

Zemlje planete u vasioni

Preveo sa engleskog: Risto Rundo

Sadržaj

Zemlje u vasioni.....	n. 1-8
Zemlja ili planeta Merkur.....	n. 9-45
Zemlja ili planeta Jupiter.....	n. 46-84
Zemlja ili planeta Mars.....	n. 85-96
Zemlja ili planeta Saturn.....	n. 97-104
Zemlja ili planeta Venera.....	n. 105-110
Duhovi i stanovnici Meseca.....	n. 111, 112
Razlozi da je Gospod bio voljan da se rodi na našoj zemlji, a ne na nekoj drugoj.....	n. 113-122
Zemlje u nebeskom svodu.....	n. 123-126
Prva zemlja u nebeskom svodu.....	n. 127-137
Druga zemlja u nebeskom svodu.....	n. 138-147
Treća zemlja u nebeskom svodu.....	n. 148-156
Četvrta zemlja u nebeskom svodu.....	n. 157-167
Peta zemlja u nebeskom svodu.....	n. 168-178

Zemlje u vasioni

1. Gospodovom Božanskom milošću, unutrašnje moga duha bilo je otvoreno, te mi je bilo dato da razgovaram s duhovima i anđelima, ne samo s onima blizu naše zemlje, već i s onim koji su blizu drugih zemalja; i pošto sam želeo da znam da li ima drugih zemalja, i kakva je njihova priroda, kao i kakvi su oni koji ih nastanjuju, bilo mi je dato od Gospoda da razgovaram s duhovima i anđelima s ostalih zemalja, s nekima samo jedan dan, s nekima po sedmicu, a s nekima i mesecima, kako bi me poučili o zemljama s kojih su došli i blizu kojih su se nalazili; kako žive, kakvi su im običaji, kome se klanjaju, kao i ostalo vredno da se kaže: i pošto mi je na ovaj način bilo dato da ovo saznam, to mi je i dopušteno da ih opišem po onome što sam video i čuo. Treba znati da su svi duhovi i anđeli nastali od ljudskog roda; i da su u blizini njihove zemlje; i da znaju šta tamo ima; i da svako može o tome da bude poučen, ako Gospod otvori njegovo unutrašnje, tako da je u stanju da razgovara s njima kao čovek s čovekom, a što je meni dato već dvanaest godina.

2. Da ima mnogi zemalja (planeta), i ljudi na njima, kao i duhova i anđela koji su od njih nastali, to se dobro zna u drugom životu, jer je tamo dato svakome ko želi da govori s duhovima s ostalih planeta, ako to radi iz ljubavi prema istini i ako to ima neku dobru svrhu; tako da se svak može uveriti da ima mnogo svetova, i da ljudski rod ne postoji samo na jednoj zemlji, već na mnogim; te da može da se obavesti o njihovom geniju, o njihovom načinu života, kao i o njihovom bogoštovlju.

3. Ponekad sam o ovome razgovarao s duhovima s naše zemlje, i tada je rečeno da svako ko bistro razmišlja može da zaključi po onome što već zna da ima mnogo zemalja, i da ima ljudi na njima; jer sam razum kaže da tako ogromne mase kao što su planete, od kojih su neke veće od naše, da nisu stvorene samo da bi se okretale oko sunca, i da daju slabašno svetlo jednoj zemlji, nego da one služe nečemu mnogo većem. Onaj koji veruje, a svak treba da to veruje, da je Božansko stvorilo vasionu samo s ciljem da bi na njoj postojao ljudski rod, a od njega i nebo, jer ljudski rod je rasadnik neba, taj mora i da veruje da ima ljudi gde god postoji neka zemlja. Da su planete koje vidimo u granicama ovog sunčanog sistema, da su one zemlje (zemaljske kugle), to može da se jasno zaključi i iz toga što su one tela sastavljena od zemaljske materije, jer odbijaju sunčano svetlo, a kada se gledaju kroz optička stakla, izgledaju ne kao blistave zvezde, već kao zemlje s tamnijim

delovima. Isto se to može zaključiti i po tome što, kao i naša zemlja, kruže oko sunca, kao po zodijaku, a otuda godine, i godišnja doba, kao proleće, leto, jesen, i zima; i da se kao i naša zemlja, okreću oko svoje ose, a otuda dani, i vremena dana, kao jutro, podne, večer, i noć. Pored toga, neke imaju i mesece, koji se nazivaju pratiocima (satelitima), koji se okreću oko njih po određenom vremenu, kao što se okreće mesec oko naše zemlje. A planeta Saturn ima i širok svetlosni pojas, jer je vrlo udaljena od sunca, a pojas daje zemlji puno svetlosti, kad se ona od njega odbije. Kako neko ko zna sve ovo može razumno misliti da su planete prazna tela?

4. Pored toga, kad sam razgovarao s duhovima, rekao sam im da ljudi mogu lako da poveruju da u vasioni ne postoji samo jedna zemlja, nego mnogo njih, po tome što vide da je zvezdano nebo tako ogromno, i da u njemu ima bezbroj zvezda, od kojih je svaka na svome mestu, ili svome svetu, jedno sunce, kao što je naše sunce, različitih veličina. Kogod malo duže o tome misli, mora da zaključiti da takva jedna ogromna celina mora da služi nekoj svrsi, koja je poslednje u stvaranju, a koja je svrha nebesko carstvo, u kome Božansko biće obitava zajedno s anđelima i ljudima; jer da je vidljiva vasiona, to jest nebo na kome sija toliko zvezda, od kojih je svaka sunce, da je ona stvorena samo radi toga da bi postojale zemlje, i ljudi na njima, od kojih se oblikuje nebesko carstvo. Iz svega ovoga razuman čovek mora da shvati da ovako nešto ogromno mora da vodi nekoj svrsi, i da to nije stvoreno samo radi jednog ljudskog roda i radi neba koje potiče samo do jedne zemlje; jer to bi bilo skoro ništa za Božansko biće, koje je beskrajno, i koje stvara desetine hiljada zemalja, punih stanovnika.

5. Štaviše, anđeosko nebo je tako ogromno, da je ono saobrazno (korespondira) sa svim pojedinostima kod čoveka, gde se mirijade osećanja saobražavaju sa svakim udom, organom, i tkivom kod čoveka; a bilo mi je dano da znam da ovo nebo (*Misli se na duhovno, nevidljivo nebo. Prim.prev.*) koje je u takvim saobraznostima, da može da postoji samo ako potiče od stanovnika mnogih zemalja.

6. Postoje duhovi čije je jedino nastojanje da stiču znanja, jer oni nalaze uživanje samo u znanjima. Stoga je ovim duhovima dozvoljeno da lutaju okolo, i da izlaze iz svog sunčanog sistema i ulaze u druge, kako bi što više toga saznali. Oni tvrde da postoje zemlje nastanjene ljudima ne samo na ovom sunčanom sistemu, već i u zvezdanom nebu, u ogromnom broju. Ovi su duhovi sa planete Merkur.

7. Što se tiče Božanskog bogoštovlja stanovnika drugih zemalja, osim onih koji su idolopoklonici, svi priznaju Gospoda za jedinog Boga, je oni se klanjaju

vidljivom Božanskom biću, a ne nevidljivom, a to je stoga što kada se Božansko biće njima pokazuje, ono se pokazuje u ljudskom obliku, kao što se nekad pokazalo Abrahamu i ostalima na našoj zemlji; a Gospod prima sve one koji se klanjaju Božanskom biću pod ljudskim oblikom. Oni kažu da se niko ne klanja na pravi način Bogu, niti se može s Njim povezati, osim kad o Njemu ima neku predstavu, i da se Bog može shvatiti samo ako se misli da ima ljudski oblik, i da ako se On tako ne shvata, da se tada unutrašnji vid, koji pripada mislima, rasipa, kao kad neko gleda na bezgraničnu vasionu; i da u tome slučaju misao kao da se utapa u prirodu, te se tada obožava priroda umesto Bog.

8. Kada im je bilo rečeno da je Gospod uzeo Ljudsko na našoj zemlji, malo su se zamislili, ali ubrzo zatim rekli da je to bilo radi spasenja ljudskog roda.

Zemlja ili planeta Merkur i njeni duhovi i stanovnici

9. Da je celo (duhovno) nebo slično jednom čoveku, koji se naziva Velikim Čovekom (Homo Maximus), i da je sve kod čoveka saobrazno, kako iznutra tako i izvana, tome Čoveku ili nebu, to je tajna još nepoznata na svetu; a da je tako, bilo je obilno pokazano. Da bi se oblikovao Veliki Čovek, potrebni su duhovi sa mnogo zemalja, jer oni koji dolaze s jedne zemlje ne bi za to bili dovoljni, jer bi njih bilo srazmerno malo: pa je tako Gospod uredio da kad god na jednom mestu nešto nedostaje, da se odmah pozovu (duhovi) sa druge neke zemlje koji uklone taj nedostatak, tako da se proporcija uvek održava, i da je tako nebo uvek u pravom obliku.

10. Isto tako, bilo mi je otkriveno iz neba u kakvom odnosu stoje duhovi s Merkura prema Velikom Čoveku; a to je da se oni odlikuju memorijom, ali memorijom onoga što je odvojeno (apstraktno) od zemaljskih i čisto materijalnih predmeta. Međutim, kako mi je bilo dato da s njima razgovaram, i to nedeljama, te da se upoznam s njihovom prirodom i osobinama, te da ispitam kako stanovnici te zemlje žive, to ću navesti ta iskustva.

11. Dođoše mi neki duhovi, i bi mi rečeno iz neba da su oni sa zemlje koja je najbliža suncu, a koja se na našoj zemlji naziva planeta Merkur (*Po svemu bi se reklo, da je autor bio sve ovo vreme u svetu duhova dok je razgovarao s*

duhovima s drugih planeta.Prim. prev.). Čim stigoše, počeše da traže po mojoj memoriji šta ja znam. Duhovi ovo rade vrlo vešto, jer oni vide sve što je u čovekovoj memoriji. Dok su tako tragali, između ostaloga po gradovima i mestima na kojima sam nekad bio, opazio sam da ne žele da znaju ništa o hramovima, palatama, kućama, i ulicama, već samo ono što se događalo na tim mestima, a tako isto i o upravi tamo, kao i o geniju i načinu života stanovnika, i tome slično: jer ovakve stvari ostaju u čovekovoj memoriji; stoga kada se neko seća tih mesta, takvih se stvari čovek seća. Ovome sam se čudio, te sam ih zapitao zašto ne obraćaju pažnju na lepotu mesta, već samo na ono što se tamo dešava. Rekoše mi da oni ne osećaju nikakvo zadovoljstvo kada gledaju na materijalne, telesne, i zemaljske, već samo na stvarne (realne) stvari. (*Duhovnim očima vidljivi svet je nestvaran (on je iluzija ili maja), dok je onaj unutrašnji i nevidljivi stvaran, gledano s duhovne tačke gledišta. Prim. prev.*). Tako se potvrdilo da su duhovi te zemlje, u Velikom Čoveku, saobrazni memoriji onih stvari koje su odvojene (apstrakne) od onoga što je zemaljsko i materijalno.

12. Bi mi rečeno da je takav život stanovnika te zemlje, da ne obraćaju pažnju na zemaljske i telesne stvari, već na statute, zakone, i oblike uprave nacija tamo; kao i stvari koje se tiču neba, a te su bezbrojne. Dalje mi bi rečeno da mnogi ljudi te zemlje razgovaraju s duhovima, i da otuda njihovo znanje o duhovnim stvarima, kao i o životu posle smrti, te da je otuda i njihovo preziranje telesnih i zemaljskih stvari. Jer oni koji znaju o večnosti i koji veruju u život posle smrti, ti se brinu za nebeske stvari, koje su večne i nose sreću, a ne brinu se za svetske stvari, osim onoliko koliko je nužno za održavanje života. Pošto su stanovnici Merkura takvi, to su i duhovi od tamo slične prirode.

13. S kakvom revnošću oni traže i upijaju znanja o onome što se odnosi na ono što je iznad čulnih i telesnih stvari, to sam video po tome kako su gledali (u mojoj memoriji) u ono što se odnosilo na nebeske stvari, kako su žurno pretraživali, stalno govoreći da je ovo ovako a ono da nije, i tako dalje. Jer kada duhovi dođu čoveku, oni ulaze u celu njegovu memoriju, i iz nje izvlače ono što njima odgovara; šta više, opazio sam često da čitaju ono što je tamo sadržano, kao iz knjige. Ovi duhovi su to radili s velikom veštinom i brzinom, jer se nisu zaustavljali na onome što je teško i nepokretno a što usporava unutrašnji vid, a to rade sve zemaljske i telesne stvari, kada se na njih gleda kao na svrhe, a to je kad ih se voli: nego oni gledaju u te stvari kakve su one same po sebi (*Ovde je korisno napomenuti da autor upozorava na opasnost razgovora s duhovima umrlih (kada to nije dato od Gospoda), na više mesta, a osobito u delu Apokalipsa Objašnjena br. 1182, deo 4, gde kaže, da oni koji žele da govore s dušama umrlih nisu svesni opasnosti kojoj se izlažu ;da je.razlog to što se oni (duhovi) prilepe uz osećanja i*

misli čovekove, pa često misle da su taj čovek, te ga zavode svesno ili nesvesno, tako da je to ono na šta se misli u Sv. Pismu, da „slepi vode slepe“. Prim. prev.); Jer ono što nije zatrpano zemaljskih stvarima, to podiže um, i proširuje ga; dok materijalne stvari spuštaju um, te ga u isto vreme ograničavaju i zatvaraju. Njihova revnost u prikupljanju znanja se vidi i iz ovoga moga iskustva. Jednom sam pisao nešto o stvarima koje treba da se dogode, a oni su bili na otstojanju, tako da nisu mogli da to gledaju u mojoj memoriji, jer nisam bio voljan da to pročitam pred njima; na to su bili ljuti te su se, suprotno njihovom uobičajenom ponašanju, okrenuli protivu mene govoreći da sam najgori čovek, i slično; i da bi pokazali koliko su protivni, uzrokovali su kao grčenje praćeno bolom na desnoj strani moje glave do uha. Ali ovo me nije povredilo. Ipak, pošto su radili zlo, udaljili su se na još veće odstojanje, ali su uskoro bili preda mnom, željni da znaju šta sam bio napisao; takva je njihova želja za znanjima.

14. Duhovi s Merkura, više nego drugi duhovi, imaju više znanja o svim stvarima kao i o ovom sunčanom sistemu, to jest o zemljama koje su na zvezdanom svodu, a ono što prikupe, to i zardže, i mogu da se toga sete kad god se nešto slično desi. Otuda se jasno vidi da duhovi imaju memoriju, i da je ona savršenija od ljudske; i dalje, da oni pamte sve što čuju, vide, i primete, osobito ono što im prija, a ovim duhovima prijaju znanja.. Jer sve što prija i što se voli, to kao da teče samo od sebe, i zadržava se; ostale stvari ne ulaze, već dotaknu površinu i odlaze..

26. Zbog toga što putuju po vasioni, i na taj način saznaju više o drugim svetovima i zemljama izvan našeg sunčanog sistema, razgovarao sam s njima o tome. Rekoše mi da u vasioni ima jako mnogo zemalja nastanjenih ljudima, i da se čude kako neki, za koje oni kažu da su ljudi koji slabo rasuđuju, mogu da pretpostave da je nebo svemogućeg Boga sastavljeno od duhova i anđela samo sa jedne zemlje, kada su ovi relativno mali brojem s obzirom na svemoć Božiju, čak i da ima mirijade svetova, i mirijade zemalja. Još rekoše da znaju da ima zemalja u vasioni više od sto hiljada; a da šta je to za Božanstvo koje je beskrajno?

27. Duhovi s Merkura, koji su se našli pored mene dok sam pisao objašnjavajući unutrašnji smisao Reči, rekli su da je ovo što pišem nekako grubo, i da im izrazi koje koristim izgledaju materijalni; njima se tada odgovorilo da ljudima na našoj zemlji to izgleda istančano i uzvišeno, te da im je mnogo toga nerazumljivo. Tome sam ja dodao, da mnogi na našoj zemlji ne znaju da postoji unutrašnji čovek koji deluje na spoljašnjeg, i čini da spoljašnji živi; i da su oni u ubeđenju, vođeni čulnim obmanama, da telo ima život, i da stoga oni koji su zli i koji ne veruju, da oni sumnjaju da postoji život posle smrti, tako da oni onaj deo

čoveka koji treba da živi posle smrti, da ga ne nazivaju duhom nego dušom; i da se ne slažu šta je duša, i gde ono obitava, i da veruju da će se materijalno telo, iako razasuto vetrovima, ponovo sjediniti, kako bi čovek opet živeo kao čovek, kao i mnogo toga slično ovome. Čuvši ovo, duhovi s Merkura zapitaše da li takvi ljudi mogu postati anđeli; na to im je odgovoreno da oni koji žive u dobru vere i ljubavi prema bližnjem, i kada nisu više u spoljašnjim i materijalnim stvarima, da su oni tada u svetlosti koja ja veća od one u kojoj su duhovi s Merkura. Kako bi se uverili da je ovako, bilo je dopušteno da s njima razgovara jedan anđeo, koji je sa zemlje došao u nebo, a koji je upravo bio takav dok je živeo na svetu, a o kojemu će uskoro biti govora.

28. Posle su mi duhovi s Merkura poslali jedan dugačak list papira, nepravilnog oblika, sastavljen od nekoliko komada koji su bili zalepljeni zajedno, na kojem kao da su bila štampana slova slična onima na ovoj zemlji. Zapitah ih da li kod njih postoji umeće štampe, ali rekoše da ne, ali da znaju da mi na našoj zemlji imamo takve papire. Nisu hteli da kažu više; ali ja sam opazio da su mislili da se na našoj zemlji znanja stavljaju na papir, a ne toliko u čoveka, te su na taj način hteli da kažu da (na našoj zemlji) papiri znaju više nego čovek. No bili su poučeni kako zaista stvar stoji. Posle nekog vremena vratiše se, i poslaše drugi papir, koji je bio oštampao kao i onaj pređašnji, ali nije bio ni zalepljen ni nepravilan, već uredan i lepog izgleda. Rekoše da su bili obavješteni da takvih papira ima na našoj zemlji, i da se od njih prave knjige.

29. Iz onoga što je do sada rečeno, jasno se vidi da duhovi čuvaju u memoriji ono što vide i čuju u drugom životu, i da mogu da uče kao što uče ljudi na svetu; tako, mogu da uče o veri, i da na taj način postanu savršeni. Što su duhovi i anđeli više unutrašnji, to primaju pouku spremnije, i potpunije, a bolje je i zadrže: a pošto ova sposobnost ostaje za uvek, to je očigledno da oni neprestano postaju mudriji. Kod duhova s Merkura raste neprestano znanje, ali ne i mudrost iz toga, jer oni vole znanja, koja bi trebalo da budu samo sredstva, a ne i primene tih znanja. što bi trebalo da bude cilj..

30. Genije duhova s Merkura dalje se vidi i iz onoga što sledi. Poznato je da su svi duhovi i anđeli jednom bili ljudi; jer ljudski rod je rasadnik neba; a poznato je i to da su duhovi upravo onakvi kakva su bila njihova osećanja i naklonosti dok su živeli kao ljudi na svetu; jer svakoga prati njegov život. A pošto je tako, to se genije ljudi sa svake zemlje zna po geniju duhova koji su otuda (*Genijem se ovde označava urođena i stalna osobina. Pri.prev.*)

31. Kako se duhovi s Merkura u Velikom Čoveku (Makrokosmosu) odnose na memoriju apstraktnih stvari, to kada se govori o zemaljskim, telesnim, i čisto svetskim stvarima, neće o tome ništa da čuju; a ako su prinuđeni da slušaju, oni pretvaraju ono što je rečeno u drugo nešto, većinom u nešto suprotno, kako bi izbegli takve razgovore.

32. Da bih pouzdano znao da je njihov genije takav, bilo mi je dopušteno da im predstavim livade, nepooranu zemlju, vrtove, šume, i reke; predstaviti ovo znači maštom im to prikazati, a u ovom slučaju, pošto je to u drugom životu, to je bilo uživo (*U duhovnom svetu ono što čovek želi da pokaže, to se i pokaže sa svim osobinama kao da je „pravo“, a može da nestane po volji onoga koji to predstavlja; to se ponekad naziva reprezentacijom, koja je jedna vrsta komunikacije među duhovima. Prim. prev.*); no oni su trenutno sve to izmenili, zamračujući livade i poorana polja, a te reprezentacije ispunili zmijama. Reke su pocrnele, te tako voda više nije bila prozirna. Kad ih zapitah zašto su to uradili, rekoše da ne žele misliti o takvim stvarima, već o realnim stvarima, a to su poznavanja stvari odvojenih od onoga što je zemaljsko, i da misle o onome što postoji u nebima.

33. Potom sam im predstavio ptice, male i velike, onakve kakve postoje na našoj zemlji; jer u drugom životu te se stvari mogu pokazati uživo. Kad videše te predstavljene ptice, isprva su hteli da ih promene, ali su zatim uživali u njima, i bili su zadovoljni. Razlog ovome je to što ptice predstavljaju poznavanja stvari, te se tako opažanje ulilo u ovo (*U ptice kao predstave. Prim. prev.*). Tako su se uzdržali da ne pretvaraju ove predstave u čistu memoriju. Posle je bilo dopušteno da im se prikažu prijatni vrtovi puni lampiona i svetiljki; tada kao da su se odmorili, da bi zatim upravili pažnju na to, a to s razloga što lampioni i svetla predstavljaju istine koje sijaju iz dobra. Odatle je stvoren zaključak da se njihova pažnja može zadržati na materijalnim stvarima samo ako se u isto vreme sugerise duhovni smisao; jer ono što se odnosi na duhovni smisao manje je odvojeno od materijalnih stvari, jer ih one predstavljaju.

34. Još sam hteo da s njima govorim o ovcama i jaganjcima, ali su odbili da o tome slušaju, jer da su to za njih zemaljske stvari. Pravi razlog je u tome što oni ne razumeju šta je nevinost, koja je označena jaganjcima. Naime, kada sam im rekao da jaganjci u nebu označavaju nevinost, odmah su rekli da ne znaju šta je nevinost, ali da je znaju samo kao ime; i da je to tako zato što na njih deluju samo znanja, pa prema tome oni ne mogu znati šta je nevinost po unutrašnjem opažanju (*Nemaju osećanje za nevinost. Prim. prev.*).

35. Neki duhovi sa zemlje Merkur mi dođoše, poslani od drugih, da bi čuli na čemu ja radim. Jedan duh s naše zemlje reče im da kažu onima koji su ih poslali da treba da govore samo ono što je istinito a ne da, kako oni to obično čine, da govore suprotno onome koji ih neko pita. No istoga časa društvo koje je bilo na otstojanju, odakle su ovi duhovi bili poslani, odgovori da ako treba da budu kažnjeni zbog toga, da treba da svi budu kažnjeni, jer da oni zbog stečene navike ne mogu da postupaju drugačije. Rekoše kada oni govore s ljudima s njihove zemlje, oni upravo tako rade, ali da to nije s nekom lošom namerom da obmanu, već da udahnu želju za znanjem; jer da kada oni sugerišu suprotno, i skrivaju stvar na neki način, da se tada pojačava želja za znanjem, i da se tada kroz istraživanje usavršava memorija. Još sam jednom s njima razgovarao o istom predmetu, i pošto sam znao da su razgovarali s ljudima s njihove zemlje, pitao sam ih kako se kod njih izvodi pouka njihovih stanovnika. Rekoše da ih oni ne uče kako stoji stvar, ali da ipak unose neko opažanje tih predmeta, i da tako želja za istraživanjem i znanjem jača i raste; a da bi ta želja nestala kada bi im odgovorili sve. Dodali da oni sugerišu ono što je obratno da bi se tada istina više pokazala; jer da se svaka istina izražava pomoću onoga što joj je suprotno.

36. Njihov je običaj da ne kažu drugome ono što oni znaju, nego žele da nauče od ostalih što je ovima poznato. Ali u svom vlastitom društvu oni saopštavaju jedni drugima sve, tako da što jedna zna, znaju svi.

37. Pošto duhovi s Merkura obiluju znanjima, oni su na to jako ponosni; tako zamišljaju da toliko mnogo znaju da se više od toga ne može znati. No njima su duhovi s naše zemlje rekli da oni ne znaju mnogo, nego malo toga, i da je ono što oni ne znaju beskonačno, a da ono što oni znaju u upoređenju s onim što ne znaju, da je to kao voda u najvećem okeanu prema količini vode u nekom malom izvoru; i dalje, da je prvi korak ka mudrosti da se zna, prizna, i opaža da je ono što se zna malo ili skoro ništa u upoređenju s onim što se ne zna. Da bi ih ubedili da je tako, bilo je dopušteno da s njima razgovara jedan anđeoski duh (*Naziv za anđela nižeg neba. Prim.prev.*) da im u širim crtama kaže šta oni znaju a šta ne, i da im kaže da je bezbroj toga što oni ne znaju, i da to ni kroz večnost ne mogu saznati ni u opštim crtama. On je govorio pomoću anđeoskih ideja veštije od njih,, i pošto im je otkrio ono što oni znaju a što ne znaju, oni su ostali zapanjeni (*Anđeoskom idejom ili predstavom se saopštava na hiljade puta više nego običnom, ljudskom idejom, jer je anđeoska ideja kao nabijena asocijacijama, osećanjima, ubedljivošću i živim slikama. Prim.prev.*) Iza toga videh još jednog anđela kako im govori, a koji se pojavio malo nagore na desno. On je bio s naše zemlje, i on je nabrojao mnogo toga što oni nisu znali. Posle toga on je s njima govorio kroz promene stanja, za koje su rekli da ih ne razumeju. Tada im je rekao da svaka promena stanja sadrži

bezbroy stvari, da isto tako i najmanja stvar sadrži bezbroy delova. Kad su čuli sve ovo, iako su i dalje bili ponosni na svoje znanje, počeli su da osećaju poniznost. Njihova poniznost se pokazala kao smanjivanje njihove zapremine, jer u početku se to društvo pokazalo kao zapremina napred na otstojanju na levo, i oblasti ispod pupka, ali se ta zapremina posle pokazala kao da ima prazninu u sredini, i kao uzdignuta sa strana, a u njoj se osetilo i uzajamno kretanje. Njima je i rečeno što je time označeno, to jeste, da je to ono što su mislili kada su osećali poniznost, a da su izgledali uzdignuti kada još nisi bili u poniznosti (*Na ovakav plastičan način kroz reprezentacije duhovima se saopštavaju istine, i to ne samo duhovima umrlih nego i ljudima živim čiji je duh aktivan u duhovnom svetu, i tamo prima pouke. Prim.prev.*) A video sam kad se deo te zapremine odvojio, tako da su oni koji nisu bili ponizni bili poslati natrag u krug, dok je ostatak ostao gde su i bili. (*Ovakvih opisa komunikacije s duhovima i anđelima ima puno u autorovom Dnevniku, gde se govori o „duhovima iz oblasti čela, zuba, kose Velikog Čoveka, i o delovanju tih duhova na te delove autorovog tela. Prim.prev.*).

38. Tako duhovi s Merkura pridoše jednom duhu s naše zemlje koji se isticao učenošću dok je živeo na svetu (to je bio Kristijan Volf), želeći da se obaveste preko njega o mnogim stvarima. (*Christian Wolf, nemački filosof i matematičar, 1674-1759, savremenik autorov. Prim. prev.*). No kada su opazili da ono što je rekao nije bilo uzdignuto iznad čulnih stvari prirodnog čoveka, jer dok je govorio njegove misli su išle za počastima i želeo je kao i na svetu (jer u drugom životu čovek je sličan samom sebi), da povezuje razne stvari u nizove, a iz ovih opet u druge i da iz toga stvara zaključke, te da kroz ove zaključke i dalje povezuje više toga, a koje ovi nisu ocenili da su istiniti, i za koje su izjavili da su to kao lanci koji niti povezuju niti vode zaljučcima, nazivajući sve to zatamnjenjem kroz autoritet, tada su se uzdržali da ga dalje ispituju, želeći samo da znaju *kako se zove ovo ili ono*; a kako je i na ova pitanja odgovarao materijalnim idejama, a ne duhovnim, oni su se povukli od njega. Jer svako u drugom životu govori duhovno, to jest uz pomoć duhovnih ideja samo onoliko koliko je verovao u Boga, a govori materijalnim idejama ako nije verovao. (*Ovde se vidi da u duhovnom svetu ima „duhovnih“ i neduhovnih duhova; svi ljudi koji umru na zemlji postoje u duhovnom svetu koji je ogroman. Međutim, duhovi kao i ljudi na zemlji mogu da budu „prirodni“ ako nisu razvijeni duhovno, i „duhovni“ ako jesu; naime, reč „duhovno“ ima više nego jedno značenje. Prim.prev.*). Ovde mi se pruža prilika da kažem kako je u drugom životu s učenim (ljudima) koji skupljaju znanje kroz vlastito razmišljanje kome potsticaj dolazi od ljubavi da saznaju istine radi samih istina, to jest bez veze sa svetskim razlozima, a kako je s onima koji skupljaju znanje od drugih, bez vlastitog razmišljanja, a to su oni koji žele da znaju istine samo radi toga da bi izgledali učeni, i da preko toga steknu počasti i svetska dobra;

o ovima dozvoljeno mi je da iznesem sledeće iskustvo. Osetio sam izvestan zvuk koji je dolazio odozdo, blizu leve strane do levog uha. Opazio sam da su to bili duhovi koji su pokušavali da se probiju; ali kakvi su, nije mi bilo dato da znam. Međutim, kada su se probili, govorili su sa mnom, rekavši da su logičari i metafizičari, i da su se udubljavali mislima u ono što bi učinilo da ih se smatra učenim, te da budu počastvovani i bogati, žaleći se da sada vode bedan život zato što su skupljali znanja koja nisu imala druge svrhe nego da neguju svoj razum; njihov govor je bio spor, i tih. U međuvremenu dva takva su razgovarala iznad moje glave, a kad sam zapitao ko su oni, rečeno mi je da su važili za vrlo učene na svetu, a bilo mi je dato da poverujem da je jedan bio Aristotel, a ko je bio onaj drugi, nije bilo rečeno. Tada je onaj prvi bio dovedan u stanje u kome je bio na svetu; jer svako može da se dovede u stanje u kome je nekad bio na svetu. Mene je iznenadilo da se on povezivao s desnim uhom, i da je otuda govorio hrapavim glasom, ali pametno. Iz onoga što je govorio, primetio sam da je on bio sasvim drugačiji od onih skolastičara koji su tvrdili prvo da je on sve ono što je bio napisao, da je to iz svojih misli bio napisao, a potom su tvrdili da je izveo svoju filosofiju; tako da su termini koje je izmislio, a koje je upotrebio kad je govorio o raznim stvarima, da su to bili izražajni oblici kojima je on opisivao unutrašnje stvari, a isto tako sam opazio da se uzbuđivao kada je bi nešto saznao o mislima i o razumu, i da je poslušno sledio ono što mu je njegov duh diktirao (*Ovde se vidi da je autor upoznao Aristotela onakvog kakav je zaista bio na svetu, i da ga je cenio, a da je kao i Aristotel imao loše mišljenje o Aristotelovim sledbenicima, zvanim skolastičarima koji nisu ni u čemu bili slični Aristotelu, jer da su oni samo koristili Aristotelovu logiku da bi našli istinu bez nezavisnog istraživanja. Duh koji je diktirao Aristotelu, to je verovatno bio duh sličan daimonu ili duhu koji je razgovarao sa Sokratom i duhu koji je govorio s Markom Aurelijem, Egerijom. Naime, verovalo se, a i danas se veruje, da veliki mislioci imaju svoje duhove koji ih vode u mislima i u pisanju. Prim. prev.*). Stoga je on bio blizu mog desnog uha, suprotno od njegovih sledbenika, koji se zovu skolastičarima, a koji ne idu od misli ka terminima, već od termina ka mislima, znači na suprotan način; a mnogi među njima ne idu do misli već ostaju na samim terminima, a koje, ako i koriste, to je da potvrde sve što zažele, tako da na obmane stavljaju izgled istine, već prema svojoj želji da ubede. Otuda je filosofija bila sredstvo da čovek postane glup a ne mudar; stoga su oni u tami, a ne u svetlu. Posle toga sam s njim razgovarao o veštini analiziranja, primetivši da dete za pola sata misli na filozofski, analitički i logički način više nego što on (Aristotel) može da opiše u jednom tomu, jer iako je sve u mislima i u ljudskom govoru analitično, ipak su zakoni (analize) iz duhovnog sveta; i da onaj koji želi da misli veštački iz termina, da je sličan plesaču koji nauči da pleše iz nauke o kretanju tkiva i mišića, a koji ne bi mogao da makne stopalom kada bi mislio o nauci po kojoj je naučio da pleše; a da on i bez te nauke kreće sva

tkiva u celom telu, i da tako isto rade njegova pluća, dijafragma, bokovi, ruke, vrat, i ostali telesni organi, za čije opisivanje bi trebali tomovi, a da je tako s onima koji žele da razmišljaju iz termina. On se s ovim složio, rekavši da je takvo učenje po izvrnutom redu, dodavši da ako iko želi da bude budala, neka ide tim putem, nego preporučuje neka neprestano misli o primeni, i onome što je unutrašnje. Tada mi je pokazao kakva je bila njegova ideja o Vrhovnom Božanstvu, naime da Ga je on sebi predstavio kao da ima ljudsko lice, a da oko glave ima sjajan krug; i da sada on zna da je Gospod Čovek, a da je onaj svetli krug Božansko iz Njega, koje ne samo da se uliva u nebo već i u celu vasionu, raspoređujući i vladajući svim. Dodao je da Onaj koji raspoređuje i vlada nebom, da Taj raspoređuje i vlada vasionom, jer se jedno ne može odvojiti od drugoga. Isto tako je rekao da on veruje u jednog Boga, čiji se atributi i osobine nazivaju raznim imenima, a da su se tim imenima klanjali drugi kao bogovima. Pokazala mi se jedna žena koja je bila ispružila ruku kao da želi da me udari po obrazu, a kada sam se tome začudio, on mi reče da kad je bio na svetu takva žena mu se često pojavljivala i kao udarala ga po obrazu, i da je njena ruka bila lepa. Anđeoski duhovi tada rekoše da se takva žena pokazivala drevnim (ljudima), i da su se takve žene nazivale Palade, i da se ona njemu pojavljivala, i da je ona bila jedan od onih duhova koji dok su živeli na svetu u drevna vremena da su uživali u idejama, i da su mnogo razmišljali, ali bez filosofije: i pošto su takvi duhovi bili s njim i voleli njegovo društvo, jer je on mislio na unutrašnji način, da se stoga ta žena pokazala kao predstava toga. Na kraju, reče kakvu je on imao ideju o duši ili o duhu čovekovom, koji je on nazivao *pneuma*, naime da je to bio nevidljivi životni princip, nešto kao eter; da je znao da će njegov duh živeti posle smrti, jer da je njegova suština unutrašnje prirode koja ne umire, jer ima sposobnost da misli; i dodao je da on nije u stanju da misli o njoj jasno, nego zatamnjeno, jer da je o njoj (duši) mislio nešto iz sebe a nešto iz misli drevnih ljudi. Tako je Aristotel među pametnima duhovima u drugom životu dok su njegovi sledbenici među glupima. *(Postoje dve tradicije u Filosofiji: aristotelijanska koja naglašava iskustvo i induktivni metod mišljenja, i platonska ili pitagorejska koja naglašava spekulaciju i deduktivni metod. Autor kao da sledi obe tradicije, jer metodom istraživanja i u svetu i u zagrobnom životu on ispituje i pravi zaključke, dok u isto vreme polazi od načela da postoji Bog i da je On Gospod Isus Hristos koji je bio i pravi čovek i pravi Bog. Od posebnog je interesa susret autora s Aristotelom u duhovnom svetu, jer pokazuje da mi ostajemo verni sebi, ali da napredujemo u saznanjima i u veri neprekidno. Od isto takvog je interesa ono što autor kaže o skolasticima i logičarima, koji su verovali da se do istine može doći spekulativnim putem bez praktičnog proveravanja činjenica, ako se slede pravila mišljenja koja je postavio Aristotel a oni „usavršili“. Njihov metod je bio napredan u odnosu na njihove prethodnike koji su svu filosofiju bili potčinili crkvenim učenjima izvedenim iz doslovnog smisla Sv Pisma, jer su smatrali da se*

logikom mogu otkrili istine koje nisu sadržane u Svetom Pismu; tako, da se zemlja kreće oko sunca iako se po Sv Pismu sunce kreće a zemlja stoji.....Ali skolastici su zanemarili iskustvo i eksperiment koji je prvi, posle Aristotela, formulisao i u filosofiji osnažio engleski filosof Francis Bacon. Autor je pripadao novoj struji koja je pridavala veliku važnost istraživanju i eksperimentu. U Otrivenju koje mu je bilo dato da prenese ljudima, on sledi sve tradicije, kako bi što bolje ispunio svoju misiju, a pri tome kaže i ponešto što se može objasniti samo njegovim nedovoljnim poznavanje predmeta. Jer se božanska istina, po autoru, otkriva ljudima na način na koji je oni mogu primiti, a to znači da se ona prilagođava, što se odnosi i na Otkrivenje koje dolazi kroz autora ove knjige. Sve ga ovo čini zanimljivim i jedinstvenim. Prim.prev.)

39. Jednom sam video duhove s naše zemlje kako razgovaraju s duhovima sa zemlje Merkur, kada su duhovi s naše zemlj pitali, između ostalog, u šta oni veruju. Odgovoriše da veruju u Boga; ali zapitani nešto više o Bogu u kojeg veruju, nisu bili voljni da odgovore, jer je kod njih običaj da ne odgovaraju na pitanja neposredno. Tada duhovi s Merkura, kad je na njih došao red, zapitaše duhove s naše zemlje u šta ovi veruju. Ovi rekoše da veruju u Gospoda Boga. Tada duhovi s Merkura rekoše da oni opažaju da ovi ne veruju ni u jednog Boga, i da su navikli da kažu ustima da veruju, ali da u stvari ne veruju. Duhovi s Merkura imaju izvanrednu moć zapažanja, i zbog toga oni neprestano istražuju znanje drugih. Duhovi s naše zemlje su bili od onih koji ispovedaju veru koja se slaže sa naukom njihove crkve, ali koji nisu živeli životom vere; a oni koji ne žive životom vere, oni u drugom životu nemaju vere jer nje nema u čoveku. Čuvši ovo, začutili su, iako su opažali da je tako.

40. Bill su neki duhovi koji su znali da je jednom bilo obećano duhovima s Merkura da će videti Gospoda; stoga su ih ti duhovi oko mene pitali da li se sećaju tog obećanja. Odgovoriše da se sećaju; ali da ne znaju da li je bilo obećano tako da u to nema sumnje. Dok su ovako razgovarali, pokazalo im se sunce neba. Sunce neba, koje je Gospod, vide samo oni koji su u najdubljem ili trećem nebu; ostali samo vide svetlost koja od njega dolazi (*Oni duhovi anđeli koji uživaju kada čine dobro drugima i koji to rade iz ljubavi prema Gospodu i bližnjemu, ti su u najvišem nebu, prema autoru, i oni vide nebesko sunce koje predstavlja Gospoda; međutim, oni koji čine dobro iz ljubavi prema istini ili božanskim zakonima, oni su „srednjeg“ ranga anđeli i vide svetlo, koje je saobrazno istini, ali ne vide sunce koje je saobrazno dobru i ljubavi. Prim.prev.*). Videvši sunce, rekoše da to nije Gospod Bog, jer da ne vide lice. U međuvremenu, duhovi su između sebe raspravljali, ali nisam čuo šta su govorili. No sunce se ponovo pojavi iznenada, a u sred njega Gospod, a oko Njega sunčani krug: videvši ovo, duhovi s Merkura

pognuše glave ponizno i prestadoše da dalje ispituju. Tada se Gospod, iz toga sunca, pokaza i duhovima s naše zemlje, upravo onima koji su ga videli dok su živeli na zemlji; tada su svi, jedan za drugim, izjavili da je to Sam Gospod. Ovo su ispovedili pred celim društvom. A onda se Gospod, iz toga sunca, pokazao i duhovima sa zemlje Jupiter, koji izjaviše glasno da je to On Sam kojega su videli na njihovoj zemlji kada im se Bog cele vasiona pokazao. (*Novi čitalac će biti u nedoumici šta da misli o svemu ovome .Po autoru, koji tvrdi da je sve zapisivao verno kako je video i čuo, u duhovnom svetu je u unutrašnjoj memoriji, ili u akaši po hiduskoj filozofiji, sačuvano sve što se dogodilo i sve što je prošlo kroz čovekov um, lica ljudi, slike prirode, apsolutno sve, i može da se pokaže po potrebi jer je čovekov um duhovne prirode te upija i čuva sve, jer duh ne umire..... Tako su duhovi, koji su u životu tela videli Isusa kao čoveka, videli Ga i prepoznali u duhovnom svetu kada je to bilo korisno, da bi se uverili da je taj Isus u stvari Gospod Bog u kojemu je ujedinjeno Sveto Trojstvo. Prim. prev.*)

41. Nakon što se Gospod pokazao, neki od ovih bili su odvedeni napred na desno, i dok su odlazili, rekoše da sada vide svetlo mnogo jasnije nego ikada pre, i da nema svetlosti koja je jača od ove. (*Ovde je prilika da se objasni kako je autor video promene stanja u duhovima prema tome u kome pravcu su se kretali; „napred“ očigledno označava duhovno napredovanje, a „desno“ označava dobro i ljubav, jer se njihova ljubav za Gospoda tada pokazala jasnije. Prim. prev.*)

42. Treba znati da duhovi ne vide zemaljsko sunce, niti bilo kakvu svetlost od njega. Ta sunčana svetlost je kao gusta tama duhovima i anđelima. To sunce se opaža samo u memoriji duhova koji su ga videli kada su živeli na svetu, a pokazuje im se kao nešto zatamnjeno, i to na znatnom otstojanju, na visini iznad glave. Planete koje su unutar sistema toga sunca, pokazuju se prema njihovom položaju u odnosu na sunce: Merkur iza, malo prema desnoj strani; planeta Venera na levo, malo unatrag; planeta Mars na levo ispred; slično i planeta Jupiter, na levo ispred, ali na većem otstojanju; planeta Saturn neposredno ispred, na većem rastojanju; Mesec je na levo, na znatnoj visini: pratioci (sateliti) isto tako na levo u odnosu na njihovu planetu. To je položaj tih planeta u predstavama duhova i anđela; duhovi se vide u blizini njihovih planeta, ali su izvan njih. A što je posebno, duhovi s Merkura se ne pojavljuju na nekoj utvrđenoj strani, ili na određenoj razdaljini, već ponekad ispred, ponekad na levo, ponekad malo iza; razlog je tome to što je njima dozvoljeno da lutaju okolo po vasioni kako bi prikuplali znanja.

43. Jednom se duhovi s Merkura pokazaše na levo kao lopta, a zatim kao izdužena zapremina, te sam se pitao gde žele da idu, na ovu zemlju ili drugde; ubrzo sam opazio da su naginjali na desno i, kao da su se kotrljali, približili su se

planeti Veneri na desnoj strani. Ali kad su tamo stigli, rekoše da neće da budu tamo, jer da su stanovnici rđavi; na to su se okrenuli prema drugoj strani te zemlje, i tada rekoše da su voljni da tamo ostanu, jer su stanovnici dobri. Kada se ovo desilo, osetio sam znatnu promenu u mozgu, i snažno delovanje koje je poteklo od toga. Otuda mi je bilo dato da zaključim da su se duhovi s Venere, koji su bili na toj strani planete, složili s duhovima s Merkura, i da su se odnosili na memoriju nematerijalnih stvari, s kojima su duhovi s Merkura bili povezani: otuda je dolazilo to pojačano delovanje, i to je bilo od njih kada su oni bili tamo.

44. Zaželeh da znam kakvo lice i telo imaju ljudi zemlje Merkur, da li su slični ljudima naše zemlje. Tada mi je pokazana pred očima jedna žena upravo onakva kakve su žene te zemlje. Imala je lepo lice, ali manje nego žene naše zemlje; njeno telo je bilo vitkije, ali visinom je bila jednaka; na glavi je nosila lanenu kapu, koja nije bilo postavljena na neki osoben način, nego pristojno. Pokazan mi je i čovek, koji je telom bio vitkiji od ljudi naše zemlje. Bio je obučen u odelo tamno plave boje, koje je bilo tačno prema telu, bez ikakvih uvoja ili isturenja. Rečeno je da je takav oblik tela i takva odeća ljudi te zemlje. Tada su se pokazale vrste njihovih volova i krava, koji se nisu mnogo razlikovali od onih s naše zemlje, ali su bili manji, po veličini slični košutama i srnama.

45. Pitali su ih o suncu ovoga sveta, kako ono izgleda s njihove zemlje. Rekoše da izgleda široko, šire nego što izgleda kada se gleda s ostalih zemalja; te rekoše da ovo znaju iz ideja drugih duhova o našem suncu. Još rekoše da je kod njih srednja temperatura, da nije ni pre toplo ni pre hladno. Tada mi je bilo dato da odgovorim da je Gospod to tako za njih postarao da ne budu izloženi prevelikoj vrućini zbog toga što su oni bliže suncu, iako toplina ne raste zbog bliskosti sunca, već zbog visine i gustine atmosfere, pošto je na visokim planinama hladno iako je klima topla; isto tako sam im rekao da toplina varira prema tome da li sučani zraci padaju koso ili okomito, što je jasno ako se posmatraju godišnja doba zime i leta u svakoj oblasti. Ovo je ono što mi je bilo dato da saznam o duhovima i stanovnicima zemlje Merkur.

Zemlja ili planeta Jupiter i njeni duhovi i stanovnici

46. Bilo mi je dato da uživam u razgovoru s duhovima s Jupitera duže nego li duhovima i anđelima s ostalih planeta; stoga sam slobodan da iznesem više o stanju njihovog života (duhova i anđela), kao i o životu stanovnika te planete. Da

su ti duhovi bili s te planete, bilo je očito po mnogo čemu, a bilo je tako isto rečeno iz neba. *(Neki tumači Svdenborgovih spisa smatraju da je Svdenborg pod „Merkurom“ i „Jupiterom“ mislio na oblasti u „Velikom Čoveku“, jer kako bi to njegovo mišljenje inače bilo potvrđeno iz „neba“, kako on navodi?. Drugi opet, koji veruju da u Svdenborgovim delima neki delovi imaju i simbolično značenje, nemaju teškoća s ovakvim tvrdnjama. Ja lično mislim da je Svdenborg bio u zabludi kad je tvrdio da ima ljudi na planetama koje opisuje, to jest da je „zamenio“ određene vrste duhova, kao one s „Merkura“, koji stalno putuju i prenose znanja poput boga Merkura ili Hermesa, da ih je smatrao „Merkurovcima“, to jest sa Merkura, i verovao da su oni kao ljudi živeli na planeti ili zemlji Merkur..... Prava se istina ne može znati dok se ne uđe u Duhovni svet, nažalost..Ali, možda je bolje da je tako. Kao što je rekao Lesing a citirao Pol Valeri u svom napisu o Svdenborgovoj enigmi, „Ako je birati između zeca i lova na zeca, ja biram ovo poslednje“. Prim. prev.)*

47. Zemlja ili planeta Jupiter se ne pokazuje duhovima i anđelima; jer stanovnicima duhovnog sveta nije vidljiva ni jedna zemlja, već su vidljivi samo duhovi i anđeli koji sa zemlje dolaze. Oni koji dolaze s planete Jupiter pokazuju se ispred na levo, na znatnom otstojanju, i to stalno (vidi n. 42), a tamo je i planeta. Duhovi svake zemlje su blizu njihove zemlje, jer potiču od njenih stanovnika, pošto svaki čovek posle smrti postaje duh, jer su sličnoga genija, te mogu da budu kod stanovnika, i da im služe. *(Duhovi su kao most između ljudi na svetu sa jedne strane, i neba s jedna i pakla s druge strane; njihova osećanja su ista s osećanjima ljudi kod kojih su, iako jedni nisu svesni drugih. Prim. prev.)*

48. Rekli su da oblast zemlje na kojoj su oni živeli dok su bili na svetu, da je tamo onoliko ljudi koliko zemlja može da podnese; da je zemlja plodna, i da obiluje u svemu; a da oni ni ne žele osim ono što je nužno za život; da smatraju da im je nekorisno sve što nije nužno, i da je stoga toliko mnoštvo ljudi tamo. Rekoše da je njihova najveće briga odgajanje dece, i da ih oni nežno vole.

49. Dalje, rekoše da se oni tamo dele na nacije, porodice, i kuće, i da svi žive odvojeno, svaki sa svojim srodnicima; da je stoga njihovo druženje ograničeno na rodbinu; isto tako, da oni ne priželjkuju tuđa dobra, da im nikad ne pada na pamet da uđu u tuđi posed, a još manje da ga prevarom otmu, a najmanje od svega da provaljuju i plačkaju. Ovo oni smatraju zločinom protivu ljudske prirode, i smatraju to užasnim. Kada sam im rekao da na ovoj zemlji ima ratova, otimačina, umorstava, oni su okrenuli glavu, i nisu htela da to slušaju. A izjavili su mi anđeli da su drevni ljudi na ovoj zemlji tako živeli, to jeste, da su bili izdeljeni na nacije, porodice, i kuće; i da su bili zadovoljni s onim što su imali; da je bilo nepoznato da

se jedan čovek obogati na račun drugoga, ili da vlada iz ljubavi prema sebi; i da su zbog toga ljudi drevnog vremena bili bliži Gospodu nego oni iz doba koja su sledila; i da pošto je svet bio takav, tada je vladala nevinost zajedno s mudrošću; tada je svak radio dobro iz ljubavi prema dobru, i bio pravedan iz ljubavi prema pravdi (*Ovde se misli na „zlatno i srebrno doba“, po Hesiodu, koje doba autor naziva „Pradrevna i Drevna crkva“, ili, „Adamska i Nojevska“. Prim.prev.*). Činiti dobro i ono što je pravo radi svoje časti ili dobitka, bilo je nepoznato. U isto vreme, ljudi su govorili uvek istinu, i to više iz ljubavi prema dobru nego istini, a to znači ne iz razuma odvojeno od volje, već iz volje sjedinjene s razumom. (*Ovo je jedno od osnovnih učenja koja iznosi autor u mnogim delima, o sastavu i delovanju duše ili duha, naime da se razum i volja odnose kao pluća i srce; da su drevni ljudi mislili ono što su osećali, a osećali ono što mislili, te da su bili „nevin“.* *Prim. prev.*) Takva su bila drevna vremena; stoga su anđeli mogli da razgovaraju s ljudima, i mogli su da njihove umove vode u nebo, odvojeno od tela, i da ih vode po nebu, i da im pokazuju velelepne i blagoslovene stvari, kao i da na njih prenose svoju sreću i svoja uživanja. Drevnim piscima bila su poznata ova vremena, te su ih nazivali zlatnim i Saturnovim vremenima (*Autor je verovatno poznao delo „Dela i dani“ grčkog oca poučne poezije, iz 7 veka pre Hrista, Hesioda, koji se smatrao nadahnutim i pozvanim od Muza da peva o „dobima“ i herojskim delima bogova, polu-bogova, i ljudi. Prim.prev.*) Ovome je razlog bio to što su tada ljudi bili podeljeni na nacije, a nacije na porodice, a porodice na kuće, i što je svaka kuća živela odvojeno, i što niko nikad nije pomislio da zauzme nečije nasledstvo, te da se obogati i da vlada. Sebičnost i ljubav prema svetu bile su tada daleko; svako se radovao u svom, a ne manje u dobru svog bližnjeg. No u poznijim vremenima prizor se promenio, i sve je bio obratno, kada je žudnja za vladanjem i većim posedom obuzela um. Čovečanstvo se tada radi samo-odbrane skupljalo u kraljevstva i carstva; a pošto su zakoni milosrđa i savesti, koji su nekad bili upisani u srca, prestali da važe, bilo je nužno postaviti zakone kako bi se obuzdalo nasilje, i tada se počelo s odavanjem počasti i nagrada, i sa kažnjavanjem. (*Ovo je deo teorije „prirodnog prava“ koju je formulisao Svedenborgov savremenik, francuski mislilac Monteskije (1689-1755) u svom najvažnijem delu „Duh Zakona“ („L'Esprit des Lois) gde govori o „trogloditima“ koji su bili u stanju „rata svih protivu svijaju“ („bellum omnium contra omnes) pa su se tada dogovorili da žive sporazumno po zakonima. Monteskije je tvorac teorije o podeli vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudsku, te je tako nadahnuo Američke prvake 18 veka da naprave Ustav u kome je ta podela prvi put izvedena. Prim.prev.*). Kada se stanje na svetu tako promenilo, nebo se povuklo od čoveka, i to sve više i više do naših dana, tako da neki osporavaju da nebo i postoji. Ovo je rečeno da bi se pokazalo kakvi su stanovnici zemlje Jupiter, i odakle im to poštenja i mudrost, o čemu će biti još govora.

50. Kroz mnoge razgovore s duhovima s Jupitera, pokazalo se da su oni pošteniji od duhova s većine drugih zemalja. Način kako su mi prilazili, stajali pored mene, kao i po uticaju na mene, sve je bilo nežno i milo. U drugom životu se duhovi prepoznaju po uticaju) koji je u stvari prenošenje osećanja; poštenje, po nežnosti i miloti; po nežnosti, jer se plaše da ne povrede; a po miloti, jer vole da čine dobro. Mogao sam jasno da razlikujem uticaj nežnosti i milote duhova s Jupitera od onoga koji je dolazio od dobrih duhova s naše zemlje. Kad god se i najmanje neslaganje pojavilo među njima, rekoše mi da se pokaže kao neko jasno zračenje, kao munja, ili kao mali otkos koji opkoljava sjajnu i lutajuću zvezdu; no svako se neslaganje među njima lako izravna. Svetlucave zvezde, koje su u isto vreme zvezde litalice, označavaju ono što je lažno; ali svetlucave zvezde, koje se ne kreću, označavaju ono što je istinito; stoga one prethodne označavaju neslaganje.

51. Prisustvo duhova s Jupitera mogao sam da primetim ne samo po nežnosti i miloti njihovog prilaza i uticaja, već i po tome što je njihov uticaj dolazio uglavnom u lice, i činio da se smešim i da se osećam radostan, i to sve dok su bili prisutni. Rekoše da oni prenose slično veselje licem i stanovnicima njihove zemlje, kada im priđu, želeći da ih nadahnu spokojstvom i milotom srca. To spokojstvo i milota kojom su me nadahnjivali ispunjavala je moje grudi i srce na skoro čulno osetljiv način; dok su u isto vreme nestajale žudnje i strahovanja od budućih zbivanja, a koje uzrokuju nemir i neprijatnost, i iznemiruju um. Iz toga mi je bilo očito kakva je priroda i osobina života stanovnika zemlje Jupiter, jer se narav stanovnika svake zemlje može upoznati preko duhova koji s nje dolaze, jer svak zadržava svoj život posle smrti, i nastavlja da živi kada postane duh. Primećeno je bilo da je njihova blaženost ili sreća bila još više unutrašnje prirode, a to se pokazivalo tako što njihovo unutrašnje biće nije bilo zatvoreno, već otvoreno prema nebu; jer onoliko koliko je unutrašnje biće otvorenije nebu, toliko oni više primaju Božansko dobro, a s njim i blaženstvo i unutrašnju sreću. Slučaj je sasvim drugačiji s onima koji ne žive po redu neba: unutrašnje njihovog bića je zatvoreno, a spoljašnje je otvoreno svetu.

52. Zatim mi je pokazano kakva su lica stanovnika zemlje Jupiter; ne da su se sami stanovnici meni pojavili, već duhovi s licima koja su ličila na njihova lica dok su bili na njihovoj zemlji. Ali pre nego su (ta lica) pokazana, jedan anđeo s njihove zemlje se pojavio iza jednog svetlog oblaka, i to odobrio; tek tada su pokazana dva lica. Bila su mila i lepa kao lica ljudi na našoj zemlji; iz njih je zračila iskrenost i skromnost. Dok su bili prisutni duhovi s Jupitera, lica ljudi s naše zemlje izledala su manja nego obično, a to je bilo stoga što je na njih uticala

ideja onih duhova s Jupitera da su njihova lica šira; naime, oni su verovali, dok su živeli na njihovoj zemlji, da će posle smrti njihova lica biti šira i zaobljenija; i pošto ova ideja ostaje u njima, to oni, kad postanu duhovi, izgledaju sebi kao da imaju šira lica. Razlog da misle da će njihova lica biti šira je u tome što kažu da lice nije telo, jer oni kroz njega (lice) vide, čuju, govore, i izražavaju svoje misli; a pošto se um pokazuje kroz lice, oni misle o licu kao o uobličenom umu; a pošto znaju da će biti mudriji posle života na svetu, stoga veruju da će njihov um ili lice izgledati šire. Isto tako, oni veruju da će posle smrti opaziti plamen koji će zagrejati njihova lica. Ovo verovanje dolazi otuda što mudriji među njima znaju da vatra u duhovnom smislu označava ljubav, i da je ljubav vatra života, i da od ove vatre žive anđeli. Oni među njima koji žive u nebeskoj ljubavi, tima se želja ispunjava, i oni osećaju da se njihova lica kao zagrevaju; i tada u dubini njihovog uma kao da gori vatra. Iz ovog razloga stanovnici te zemlje peru i čiste toliko svoja lica, i štite ih od sunčane topline. Imaju pokrivalo od kore od drveta, plavičaste boje, kojim omotavaju glavu i pokrivaju lice. Što se tiče lica ljudi s naše zemlje, koja su videli kroz moje oči, za njih su rekli da nisu lepa, i da je njihova lepota na površini kože, a ne u tkivima iznutra. Čudili su se zašto su neka lica puna bradavica i prišteva, ili su izobličena, govoreći da se takva lica nikada ne vide na njihovoj zemlji. Neka lica (duhova s Jupitera) stalno se smeše, kao da su vesela i radosna, i pomalo su isturena oko usana.

53. Razlog da se lica smeše i da su usne malo isturenije je u tome što oni govore uglavno licem, i to osobito onim delom okolo usana; i što oni nikada ništa ne kriju, a to znači da govore ono što misle. Stoga ne sputavaju svoja lica koja su tada slobodna. Drugačije je s onim koji su od detinjstva naučili da nešto prikrivaju. Njihovo lice kao da se iznutra grči, kako se ne bi pokazala prava misao. Njihova prava pomisao se prikriva već prema tome kakvo je lukavstvo u pitanju. Da je ovo istina, može da se vidi ako se pažljivo posmatraju tkiva usana i delovi (lica) oko usana. Jer tamo ima bezbroj tkiva sakupljenih i ispreplatenih, koja nisu stvorena samo zato da (čovjek) žvaće i izgovara reči, nego i da izražava ideje svoga uma.

54. Pokazano je i kako lice izražava misli. Osećanja ljubavi ispoljavaju se preko oblika lica i njegovih promena, i to na hiljade načina, već prema obliku onoga što je unutrašnje; ali se ne može potpuno opisati. Kod stanovnika Jupitera postoji i glasovni govor, ali on nije tako čujan kao naš. Jedan govor pomaže drugi, tako da je glasovni govor nadahnut govorom lica. Anđeli su mi rekli da je prvi govor svih ljudi na svim zenljama bio govor licem, i to usnama i očima. Razlog ovome je bio u tome što je lice bilo oblikovano da izražava ono što (čovjek) misli i hoće, pa se stoga lice nazivalo slikom i pokazalom uma; a i stoga što je u drevno ili najranije doba postojala iskrenost, kada čovek nije želeo da misli osim ono što je

zaista hteo, a što kao da je sijalo iz njegovog lica. Tako su se osećanja i misli uma pokazivali uživo, i potpuno. Tako su (osećanja i misli) bili vidljivi očima, u obliku i zajedno. Dakle, ovaj govor je (savršenstvom) nadilazio glasovni govor kao što vid nadilazi sluh, ili kao što je gledanje jednog predela nešto više nego slušati o njemu, ili razumeti nešto o nečemu po nečijem opisivanju. Dodali su da se ovakav govor slaže s govorom anđela, s kojima su u to vreme ljudi saobraćali; isto tako, da kada lice govori, to jest um kroz lice, da je to anđeoski govor sa čovekom u punm izrazu, a što nije slučaj kada se reči izgovaraju ustima. Svak može da razume da pradrevni ljudi nisu mogli da govore rečima, naime, reči nisu odmah postale deo čovekovom izražavanja, već su one postupno pronađene i primenjene na stvari; što se moglo desiti samo s vremenom. Takav govor je bio svojstven čoveku sve dok je bio iskren i pošten. Ali čim je um počeo da misli jedno a govori drugo, a to se desilo onda kada je čovek počeo da voli sebe a ne bližnjega, tada se počeo razvijati glasovni govor, a lice se utišalo ili počelo da obmanjuje. Tako se unutrašnji oblik lica počeo da menja, da se kao grči, da biva sve tvrdi, i kao da je bio lišen života; a spoljašnji oblik, koji kao da je goreo samoljubljem, počeo je da izgleda ljudskim očima kao da je živ. Jer ovo otsustvo života, koje je skriveno, ne pokazuje se ljudskim očima, ali je vidljivo anđelima, jer oni vide ono što je unutra. Takva su lica onih koji misle jedno a govore drugo; jer su pretvaranje, licemerstvo, lukavstvo, i obmanjivanje, koji tako vladaju u našim danima, oni imaju to kao posledicu. No u drugom životu to nije tako; tamo nije dozvoljeno govoriti jedno a misliti drugo. Tamo se jasno opaža neslaganje između govora i misli u svakoj reči; i kada se to opazi kod nekoga duha, taj biva izbačen iz zajednice, i kažnjen. Posle toga on se navede na razne načine da govori kao što misli, a da misli ono što hoće; sve dok mu um ne postane nedeljiv; tako, ako je dobar, on može da i hoće i misli i govori iz dobra; ali ako je zao, on može da hoće zlo, i da misli zlo i da govori obmane koje imaju izvor u zlu. Sve dok se ovo ne ostvari, dobar duh ne može da se uzdigne u nebo, a ni zao duh da se spusti u pakao; a to stoga tako da bi u paklu bilo samo zlo i obmana od zla, a u nebu samo dobro i istina od dobra.

55. Dalje su mi duhovi sa te zemlje rekli neke pojedinosti o stanovnicima te zemlje; kao o tome kako hodaju, kakva im je hrana, i kakve su njihove nastanbe. Što se tiče načina hoda, oni ne hodaju uspravno kao stanovnici ove i drugih zemalja, niti puze kao životinje; oni se, dok hodaju, pomažu rukama, i s vremena na vreme se uzdizu do pola na nogama, i na svaka tri koraka okreću lica na stranu i pozadi, dok u isto vreme savijaju pomalo telo, a to rade naglo; jer kod njih nije lepo da ih neko gleda drugačije nego licem. Dokle hodaju, drže lica uzdignuta kao mi, tako da mogu da gledaju kako prema nebu tako i prema zemlji. Drže da je proketo držati lice samo prema zemlji. Tako rade među njima oni koji su najgori, ali ako u tome istrajavaju i ako ne podižu lice, oni se izgone iz društva. Kada sede,

izgledaju kao ljudi s naše zemlje, uspravno u gornjem delu tela, ali obično sede s prekrštenim nogama. Jako se trude ne samo dok sede već i dok hodaju, da da se vide s lica, a ne s leđa. Oni žele da im se vide lica, jer se na njima pokazuje njihov um; jer kod njih se lice ne razlikuje od uma, a oni se tako i ponašaju. Oni koji su u njihovom društvu, ti jasno znaju iz ovoga kako su ovi raspoređeni prema njima, osobito da li je to prividno prijateljstvo ili usiljeno, jer ovo oni nikada ne skrivaju. Ove pojedinosti su mi rekli njihovi duhovi, a potvrdili njihovi anđeli. Stoga se i njihovi duhovi vide kako hodaju, ne uspravno kao ostali, već kao da plivaju, kao da se pomažu rukama, i osvrću na stranu.

56. Oni koji žive u toploj klimi, ti hodaju nagi, osim što pokrivaju slabine; oni se ne srame nagote, jer je njihov um čedan, i vole svoje supruge, a preljuba im je odvratna. Čudili su se da ih duhovi s naše zemlje ismevaju zbog načina na koji hodaju, i zbog nagote, i rekoše da pri tome duhovi s naše zemlje misle pohotno, ne obraćajući pažnju na njihov nebeski život, već samo na takve stvari. Rekoše da je ovo znak da duhove s naše zemlje zanimaju telesne i zemaljske stvari a ne nebeske, te su stoga nepristojne stvari njima na pameti. Duhovima s naše zemlje bi rečeno da se ne treba sramiti nagote niti da je sablazno biti nag onima koji žive čedno i u nevinosti, već samo onima koji osećaju požudu i koji se ponašaju nepristojno.

57. Kad stanovnici te zemlje leže u krevetu, oni okrenu lice napred, to jest prema sobi, a ne natrag, to jest prema zidu. To mi rekoše njihovi duhovi, i da je to stoga što veruju da kada okreću lice napred, da ga okreću ka Gospodu, a ako ga okrenu natrag, da se odvrćaju od Gospoda. I sam sam primetio to na sebi, naime kada sam u postelji, da tako okrećem lice; ali nisam znao odakle to dolazi. (*Autor tvrdi je bio u isto vreme u oba sveta, duhovnom i prirodnom pa se ponašao u prirodnom kao da je u duhovnom svetu; tako, u krevetu je okretao lice onako kako to rade dobri duhovi, i kao što to rade stanovnici zemlje Jupiter. Prim. prev.*)

58. Uživaju u dugim obrocima; ne toliko zato što uživaju u hrani koliko zato što uživaju u razgovoru. Kada sede za stolom, ne sede na stolicama ili klupi, ili na naslonjačima, već na listovima s određenog drveta. Nisi bili voljni da kažu koje je to drvo; ali kada sam nagađajući imenovao nekoliko, složili su se da je to smokvino drvo. Još su rekli, da kada pripremaju jela, da ne misle o ukusu, već o svrsi; dodajući da je njima korisna hrana u isto vreme i ukusna. O ovome se razvio razgovor među duhovima, i bi rečeno da i čovek treba tako da radi; da mu je tako pri srcu, da je zdrav duh u zdravom telu; ali da je drugačije s onima kojima je ukus gospodar, a čija tela se tako razbole, ili iznutra osećaju zamor, što se prenosi i na njihov duh; jer delovanje duha zavisi od onoga šta telo u sebe prima, kao što

vid i sluh zavise od stanja u kome je oko i uho. Tako se pokazuje koliko je ludo nalaziti životno uživanje u obilju i slastima. Od toga potiče tupost misli i rasuđivanja, a visprenost u telesnim i svetskim stvarima. U tome se pokazuje sličnost između čoveka i divljih životinja s kojima se čovek rado upoređuje.

59. Bile su mi pokazane i njihove nastanbe. One su niske i od drveta, a iznutra su obložene korom jednog stabla koje je plavičaste boje, dok su zidovi i tavanica ukrašeni malim zvezdama, koje predstavljaju nebeski svod; jer vole da slikaju vidljivo nebo i zvezde unutar svojih kuća, veruju da su zvezde staništa anđela. Imaju i šatore rasprostrte naokolo na veliku daljinu, ukrašene malim zvezdama na plavoj podlozi; u njih ulaze u sred dana kako im lica ne bi stradala od topline sunca. Mnogo se trude oko građenja i čistote šatora. Oni im služe i kao trpezarije.

60. Kada su duhovi s Jupitera videli konje s ove zemlje, izgledali su im omaleni, iako su u istinu bili i jaki i veliki. To je dolazilo od ideje koju su ti duhovi imali o tamošnjim konjima. Naime, rekoše da i kod njih ima konja, i to mnogo većih, ali da su divlji, i u šumama, i da ih se stanovnici jako plaše, iako oni nikome ne nanose štetu. To me je vodilo da zaključim da je uzrok njihovom strahu to što „konj“ predstavlja u duhovnom smislu intelektualnu moć zasnovanu na rečima doslovnog smisla; pa pošto se stanovnici Jupitera plaše da zasnivaju svoja intelektualna razmišljanja na svetskim stvarima, to posmatranje konja izaziva kod njih strah. Da oni ne vole čisto svetske stvari, koje dolaze od ljudske učenosti, biće pokazano u onome što sledi.

61. Duhovi sa te zemlje ne vole društvo duhova s naše zemlje, jer se od njih razlikuju i umom i ponašanjem. Rekoše da su duhovi s naše zemlje lukavi, i da su spremni i sposobni da smišljaju zlo; i da znaju i misle malo o onome što je dobro. Naime, duhovi sa zemlje Jupiter su mnogo mudriji od duhova naše zemlje. Kažu za naše duhove, da oni mnogo govore a malo misle, te da stoga nisu u stanju da opažaju stvari iznutra, niti ono što je dobro; stoga su zaključili da su ljudi na našoj zemlji vanjski ljudi. Jednom je bilo dopušteno zlim duhovima s naše zemlje da raznim veštinama deluju i da kinje duhove s Jupitera koji su bili oko mene. Duhovi s Jupitera su to dugo trpeli, ali su na kraju izjavili da ne mogu dalje da to podnose, i da veruju da nema gorih duhova, jer su oni izvrtali sve u njihovoj mašti i u mislima na takav način da im je izgledalo kao da su vezani, i da se ne mogu izvući i osloboditi bez Božanske pomoći. Dok sam čitao u Reči odlomke o mucu Spasiteljevoj, evropski duhovi su ubacivali reči koje su bile odvratne sablazni, kako bi zaveli duhove s Jupitera. Bilo je ispitano ko su ti duhovi, i šta je na svetu bilo njihovo zanimanje, pa bilo je otkriveno da su neki među njima bili propovednici; i da je naveći broj njih bio od Gospodovog društva, to jest da su to

bili Jezuiti. Tada sam rekao da dok su oni bili na svetu, da su bili u stanju da svojim besedama izazovu suze u očima prostog sveta. A dodao sam, da oni na svetu misle na jedan a govore na drugi način, a to znači da su u srcu osećali jedno a usnama govorili drugo; ali da im sada nije dozvoljeno da prevarno govore, jer da su duhovi i kao takvi moraju da govore ono što misle. Duhovi s Jupitera su se čudili da može da bude toliko neslaganja izmađu čovekovog unutrašnjeg i njegovog spoljašnjeg bića, te da mogu tako govoriti različito od onoga što misle, što je njima nemoguće. Čudili su se kako to da mnogi s naše zemlje postaju anđeli, i da su sasvim drugačiji, misleći tada da su svi na našoj zemlji onakvi kakvi su bili prisutni duhovi. No bi im rečeno da ih ima mnogo koji su drugačije prirode, i da ih ima i koji misle od dobra, kao što ih ima i koji misle od zla: i da oni koji misle od dobra, da ti postaju anđeli. Da bi se uverili da je tako, došli su iz neba horovi anđela iz naše zemlje, koji su pojedinačno i skupa u harmoniji slavili Gospoda. Duhovi s Jupitera, koji su bili pored mene, toliko su uživali, da im se činilo da su uzdignuti u nebo. Horovi su slavili Gospoda ceo jedan sat, a uživanje koje su oni osećali preneto je i na mene, tako da sam ga i ja osećao. Rekoše da će ovo reći svojim koji nisu bili tu.

62. Mudrost stavnovnika sa zemlje Jupiter je u tome da misle dobro i pravedno o svemu što im se dešava u životu. Ovu mudrost primaju od roditelja u detinjstvu, pa se ona prenosi potomstvu, i raste zbog ljubavi prema njoj, jer ona pripada njihovim roditeljima. O naukama koje postoje na našoj zemlji, o njima oni ne znaju ništa, niti žele da znaju. Oni ih nazivaju senkama i upoređuju s oblacima koji skrivaju sunce. Oni ovako misle o njima (naukama) stoga što su se neki duhovi s naše zemlje hvalisali stvarima koje pripadaju samo memoriji, kao što su jezici, osobito Hebrejski, Grčki, i Latinski, kao što je književnost, eksperimenti, kao i filozofski izrazi, i slično tome, koje oni ne smatraju nečim što vodi mudrosti, već vrednim sami za sebe. Ovakve osobe, stoga što nisu negovale svoje rasuđivanje pomoću nauka, kao nešto što vodi mudrosti, takve osobe nemaju nikakvo dublje shvatanje u drugom životu; jer oni vide samo termine, i iz termina, gde je sve kao oblaci koji su prepreka intelektualnom vidu (vidi br. 38); a oni koji su bili ponosni na svoju učenost, njihovo opažanje je još slabije; ali oni koji su koristili nauke kao sredstva da obezvrede i unište ono što pripada crkvi i veri, ti su potpuno razorili svoju intelektualnu sposobnost, te kao sove u gustome mraku vide obmanu kao istinu, a zlo kao dobro. Duhovi s Jupitera zaključiše, iz razgovora s ovakvima, da nauke donose senke i slepilo. No bili su obavješteni da nauke na našoj zemlji služe kao sredstvo da se otvori intelektualni vid, koji je vid u svetlu neba; ali da pošto ovakve stvari, koje pripadaju čisto prorodnom i čulnom, vladaju, to nauke ljude naše zemlje prave ludima, jer one vode čoveka da veruje da postoji samo priroda, a ne Božansko (Bog), i govore u prilog sveta a protivu neba (*Autor pod „ludilom“*

ovde ne misli na ludilo u zemaljskom smislu, nego u duhovnom smislu, jer čovek, koji veruje samo u prirodu a ne u Boga i koji to potvrdi svojim životom zla, taj je u drugom životu lud u doslovnom smislu. Prim. prev.). Dalje im je rečeno da su nauke po sebi duhovna blaga, i da su oni koji ih imaju kao oni koji poseduju zemaljska blaga, a koja su sredstva da se bude koristan sebi, bližnjemu, državi, ali mogu da se koriste i za zlo. Dalje, da su one kao odeća koja služi da se čovek obuče i da se ukrasi, ali i za to da se čovek oseća oholim, što je slučaj s onima koji žele da ih se počastvuje zbog te odeće. Ovo su duhovi sa zemlje Jupiter dobro razumeli; ali su se čudili da se ljudi, budući ovakvi, zaustavljaju na sredstvima a ne idu ka mudrosti; i da ne vide da kada utapaju svoj um u ovakve stvari, i da ga ne uzdižu (u visine), da nauke postaju kao oblaci, i da ih čine slepima.

63. Jedan duh koji se podigao iz niže zemlje (*Niža zemlja su „predeli“ u duhovnom svetu koji su „ispod“, a u kojima obitavaju duhovi koji se pripremaju za stalno baravište u paklu ili nebu, nešto kao „čistilište“, gde rade u radionicama, dobijaju hranu kad završe posao, bivaju kažnjeni za agresivno ponašanje. Tu borave često misleći da su još na svetu. Prim. prev.*) dođe k meni i reče da je čuo šta sam razgovarao s drugim duhovima, i da ne razume šta se reklo o duhovnom životu i svetlosti koja od njega dolazi. Bi zapitan da li želi da bude o tome poučen. Na to reče da nije došao s tom namerom. Iz toga sam zaključio da on te stvari ne bi ni razumeo. Bio je glupav. Međutim, od anđela sam saznao da je on, dok je bio na svetu, bio slavan po učenosti. Bilo mu je hladno, što se pokazivalo na njegovom disanju, a što je bio znak da naukama nije otvorio već zatvorio svoj put ka nebeskoj svetlosti (*Ovaj duh kome je „hladno“, oseća hladnoću koja je znak njegove duhovne hladnoće; on će se jednom zapitati zašto mu je uvek hladno, a onda će doći odgovor, jer će se pojaviti svetao duh ili anđeo koji će s njim razgovarati i pitati da li želi da se „zagreje“, a onda će mu se reći da će se „zagrejati“ onda kada bude mislio o onome što „zagreva dušu“, kao što je samilost, činjenje dobrih dela itd Tako se duhovi spuštanje“. U delu „Paralelni svet“, takve je situacije opisao je Benedikt. Prim. prev.*)

64. Pošto stanovnici zemlje Jupiter stiču inteligenciju drugačije nego stanovnici naše zemlje, pošto su zbog svog života drugačijega genija, stoga ne mogu da budu zajedno za duže vreme, već se klone jedni drugih ili ih teraju. Postoje sfere, koje se mogu nazvati duhovnim sferama, koje neprestano ističu iz svakog duha; one ističu iz delovanja njihovih osećanja i misli, a to znači iz samoga života. Sva udruživanja u drugom životu ravnaju se prema ovim sferama; oni duhovi čije se sfere slažu, ti su zajedno, a oni čije se ne slažu, odvajaju se prema vrsti neslaganja. Duhovi i anđeli sa zemlje Jupiter, u Velikom Čoveku, odnose se na imaginativno mišljenje (maštu) a to znači da je njihovo ispoljavanje predstavlja

unutrašnje delove tela, a duhovi s naše zemlje se odnose na delovanja spoljašnjih delova tela, pa kada ovi hoće da vladaju, tada se imaginativno mišljenje ne može izraziti: otuda su suprotnosti između sfera života svakog (duha) (*Ovde je prilika da se pokaže kako je autor usko povezao duhove sa „planeta“ ili „zemalja“ s oblastima na Velikom Čoveku (Makrokosmosu), kako su drevni mudraci zamišljali celo čovečanstvo, a kako ga Gospod vidi. Po svemu bi se reklo da je autor nekom greškom prevideo da su određeni duhovi (imaginativne ili stvaralačke mašte) iz oblasti na Velikom Čoveku koja se naziva „Jupiterom“, a da smo mi „zemaljci“ s ove naše planete predstavljeni u Astrologiji nekim drugim božanstvom, to jest da mi reprezentujemo u Velikom Čoveku neko spoljašnje čulo. Videće se da autor kaže da naša zemlja predstavlja „čulo ili smisao za spoljašnje“, sensus pro externo, i da su ljudi na ovoj planeti „najudaljeniji od Božanskog centra“, i da je to razlog da se Gospod rodio kao čovek baš na ovoj planeti, kako bi savladao zlo i uspostavio Ravnotežu između Dobra i Zla, i na taj način obezbedio čovekovu slobodu duhovnog biranja. Tako, moglo bi se zaključiti, ako sledimo ovaj put, da su duhovi sa „Merkura“ na Velikom Čoveku u odnosu na „noge“ ili na „brzinu komunikacije“, jer su Merkur ili Hermes bili „glasnici bogova“ u Grčkoj i Rimskoj Mitologiji, koja je zasnovana, po autoru, na korespondencijama, slično onome kako su slike i izrazi u Sv Pismu zasnovani na korespondencijama kroz koje se održava blizak odnos zavisnosti između čovečanstva ili Gospodove crkve s jedne strane, i neba s druge. Naime, autor navodi da je Drevna Astrologija bila u stvari nauka o Saobraznostima ili Korespondencijama, koja se s vremenom izgubila, a to je bilo onda kada je čovek na našoj planeti počeo da misli i deluje „spolja“. U delu Nebeske tajne (Arcana Coelestia), autor navodi da je saznao od anđela da smo mi ljudi u početku hodali pomažući se rukama, po čemu bi se reklo da su „Jupiterovci“ još uvek u onom stanju u kome smo mi ljudi bili pre više miliona godina, kada smo bili „Pradrevna ili Adamska Crkva“. Ovo sve pokazuje da se otkrivena znanja koja su došla preko autora, mogu pomiriti donekle s teorijom Evolucije, s tom razlikom, što su po autoru ta ljudska bića bila duhovno bogata, to jest, savršena u odnosu na to kakva su „danas“. Prim. prev.).*

65. Što se tiče bogoštovlja, glavno je to da se oni klanjaju našem Gospodu kao Vrhovnom Biću, koje vlada nebom i zemljom, nazivajući Ga jedinim Gospodom. Pa pošto Ga priznaju i klanjaju Mu se za života u telu, oni Ga traže i nalaze posle smrti. A On je naš Gospod. Pitali su ih da li znaju da je On Čovek. Odgovorili su da oni svi znaju da je On Čovek, jer su ga mnogi u njihovom svetu videli kao Čoveka, da ih On poučava istini, čuva ih, i daje večni život onima koji Mu se klanjaju iz dobra. Takođe rekoše da im On otkriva kako treba da žive, i šta treba da veruju, a da ono što je otkriveno, da se to prenosi s roditelja na decu, tako da se nauk širi kroz njihove porodice, a dalje i na celu naciju koja potiče od

jednoga oca. Dodali su da njima izgleda kao da je taj nauk napisan u njihovim dušama, a da to zaključuju po tome što oni trenutno opažaju i priznaju sami od sebe što je istinito a što nije, kada neko govori o nebeskom životu u čoveku. Oni ne znaju da je Gospod rođen kao čovek na našoj zemlji. Kažu da je za njih samo to važno da je On Čovek, i da On vlada svemirom. Kada sam im rekao da se On na našoj zemlji naziva Isus Hristos, i da Hristos znači Pomazanik ili Kralj, a Isus da znači Spasitelj, odgovorili su da Mu se oni ne klanjaju kao Kralju, jer kraljevstvo potseća na nešto što je svetsko, nego da Mu se klanjaju kao Spasitelju. Ovom prilikom duhovi s naše zemlje ubaciše sumnju da li je njihov Gospod i naš Gospod. Ali oni je otkloniše sećajući se da su Ga oni videli u suncu, i da su Ga priznavali kao takvoga kada su Ga videli na njihovoj zemlji, vidi br. 40. Još jednom se kod duhova s Jupitera, dok su bili sa mnom, pojavila sumnja za trenutak da li je njihov Gospod isti s našim Gospodom. No ova sumnja je odbačena istog trenutka. A ona je dolazila od duhova s naše zemlje. Na moje iznenađenje, oni su se posramili da su posumnjali i za trenutak, tako da su me molili da to nikada ne objavim, da ih niko ne bi optužio za neverovanje, jer da oni to znaju više nego drugi. Ovi duhovi su se radovali kada su čuli da je Gospod jedini Čovek, i da se mi svi po Njemu zovemo ljudi, i da su oni samo onoliko ljudi koliko su Njegove slike, a to znači onoliko koliko vole Njega i bližnjega, to jest, onoliko koliko su u dobru, jer da je dobro ljubavi i vere u stvari Gospod.

66. Oko mene je bilo nekoliko duhova sa zemlje Jupiter dok sam čitao sedemaestu glavu Jevanđelja po Jovanu, o Gospodovo ljubavi i o Slavi Njegovog Ljudskog. Kada su čuli ono što tamo stoji, osećali su pobožnost, te su priznali da je sve to Božansko. No tada su neki duhovi s naše zemlje, koji su bili nevernici, neprekidno sugerisali sablazni, govoreći da je On bio rođen kao dete, živio kao čovek, izgledao kao drugi ljudi, da je bio razapet, i slično. Ali duhovi s Jupitera nisu se osvrtni na ove zamke. Rekoše da su njihovi đavoli uprao takvi, od kojih se oni užasavaju, jer da nema ništa nebesko u njihovim dušama, da je sve zemaljsko, a što oni nazivaju talogom. A da je ovako, oni su zaključili po tome što kada su ovi duhovi s naše zemlje čuli da oni s Jupitera idu nagi, da su ima padale na pamet samo pohotne misli, i da nisu obraćali pažnju na njihov nebeski život o kome su čuli u isto vreme.

67. Bilo mi je pokazano kako duhovi s Jupitera jasno opažaju duhovne stvari na taj način što mi je prikazano kako oni predstavljaju način na koji Gospod obraća izopaćena osećanja u dobra osećanja. Predstavili su razumnu dušu u lepom obliku, ispunjavajući ga onim što predstavlja život osećanja. Ovo su izveli na način koji se ne može opisati, a sa takvom umešnošću da su ih anđeli pohvalili. Tu su bili prisutni i neki učeni duhovi s naše zemlje koji su o razumnoj duši govorili u

znanstvenim terminima, a koji su mnogo toga napisali o obliku i o supstanciji, te o materijalnom i nematerijalnom, i slično, a sve bez ikakve primene. Ovi nisu mogli da razumeju reprezentaciju koju su prikazali duhovi s Jupitera.

68. Na njihovoj zemlji, oni drže mnogo do toga da niko nema pogrešno mišljenje o jedinom Gospodu. A kada opaze da neko misli krivo o Njemu, oni toga prvo opominju, zatim mu prete, a na kraju ga i kažnjavaju. Rekoše da su videli da kada se takvo krivo mišljenje uvuče u porodicu, da se ta porodica izdvaja, i da je kazna gubitak daha, a što ponekad završava smrću, a da to izvode duhovi koji im prethodno prete smrću. Jer na toj zemlji duhovi govore sa stanovnicima te zemlje, pa ih i kažnjavaju ako ovi čine zlo, o čemu će još biti govora. Pa tako, ako misle zlo o jedinom Gospodu, i ako se ne pokaju, njima se prete smrću. Na taj način se čuva vera u Gospoda, koji je za njih Vrhovno Biće.

69. Rekoše da kod njih nema praznika, već da se svakoga jutra i svake večeri klanjaju jedinom Gospodu u svojim šatorima, i da pevaju pesme na njihov način.

70. Dalje sam saznao da na toj zemlji ima i takvih koji sebe nazivaju svecima, i koji zapovedaju svojim slugama kojih žele da imaju sve više, a koji treba da ih nazivaju gospodarima, pri čemu im prete kaznama. Oni im zabranjuju da se klanjaju Gospodu svemira, govoreći da su oni ti koji posreduju, i da će oni predstaviti njihove molitve Gospodu svemira. Oni nazivaju Gospoda svemira, koji je naš Gospod, ne Gospodom, kako ga mi ostali zovemo, već ga nazivaju Vrhovnim Gospodom, jer oni sami sebe nazivaju gospodima. Oni nazivaju sunce sveta licem suverenoga Gospoda, i veruju da je njegovo stanište tamo, te se stoga klanjaju suncu. Ostali stanovnici se njih užasavaju, i ne žele da s njima razgovaraju, zato što obožavaju sunce i zato što sebe nazivaju gospodima, a i zato što im se njihove sluge klanjaju kao bogovima posrednicima. Njihovi duhovi su mi pokazali kako oni pokrivaju svoje glave, a to je kapa kupastog oblika tamne boje. U drugom životu ovakvi se pokazuju na levo na malom uzvišenju, gde sede kao idoli, a gde im se za neko vreme njihove sluge pokoravaju, da bi ih kasnije ismevali kao i ostali. Iznenadilo me to da njihova lica kao da sijaju vatrom, a što je dolazilo od toga što su verovali da su sveci. No uprkos vatrene izgleda na njihovim licima, osećaju hladnoću, imajući jaku želju da im bude toplo. Iz čega je očigledno da je taj plamen u stvari plamen samoljublja, i da je lažan. Da bi se ogrejali, njima se čini da cepaju drva, a dok to rade, kao da vide ispod drveta nešto kao da je čovek, kojega žele da saseku. Ova prikaza je posledica toga što sebi pripisuju zasluge i svetost. Naime, svi oni koji tako rade u životu, u drugom životu im se čini da seku drva, a što je bio slučaj i s nekim duhovima s naše zemlje, o kojima je bilo reči na drugim mestima. Da bi ovo bilo jasnije, navešću ovo

iskustvo. U nižoj zemlji ispod stopala su oni koji su smatrali da su njihove zasluge u dobrim delima. Njima se čini da seku drva. Mesta gde su oni su vrlo hladna, a njima se čini da se zagrevaju radom. S njima sam razgovarao, i bilo mi je dozvoljeno da ih pitam da li žele da izađu iz toga mesta. Odgovoriše da to još nisu zaluzili svojim radom. Ali kada je to stanje prošlo, oni su izvedeni odatle. Oni su prirodni, jer želeći da se zasluži spasenje, to nije duhovno. Naime, to dolazi od propriuma ili ega, a ne od Gospoda. Osim toga, oni više cene sebe nego druge, a neki čak i preziru druge. Ako ne prime radost veću od drugih, oni se ljute na Gospoda. Stoga im izgleda da dok seku drva kao da je nešto kao Gospod ispod drveta. To dolazi od njihove ljutnje.

71. Sasvim je obično na toj zemlji da duhovi razgovaraju sa stanovnicima i da ih poučavaju, a ponekad i kažnjavaju ako čine zlo, o čemu su me obavestili anđeli, a što ću ovde redom da ponovim. Razlog da duhovi tamo razgovaraju s ljudima je u tome što ovi puno misle o nebu i o životu posle smrti, a malo se brinu za život na svetu, jer oni znaju da će živeti posle smrti, i da će biti u srećni prema tome kakav je bio njihov unutrašnji čovek koji je oblikovan u svetu. I na ovoj zemlji u drevno vreme bilo je obično razgovarati s duhovima, s istog razloga, a to je dokaz da su oni mislili puno o nebu, a malo o svetu. No taj živi dodir s nebom bio je s vremenom zatvoren, kako je čovek od unutrašnjeg postao spoljašnji, naime zato što je počeo da misli puno o svetu a malo o nebu. To je bilo još više tako kada je više nije verovao da postoji nebo ili pakao, niti da je čovek u sebi duh koji živi posle smrti. Jer danas se veruje da telo živi samo od sebe, a ne od njegovog duha. Stoga ako čovek sada ne bi verovao da će jednom ustati telom, on ne bi verovao u uskrснуće.

72. Što se tiče prisustva duhova kod stanovnika zemlje Jupiter, ima duhova koji kažnjavaju, ima koji poučavaju, a ima koji nad njima vladaju. Duhovi koji kažnjavaju prilaze im s leve strane, nagingujući se natrag, i kada su tu, oni izvlače iz čovekovog sećanja sve ono što je ovaj radio i mislio. Naime, ovo je lako duhovima, jer kada se približe čoveku, oni ulaze u celu njegovu memoriju. Ako nađu da je činio zlo, ili mislio na zlo, oni ga grde, a i kažnjavaju bolovima u zglobovima, a i u rukama i u stopalima, kao i bolom u trbušnom pojasu. Sve ovo duhovi izvode vrlo vešto kada im je to dopušteno. Kada se ovakvi duhovi približe čoveku, oni izazivaju strah, a po tome čovek zna da su oni blizu. Zli duhovi unose strah kod svakoga, a osobito kod onih koji su na svetu bili kradljivci. Da bih znao kako ovakvi duhovi deluju kada priđu čoveku s njihove zemlje, bilo je dopušteno da jedan takav duh priđe i meni. Kada mi se približio, osetio sam užasan strah, ali to nije bio unutrašnji strah nego spoljašnji, jer sam znao da je to takav duh. A bio je vidljiv. Izgledao je kao tamni oblak sa pokretnim zvezdama u oblaku. Pokretne

zvezde označavaju obmane, a stojeće zvezde istine. Prišao mi je s leva malo iza, i počeo da me kori za dela i pomisli koje je izvukao iz memorije, a koje je izvrtao. Ali u tome su ga sprečili anđeli. Kada je opazio da ja nisam s njegove zemlje, počeo je da govori sa mnom, rekavši da kada dođe čoveku, da on zna sve šta je ovaj radio i mislio, i da ga kori strogo, a ponekad i kažnjava bolovima. Još jednom mi je takav duh prišao, i to s leve strane ispod sredine tela, kao i onaj prethodni, i ovaj je želeo da me kažni. No opet su ga u tome sprečili anđeli. Međutim, ovaj mi je pokazao koje kazne im je dozvoljeno da primenjuju na ljudima njihove zemlje, ako ovi čine zlo. A te su kazne bile, pored bola u zglobovima, bolno stezanje u predelu stomaka, koje se ne oseća kao satezanje kajiša. Tako isto kazna je oduzimanje daha u vremenskim razmacima, kao i zabrana da se jede bilo šta osim hleba za određeno vreme. I napokon kazna je i pretnja smrću, ako ne odustanu od zla. Isto tako kazna može da bude oduzimanje supružnika, dece, ili drugova. A to je praćeno i bolom.

73. No duhovi koji poučavaju, i oni se pokazuju na levo, ali više napred. I oni grde, ali blago, a odmah zatim ih uče kako treba živeti. I oni izgledaju tamni, ali ne onoliko kao prethodni, koji su kao tamni oblaci, ali su zato ovi obučeni kao u vreće. Ovi se zovu učitelji dok se oni prethodni zovu kazniteljima ili kastigatorima. Kada su ovi duhovi prisutni, tu su i anđeoski duhovi, koji sede pored glave i utiču na nju na poseban način. Njihovo prisustvo se oseća kao blago disanje jer se oni plaše da svojim prisustvom i uticajem ne nanesu bol ili strah. Oni vladaju nad duhovima instruktorima i kastigatorima, utičući na one prve da ne budu prestrogi, a ove druge da govore istinu. Kada su kažnjavajući duhovi bili pored mene, bili su tu i anđeoski duhovi koji su držali moje lice tako da je bilo neprekidno veselo i nasmešeno, u isto vreme čineći da moje usne i usta budu malo otvoreni. Ovo anđeli izvode lako preko uticaja ili influksa kada to Gospod dopusti. Oni rekoše da oni na tak način utiču na lica stanovnika njihove zemlje, kada su pred njih.

74. Ako čovek posle kazne i pouke ponovo čini zlo, i ne pridržava se odredaba istine, tada se kažnjavajući duhovi vraćaju, i on biva kažnjen strožije. No anđeoski duhovi umeravaju kaznu u skladu s namerama koje su bile u delima, kao i prema onome što je ovaj hteo i mislio. Iz ovoga se vidi da anđeli koji sede pored glave, da oni imaju neku vrstu sudske vlasti nad čovekom, pošto oni odobravaju, umeravaju, obuzdavaju, i utiču. No bi rečeno da oni ne sude, jer je Gospod jedini Sudija. Naime, sve što oni naređuju kažnjavajućim i poučavajućim duhovima, sve to se uliva u njih od Gospoda, iako izgleda da je to od njih.

75. Tamo duhovi govore s čovekom, ali čovek sam ne može s njima da govori, osim ovih reči pošto bude poučen, *Neću više tako raditi*. A nije mu ni dozvoljeno

da bilo kome kaže da je duh s njim govorio. No ako to ipak uradi, biva kažnjen. Oni duhovi s Jupitera, koji su bili pored mene, u početku su mislili da su bili pored čoveka s njihove zemlje. No kad sam ja počeo da s njima govorim, i kada su videli da ja nameravam da ove stvari objavim, i da to kažem drugima, i kada im nije bilo dozvoljeno da i mene kažnjavaju ili poučavaju, tada su tek primetili da su kod nekoga drugoga.

76. Postoje dva znaka koja se pokazuju ovim duhovima kada su kod čoveka: vide starca s bledim licem, što znači da treba da govore samo istinu, i da čine samo ono što je pravedno. Tako isto vide jedno lice na prozoru, što im je znak da odu odatle. I ja sam video starca, a tako i lice na prozoru. Kada su to duhovi videli, odmah su otišli od mene.

77. Pored duhova koji su bili pomenuti, ima i takvih duhova koji navode na suprotno. To su oni koji su u životu na svetu bili izagnani iz društva ostalih, jer su bili rđavi. Kada se oni približe, pojavljuje se nešto kao leteća vatra, koja klizi nadole blizu lica. Oni se smeste dole nisko pored čoveka, i govore odatle prema gornjim delovima. Oni govore suprotno onome što je te ljude poučavao instruktor, naime da ne treba da žive prema pouci, nego po vlastitoj volji i slobodi, i slične stvari. Oni najčešće dolaze onda kada prethodni duhovi odu, no tamo ljudi ne znaju ko i šta su ovi duhovi, pa stoga i ne obračavaju pažnju na njih. Pa ipak, iz svega ovoga oni nauče šta je zlo a šta dobro, jer se preko zla nauči šta je dobro, jer se osobine dobra upoznaju prema onome što mu je suprotno. Svako opažanje dolazi od toga što se misli o onome što je obratno, u raznim stepenima i na razne načine.

78. Duhovi koji poučavaju i oni koji kažnjavaju ne idu k onima koji sebe nazivaju svecima i gospodarima posrednicima, a o kojima je bilo reči u br. 70, kao što idu k drugima na toj zemlji, jer ovi ne trpe da se poučavaju niti da se stavljaju u red. Oni su nesavitljivi, jer to rade iz ljubavi prema sebi. Duhovi rekoše da ih oni prepoznaju po hladnoći, te kada osete hladno, oni od njih odlaze.

79. Među duhovima sa Jupitera ima i takvih koje oni nazivaju dimničarima, jer se pojavljuju u takvoj odeći i jer im lica izgledaju čađava. Dopušteno mi je da opišem ko su i kakvi su. Jedan od njih je došao k meni moleći me da posredujem za njega kako bi ušao u nebo. Reče da ne zna da je učinio nikakvo zlo, da je samo opominjao stanovnike te zemlje, dodajući da ih je posle opominjanja poučavao. Prišao mi je s leve strane ispod lakta, i govorio kao s raspuklim glasom, i izazivao je sažaljenje. No mogao sam samo da mu odgovorim da mu ja ne mogu pomoći, jer da to pripada samo Gospodu, i da ja ne mogu da posredujem, jer da ne znam da li

bi to koristilo ili ne, ali ako je dostojan, da treba da se nada. Tada je bio poslat natrag ka pravednim duhovima s njegove zemlje. Ali ovi rekoše da on ne može da bude s njima, jer da su oni različiti. No pošto je imao tako žarku želju da ode u nebo, bio je poslat u jedno društvo pravednih duhova ove zemlje. No i ovi rekoše da on ne može da bude s njima. Izgledao je crn u svetlu neba, ali on reče da nije crne nego smeđe boje. Bi mi rečeno da su u početku ovakvi oni koji se posle primaju među one koji čine oblast semenog mehura u Velikom Čoveku ili nebu. Jer u tim mehurima sakuplja se seme gde je pokriveno potrebnom materijom, koja odgovara načelu rasplodavanja semena kako se ono ne bi rasipalo, i kako bi se bacilo u vrat uterusa i sačuvalo za oplodivanje, to jest za impregnaciju ovuluma. Otuda dolazi to da seme kao da ima moć, to jest goruću želju da se izvuče i da dopusti semenu da izvrši svoj zadatak, slično onome što se videlo kod onoga duha. On je ponovo došao k meni u bednoj odeći, i rekao da gori od želje da ode u nebo, i da on sada opaža da je takav da i može. Tada mi je bilo dopušteno da mu kažem da je ovo možda znak da će uskoro i biti tamo primljen. Tada mu anđeli rekoše da skine svoju odeću, koju je iz žarke želje tako odmah i odbacio. Ovime je bilo predstavljeno kakve su želje onih koji su u oblasti semenskih mehurića s kojima su saobrazni. Bi rečeno da ovi duhovi, kada se pripremaju za nebo, da odlažu odeću i oblače se u novu koja sjaji, i da postaju anđeli. Oni se upoređuju s gusenicama koje se, pošto prođu kroz svoje neprijatno stanje, pretvaraju u larve pa onda u leptirove, kojima je tada data druga odeća, kao i krila plave, žute, srebrene ili zlatne boje. Tada im se daje sloboda da lete vazduhom kao u svom nebu, te da slave svoje brakove i polažu jajašca, i da se tako brinu za množenje svoje vrste. U isto vreme daje im se slatka hrana iz sokova i mirisa raznog cveća.

80. Do sada nije ništa rečeno o tome kakvi su anđeli sa te zemlje. Naime, oni koji dolaze ljudima njihove zemlje i sednu pored glave, kao što je pomenuto u br. 73, to nisu anđeli njihovog unutrašnjeg neba nego anđeoski duhovi, ili anđeli njihovog spoljašnjeg neba. Pošto mi je bilo otkriveno kakvi su anđeli unutrašnjeg neba, to mi je dopušteno da iznesem ono što sam saznao. Jedan od duhova s Jupitera, koji zadaje strah, prišao mi je s leve strane ispod lakta i razgovarao sa mnom odatle. No njegov govor je bio grub, a reči se nisu mogle lako razlikovati i odvajati. Tako sam morao da pričekam dok sam shvatio njihovo značenje. A dok je govorio, kao da je unosio strah, moleći me da lepo primim anđele kada dođu. No bi mi dato da odgovorim da to ne zavisi od mene, jer da ja sve primam onakve kakvi su. Odmah zatim anđeli te zemlje mi priđoše, pa sam primetio iz njihovoga govora sa mnom da su drugačiji od anđela s naše zemlje. Naime, njihov govor nije bio kroz reči nego kroz predstave, koje su prostirali po mom unutrašnjem biću, i tako su uticali u moje lice da se lice slagalo s tim predstavama u svim pojedinostima počev od usana pa sve dalje do oboda lica. Predstave koje su bile umesto reči su malo višeg

stepena duhovnosti. Tada su govorili sa mnom u tako umanjenom stepenu duhovnosti da se nije primećivala skoro nikakva odvojenost. Meni je to izgledalo kao značenje reči kod onih koji obraćaju pažnju značenju odvojeno od reči. Ovaj govor bio mi je razumljiviji od prethodnog, a bio je ispunjeniji. Kao i prethodni, i ovaj se ulivao u moje lice, ali se ovo ulivanje slagalo s rečima, i bilo je istog stepena duhovnosti. Međutim, za razliku od prethodnog, nije počinjao od usana nego od očiju. Posle su govorili sve ujednačenije i potpunije, tako da moje lice nije moglo da to prati odgovarajućim pomeranjem. No tada se osetio uticaj u mozak, i tu je uticaj delovao na sličan način. Na kraju govorili su tako da se razgovor spustio u unutrašnji razum. Njegovo tečenje bilo je kao tanka aura. Osetio sam uticaj, ali ne jasno u pojedinostima. Ove vrste govora su kao tečnosti: prva vrsta, kao voda koja teče, druga, kao tanka voda, a treća kao atmosfera, a četvrta kao tanka aura. Gorepomenuti duh, koji je bio s leve strane, ponekada je upadao, da bi me opomenuo da se ponašam smerno s anđelima, zato što je tu bilo i duhova s naše zemlje, koji su ubacivali neprijatnosti. On reče da isprva nije razumeo šta su anđeli rekli, ali da posle jeste kada se približio mome levom uhu. Tada više njegov govor nije bio grub, nego je bio kao kod drugih duhova.

81. Posle sam razgovarao s ovim anđelima o značajnim stvarima na našoj zemlji, kao što su štampa, kao što je Reč, kao i o raznim učenjima crkve izvedenim iz Reči. Rekao sam im da se Reč i učenja objavljuju, tako da se mogu naučiti. Mnogo su se čudili da se ovakve stvari mogu objaviti pismom i štampanjem.

82. Bilo mi je dozvoljeno da vidim kako se duhovi s te zemlje posle priprema vode u nebo i postaju anđeli. Tada se tu pojave kola i konji kao blistavi oganj koji ih odnose kao što su uzneli Iliju. Blistava kola i konji se pojavljuju jer se time pokazuje da su bili poučeni i pripremljeni da uđu u nebo. Naime. kola označavaju nauk crkve, a blistavi konji prosvetljen razum.

83. Nebo u koje su uvedeni pokazuje se s desne strane njihove zemlje, a to znači da je odvojeno od neba anđela s naše zemlje. Anđeli u tome nebu su obučeni u svetlu plavu odeću ukrašenu malim zlatnim zvezdama, zato što su tu boju voleli na svetu. Uz to su verovali da je to prava nebeska boja, uglavnom stoga što su oni u takvom dobru ljubavi kojoj je ta boja saobrazna.

84. Pokazala mi se ćelava glava, i to samo njen vrh koji je bio koščat. Bi rečeno da oni koji treba da umru kroz jednu godinu, da oni vide takvu glavu, kako bi se pripremili. Oni se tamo ne plaše smrti, osim što žale da ostavljaju supružnike, decu ili roditelje. Oni znaju da će živeti posle smrti, da ne gube život pošto idu u nebo. Stoga oni to ne nazivaju umiranjem, nego putem u nebo. Oni koji su na zemlji

živali u istinskoj supružanskoj ljubavi, i koji su se starali za decu kad su postali roditelji, ti ne umiru od bolesti nego umiru u snu, i tako se presele sa sveta u nebo. Tamo ljudi žive oko trideset godina, prema vremenu godina na našoj zemlji. To je tako po Božijoj promisli, kako se mnoštvo ljudi ne bi povećalo više nego li zemlja može da podnese, a i stoga što kada napune te godine, više im nije potrebno da ih duhovi i anđeli posećuju kao one koji još nisu sazreli. Naime, oni sazrevaju ranije nego ljudi na našoj zemlji. Oni sklapaju brakove u prvom cvetu mladosti, i staraju se za svoju decu. Oni imaju i druga zadovoljstva, ali su ta relativno spoljašnja.

Zemlja ili planeta Mars i njeni duhovi i stanovnici

85. Duhovi sa Marsa su najbolji od svih duhova koji dolaze sa zemalja našega sunčanog sistema, jer su većina njih nebeski ljudi, slični onima koji su pripadali Pradrevnoj Crkvi na našoj zemlji. Kada se predstavljaju vide se sa glavom u nebu a s telom u svetu duhova, dok se oni koji su anđeli pokazuju s licem okrenutim ka Gospodu, a telom prema nebu.

86. U predstavi duhova i anđela, planeta Mars kao i ostale planete pokazuje se uvek na svome mestu koje je levo napred, na rastojanju, u pojasu grudi, a to je van sfere u kojoj su duhovi s naše zemlje. Duhovi s jedne zemlje odvojeni su od duhove s druge zemlje, zato što duhovi sa svake zemlje imaju svoje mesto u Velikom Čoveku, pa su stoga u različitom stanju, a ta različitost u stanjima čini da izgledaju odvojeni jedni od drugih, bilo da su na desno ili na levo, na manjem ili većem rastojanju.

87. Duhovi s Marsa mi dođoše i približiše se mojoj levoj slepočnici dišući na mene svojim govorom. No ja ga nisam razumeo. Bio je mekan u njegovom toku, da takav mekan nisam nikada do tada osetio. Bio je kao najmekša aura. Prvo su disali u moju levu slepočnicu, i poviše mog levog uha. A disanje se tada nastavilo prema mome levom oku, malo po malo na desno, a tada je teklo nadole, od levoga oka prema usnama. A kada je stiglo do usana, ušlo je kroz usta, a kroz usta u Eustahijevu trubu pa u mozak. Kada je disanje tamo stiglo, tada sam razumeo njihov govor, a bilo mi je dato da s njima i razgovaram. Dok su govorili sa mnom, primetio sam da se moje usne pomeraju, a pomalo i jezik, a što je bilo zbog saobranosti između unutrašnjeg i spoljašnjega govora. Spoljašnji govor je govor

artikulisanim glasovima koji nalaze svoj put do spoljašnje opne uha, gde se sprovodi preko malih organa, membrana, i tkiva koja su u uhu, do mozga. Iz ovoga mi je bilo dato da saznam da je govor stanovnika Marsa različit od govora stanovnika naše zemlje po tome što nije zvučan već skoro nečujan, tako da se uvlači u unutrašnji sluh i vid kraćim putem. A pošto je savršeniji i ispunjeniji idejama, on se po tome približava govoru duhova i anđela. A samo osećanje govora pokazuje se na njihovom licu, a misao u očima. Naime, misao i govor, a tako isto i osećanje i lice, to je kod njih jedno. Oni smatraju nedopustivim misliti jedno a govoriti drugo, i žeteli jedno a pokazivati licem drugo. Oni ne znaju šta je licemerstvo, niti šta je lažno pretvaranje, ili obmana. Da je takav bio govor pradrevnih ljudi na našoj zemlji, to mi je bilo dato da saznam u razgovoru s nekima od njih u drugom životu. A da bi ovo bilo jasnije, dopušeno mi je da iznesem sledeće: Bilo mi je pokazano uticajem, koji ne mogu da opišem, kakav je bio govor onih koji su pripadali Pradrevnoj Crkvi, naime da nije bio artikulisan kao glasovni govor u naše vreme, nego da je bio prećutan, što se izvodilo unutrašnjim a ne spoljašnjim disanjem. Tako je to bio govor misli. Isto tako mi je bilo dato da osetim kakvo je bilo njihovo unutrašnje disanje, da je bilo od pupka prema srcu, i na taj način preko usana, ali bez zvuka kada su govorili. A to nije ulazilo u uho drugih spoljašnjim putem, niti je dodirivalo ušnu opnu, nego je ulazilo unutrašnjim oputem, koji se sada naziva Eustahijeva truba. Pokazano je da su na taj način bili u stanju da potpunije izraze osećanja svoje duše i ideje svojih misli, nego što se može izraziti artikulisanim glasovima ili zvučnim rečima. Tim govorom se upravlja preko disanja, ali spoljašnjeg. Naime, nema reči, niti bilo šta u reči, što se ne postiže disanjem. No ovo je kod njih bilo mnogo savršenije, jer je bilo izvedeno unutrašnjim disanjem, koje je mnogo savršenije, jer je unutrašnje, i jer se kao takvo bolje prilagođavalo i bolje slagalo s predstavama misli. Uz to se njihov govor pomagao i laganim pokretima usana i odgovarajućim promenama na licu. Jer oni su bili nebeski ljudi, pa je sve što su mislili sijalo na njihovom licu i očima, koje su varirale prema promenama osećanja, a oči prema svetlosti. Nisu bili u stanju da pokazuju licem ništa osim onoga što se slagalo s njihovim mislima. A pošto je njihov govor izvođen unutrašnjim disanjem, stoga su bili u stanju da se druže i govore s anđelima. Pokazano mi je i disanje duhova sa Marsa, pa se pokazalo da je ono počinjalo iz oblasti toraksa pa prema pupku, a odatle preko grudi kroz neprimetno disanje do usta. Iz ovoga, kao i iz drugih dokaza preko iskustva, bilo je jasno da su oni bili nebeskoga genija, te da su se malo razlikovali od ljudi Pradrevne Crkve na ovoj zemlji.

88. Bio sam obavešten da duhovi sa Marsa imaju mesto u Velikom Čoveku u onome što je između intelektualnih i voljnih sposobnosti, a to je u *misli koja potiče iz osećanja*. Stoga njihovo lice deluje u jedinstvu s njihovom mišlju, te ne mogu da

se ni pred kim pretvaraju. Pošto imaju odnos s ovim u Velikom Čoveku, a to je srednja oblast između velikog i malog mozga, to su oni njoj i saobrazni. Jer kod onih kod kojih su veliki i mali mozak povezani pri duhovnim delatnostima, kod takvih lice i misao deluju kao jedno. Na taj način samo osećanje misli sija iz lica, a uz malu pomoć znakova koje oči daju, blista i glavna misao. Iz ovoga razloga, kada su duhovi sa Marsa bili kod mene, osetio sam čulima kao da se čeonni deo glave povlači prema potiljku, a to znači od velikoga ka malome mozgu.

89. Jednom kada su duhovi s Marsa bili kod mene, i zauzimali sferu moga uma, neki duhovi s naše zemlje dođoše želeći da se umešaju u tu sferu. No tada duhovi s naše zemlja postadoše bezumni, zato što se ni malo nisu slagali. Jer duhovi s naše zemlje imaju u Velikom Čoveku odnos sa spoljnim čulom, pa su tako bili u ideji koja je gledala prema svetu i prema sebi, dok su duhovi sa Marsa bili u ideji koja se otkrenula od sebe prema nebu i prema bližnjemu. Otuda i suprotnosti. No onda stigoše anđeoski duhovi sa Marsa, te kada su se oni približili, komunikacija je oduzeta, te su se duhovi s naše zemlje povukli.

90. Anđeoski duhovi su sa mnom razgovarali o životu stanovnika njihove zemlje, da oni nisu pod carstvima nego da su svrstani u šira i manja društva, i da se oni udružuju u njihovim društvima prema tome kako se slažu duševno, a da oni poznaju jedan drugoga po licu i po govoru, i da se retko varaju. I tada odmah postaju prijatelji. Rekoše da je njihovo druženje pravo uživanje, i da oni razgovaraju o onome što se dešava u njihovim društvima, a osobito o onome što se dešava u nebu, pošto mnogi među njima imaju otvorenu komunikaciju s anđelima u nebu. Oni među njima koji počnu da misle naopako i da smišljaju zlo, oni se odstranjuju iz društva, i ostavljaju da žive sami, te provode jadno svoje vreme izvan društva, među stenama ili drugde, pošto se društvo više o njima ne stara. Neka društva se mnogo trude da ove navedu da se pokaju. No kada ovo ne mogu da postignu, oni se od njih odvajaju. Tako se oni trude da spreče da se ljubav ka vladanju ne uvuče, i da niko iz ljubavi za vladanjem ne potčini sebi nikoga, a isto tako da niko iz ljubavi prema dobiti ne prigrabi dobra drugih. Svako je tamo zadovoljan s onim što ima, i sa počastima koje prima, a cenjen je prema tome koliko je pravedan i koliko voli blišnjega. Prijatnost i mir duše bi nestali ako se oni koji smišljaju zlo ne bi izbacivali, i ako se ljubav prema sebi i ljubav prema svetu ne bi mudro i strogo umeravali od samoga početka. Stoga što postoje ove negativne ljubavi, ustanovljena su carstva i kraljevstva, u kojima malo ko ne želi da vlada i da poseduje dobra drugih. Jer je malo tih koji čine ono što je pravo i pravedno iz ljubavi za ono što je pravo i pravedno, a još je manje onih koji čine dobro iz ljubavi prema bližnjemu a ne od straha od zakona, ili da ne izgube život, ili dobit, ili počasti, ili ugled .

91. Što se tiče bogoštovlja onih koji žive na njihovoj zemlji, rekoše da oni priznaju i da se mole našem Gospodu, govoreći da je On jedini Bog, i da On vlada nebom i vasionom, i da je svo dobro od Njega, i da ih On vodi, a tako isto da se On ponekada pojavljuje kod njih na njihovoj zemlji. Bilo mi je dato da im kažem da i Hrišćani na našoj zemlji znaju da Gospod vlada nebom i zemljom, iz Gospodovih reči kod Mateja:

Sva sila data je Meni i na nebu i na zemlji. XXVIII. 18.

Ali da oni ovo ne veruju kao što to veruju oni koji su sa zemlje Mars. Rekoše i to da oni tamo veruju da u njima nema nikakvog dobra, da je u njima sve prljavo i pakleno, i da je svo dobro od Gospoda, i da ih Gospod izvlači iz pakla, i da ih neprestano zaustavlja. Kad je jednom bilo pomenuto ime Gospodovo, video sam te duhove kako se ponizuju na unutrašnji način tako duboko, da je to nemoguće opisati. Naime, u njihovoj poniznosti mislili su da su po sebi u paklu, i da sami po sebi nisu dostojni da pogledaju Gospoda, Koji da je sama svetlost. Tako su duboko bili u toj misli, da su bili kao van sebe, pa su ostali na kolenima dok ih Gospod nije podigao, i kao da ih je izvukao iz pakla. Kada se tako povrate iz svoje poniznosti, ispunjeni su dobrom i ljubavlju, i tada se od srca raduju. Kada se ovako ponize, ne okreću svoja lica ka Gospodu, jer se ne usuđuju, nego se okreću na drugu stranu. Duhovi koji su bili okolo mene rekoše da takvu poniznost nisu nikada pre videli.

92. Neki su se duhovi sa te zemlje čudili da je bilo oko mene toliko duhova iz pakla, te da su i oni sa mnom razgovarali. No bilo mi je dato da im odgovorim da im se ovo dozvoljava kako bih saznao kakvi su, i zašto su u paklu, a da je to u skladu s njihovim životom. Isto tako bilo mi je dopušteno da im kažem da među njima ima onih koje sam ja poznao na svetu, i da su tamo u bili dostojanstvenici, ali da im je samo svet bio na srcu, a da meni nijedan zao duh, ni onaj najpaklenskiji, ne može da naudi, jer da mene Gospod neprestano štiti.

93. Pokazao se preda mnom jedan stanovnik te zemlje. On stvarno nije bio stanovnik, ali je bio kao takav. Lice mu je bilo kao kod stanovnika naše zemlje, ali je donji deo lica bio crn, ali ne zbog brade, jer ju nije imao, nego zbog nekog crnila umesto toga. Ovo se crnilo širilo na obe strane sve do ušiju. Gornji deo lica je bio žućkast kao što su lica onih stanovnika naše zemlje koji nisu savim beli. Ovi duhovi dalje rekoše da se oni na njihovoj zemlji hrane plodovima drveća, osobito nekim okruglim voćem koje raste na zemljištu, kao i povrćem. Da se oni tamo oblače u odeću koja je načinjena od vlakana kore određenog drveća. Ova su tako gusta da mogu da se predu, i da se slepe zajedno jednom vrstom smole koje ima kod njih. Dalje kazaše da oni tamo znaju kako se prave tečne vatre od kojih imaju

svetlost večerom i noću, (*Ovde se radi možda o nafti koja može da gori i daje svetlost. Prim. prev.*)

94. Videh najlepši plamen u raznim bojama, ljubičast a isto tako svetlo crven, kao rumeni plamen. Tako isto videh jednu ruku, uz koju je plamen prijanjao, s početka otraga a onda preko dlana, da bi na kraju igrao oko ruke sa svih strana. Ovo sve trajalo je kratko vreme. Tada se ruka s plamenom svetlošću udaljila na odstojanje, i tamo gde se zaustavila videla se blistava svetlost. Ruka se kao povukla u to svetlo, da bi se plamen pretvorio u jednu pticu, koja je u početku bila iste boje kao i plamen, gde su boje svetlucale na isti način. No postupno boje su se menjale, a s bojama i životna snaga ptice. Letela je naokolo, s početka oko moje glave, zatim je odletela napred u jednu usku odaju, koja je izgledala kao svetilište. I kako je dalje letela, kao da je gubila životnost da bi na kraju postala kao kamen, isprva boje bisera, a posle je potamnela. No iako bezživotna, još je uvek letela. Kada je ptica još letela oko moje glave i bila puna životne snage, video se jedan duh koji se penjao iz predela slabina prema grudima, a koji je želeo da odnese pticu. No pošto je bila tako lepa, duhovi oko mene su ga u tome sprečili, jer su njihove oči bile zalepljene za nju. Međutim, duh koji se podizao nastojao je da ih ubedi da je Gospod s njim, i da ovo što on radi, da je to od Gospoda. Tada ga više nisu sprečavali da odnese pticu, iako većina njih nije mu verovala. Ali kako je u tome trenutku nebo uticalo, on nije bio u stanju da je drži, pa ju je ubrzo pustio iz svoje ruke. Kada se ovo okončalo, duhovi oko mene, koji su pažljivo posmatali pticu i njene uzastopne promene, razgovarali su o tome duže vremena. Osetili su da ovakav prizor mora da označava nešto nebesko. Znali su da plamen označava nebesku ljubav i njena osećanja, da ruka s plamenom, koji se oko nje obavijao, označava život i njegovu snagu, da promene boja, životnu mudrost i inteligenciju, i da ptica označava to isto ali da za razliku od toga plamen označava nebesku ljubav i ono što njoj pripada, a da ptica označava duhovnu ljubav i ono što ide uz nju. Nebeska ljubav je ljubav prema Gospodu dok je duhovna ljubav ljubav prema bližnjemu. Promene boja i promene života ptice sve dok nije postala kao od kamena, da to označava postupne promene u shvatanjima šta je to duhovni život. Tako isto su znali da su duhovi koji se podižu od predela slabina prema grudima, da su oni u ubeđenju da su u Gospodu, pa stoga misle da sve što rade, čak i kad je to zlo, da je to Gospodova volja. No oni nisu bili u stanju da znaju koga ovaj prizor predstavlja. Na kraju su bili poučeni iz neba da su ovime predstavljeni stanovnici Marsa, da je njihova nebeska ljubav, u kojoj su oni još uvek, označena plamenom koji je obavijao ruku, a da je ptica u početku, dok je bila u snazi života i lepih boja, da je označavala njihovu duhovnu ljubav, a kada je ptica postala kao kamena i tamne boje, tada su i dalje verovali da su u Gopsodu. To isto bilo je označeno duhom koji se podizao i koji je želeo da odnese pticu.

95. Tako isto kamena ptica predstavljala je stanovnike toga sveta koji su na čudan način pretvarali misli i osećanja njihovog života u nešto što skoro nije postojalo. Ovo sam čuo o tome predmetu. Našao se jedan duh više moje glave koji je sa mnom govorio. Po zvuku njegovoga glasa reklo bi se da je spavao. U tom stanju mnogo je govorio, i pokazivao takvu pamet da nije mogao tako ni da je bio u budnom stanju. Opazio sam da je on bio korišćen da anđeli govore kroz njega. U tome stanju on je bio kadar da shvati što se govorilo i da to ponovi. Jer govorio je samo istinu, a kada bi osetio uticaj iz nekog drugog izvora, to je odbijao, i nije ponavljao. Zapitao sam ga kako se oseća, a on je odgovorio da je miran, i da nema straha od budućnosti. U isto vreme on je nečemu služio, što mu dozvoljavalo da bude u dodiru s nebom. Bi mi rečeno da su ovakvi ljudi u Velikom Čoveku saobrazni višem sigitalnom rezu, koji leži između dve moždane hemisfere, i tamo miruju, bez obzira koliko da ima nemira u jednoj od strana mozga. Dok sam govorio s ovim duhom, neki duhovi priđuše prednjoj strani glave, gde je bio onaj okolo kojega su se okupljali. Tada se on pomakao na stranu kako bi dao njima prostora. Ovi novodošavši duhovi su među sobom razgovarali, no ni ja ni duhovi oko mene nismo mogli da razumemo šta su ovi govorili. Anđeli su me obavestili da su ovo bili duhovi sa Marsa koji vladaju većinom da međusobno razgovaraju a da drugi prisutni duhovi ne razumeju i ne osećaju ništa. Bio sam iznenađen da postoji takav govor, jer svi duhovi imaju jedan jezik koji teče iz njihovih misli, a sastavljen je od predstava koje se čuju kao reči u duhovnom svetu. Rečeno mi je da ti duhovi imaju poseban način oblikovanja predstava, koje oni izražavaju usnama i licem, tako da ih drugi ne mogu razumeti. A u tome trenutku povlače svoje misli, osobito se starajući da ne dopuste da se opazi njihovo osećanje. A to je stoga što ako bi se primetilo i malo osećanja, tada bi misao postala očigledna, jer misao teče iz osećanja, i u njemu je sadržana. Dalje mi je bilo rečeno da stanovnici Marsa, ali ne svi nego samo oni koji smatraju da se nebeski život sastoji samo u znanjima bez obzira na njihovu primenu, da su oni smislili ovaj način govora, pa kada su postali duhovi, oni su taj način zadržali. Ovi duhovi su bili predstavljeni kamenom pticom. To je stoga što govor izražen licem i poketima usana, a pri tome odstranjujući i zaustavljajući osećanja drugih, to je kao da oduzimate život govoru, praveći od njega statuu, i na kreaju postajući sam kao statua.

No iako su zamišljali da je razgovor među njima nerazumljiv drugima, ipak su anđeoski duhovi percepirali sve njihove razgovore do detalja. To je zato što se sve misli kod drugih ne mogu odstraniti. Da bi im ovo dokazali, pokazali su im to uživo.

Tako, razmišljao sam o tome kako se duhovi s naše zemlje ne stide da napadaju druge. Ova ideja je stigla do mene od anđeoskih duhova koji su opažali njihov govor. Tada su ti Marsovski duhovi priznali, na vlastito iznenađenje, da je upravo ovo bio predmet njihovog razgovora. Šta više, jedan anđeoski duh bio je u stanju

da kaže još više o njihovim razgovorima i mislima, uprkost toga što su oni povlačili svoje misli iz njega.

Kasnije su ovi duhovi uticali odozgo na moje lice. To je izgledalo kao fina prugasta kiša. Ovo je bio znak da kod njih nema osećanja za istinu i dobro, jer je ovo predstavljeno prugama. Tada su sa mnom otvoreno govorili, i rekli da stanovnici njihove zemlje razgovaraju na sličan način. Rečeno im je da tako ne valja raditi, jer da to blokira unutrašnjost, i da tako oni sve prenose u spoljašnje, i tako i sebe lišavaju života. Tako ne valja raditi, jer je to nepošteno. Pošteni ljudi niti govore niti misle nešto što drugi ne treba da znaju, čak da se to odnosi i na ceo svet, čak i na celo nebo. Jer oni koji ne žele da drugi znaju šta oni govore, oni sude o ovima da ovi misle loše o njima a dobro o sebi samima, a ta navika ih vodi ka tome da potcenjuju crkvu, nebo, čak i Gospoda.

Rečeno mi je da oni koji vole znanja a ne dozvoljavaju da im znanje određuje život, ti su u Velikom Čoveku saobrazni unutrašnjoj opni u lobanji. Oni koji su stekli naviku da govore tako, a da pri tome skrivaju svoja osećanja i misli od drugih, ti su saobrazni toj membrani kada okošta, jer od malo duhovnog života na kraju ne ostane u njima ni traga toga života..

96. Pošto je kamena ptica slika onih koji pokazuju zanimanje samo za svoje znanje a kojima manjka život ljubavi, pa tako i duhovni život, želim da ovde pokažem da duhovni život imaju samo oni koji imaju nebesku ljubav kao izvor svoga znanja. Pokazaću tako isto da ljubav sadrži u sebi sve znanje koje je potrebno toj ljubavi. Uzmite kao primer životinje na zemlji, i nebeska stvorenja kao što su ptice. Oni imaju sve što im je potrebno za njihove ljubavi. A te ljubavi su ove: one se hrane, nalaze sklonište gde se mogu razmožavati, i gde mogu da odgaje mladunce, a u nekim slučajevima i da sagrađe spremište za zimu. Dakle, imaju sve potrebno znanje, jer je ono pohranjeno u ovim ljubavima, i daje im se kao prijemnicima koji su pripremljeni za ovu svrhu. Kod nekih životinja ovo znanje prosto zadivljuje. Njihovo znanje je urođeno, i mi ga nazivamo nagonom, i ono ide uz prirodnu ljubav koja im pripada.

Kada bi čovek imao svoju pravu ljubav, a to je ljubav ka Bogu i prema bližnjemu, jer ovo su njegove prave ljubavi po kojima se on razlikuje od zveri, tada bi on imao ne samo znanje koje mu je potrebno, nego i inteligenciju i mudrost. Naime, ove kao da se ulivaju u ove ljubavi iz neba, to jest iz Božanstva kroz nebo. Ali pošto ovek ne stiže ove ljubavi rođenjem, nego stiže suprotne ljubavi, a to su ljubav prema sebi i ljubav prema svetlu, on se stoga nužno rađa u neznanju, to jest u nedostatku znanja. Pa ipak, posredstvom Božanstva, čovek se vodi u nekom stepenu prema inteligenciji i mudrosti, iako ih on ne stiže u pravom smislu ukoliko se samoljublje i ljubav ka sveu ne uklone i tako se ne otvori put ljubavi ka Bogu i prema bližnjemu.

Ljubav ka Bogu i ljubav ka bližnjemu u sebi sadrže intelienciju i mudrost, kao što se to dokazuje primerom onih koji u svetu imaju te ljubavi. Kada takvi posle smrti dođu u nebo, oni imaju takvo znanje i mudrost koje pre toga nisu ni bili svesni. Tamo oni misle i govore kao i ostali anđeli, govoreći neiskazive stvari koje niti je uho čulo niti um saznao. Razlog je tome to što ove ljubavi imaju sposobnost da prime u sebe sve ovo.

Zemlja ili planeta Saturn i njeni duhovi i stanovnici

97. Duhovi sa te zemlje mogu se videti napred na znatnoj udaljenosti, dole niže u visini kolena, Tamo se i pojavljuje ta zemlja. Kada se pogled usmeri u tome pravcu, vidi se mnoštvo duhova, svi sa te zemlje, na desnu stranu. Bilo je dopušteno i s njima razgovarati, pa tako otkriti kakvi su kada se uporede s ostalima. Oni su pravedni i uzdržani. I zato što imaju nisko mišljenje o sebi, to oni izgledaju mali u sledećem životu.

98. Pri molitvi su vrlo ponizni, jer smatraju da su bezvredni u tome pogledu. Mole se našem Gospodu, i priznaju samo Njega kao jedinoga Boga. A Gospod im se pokazuje s vremena na vreme u obličju anđela, to jest kao čovek. I tad Njegovo Božanstvo sija s Njegovog lica, i utiče na njihove duše. Pored toga, stanovnici govore s duhovima, kada dovoljno odrastu. Duhovi ih poučavaju o Gospodu, kako mu se treba moliti, i kako treba da žive.

Kadgod neko hoće da ih zavede da ne veruju u Gospoda ili da prestanu da budu ponizni pred Njim, kažu da žele da umru. Tada se u njihovim rukama vide mali noževi kojima kao da žele da probiju svoje grudi. Zapitam li ih zašto to rade, odgovaraju da bi radije umrli nego bili odvojeni od Gospoda. Duhovi s naše zemlje se zbog toga ponekad s njima rugaju, pa ih i obasipaju uvredama jer se tako ponašaju. No oni tada odgovaraju da je to samo privid koji potiče iz njihove namere, koja čini da više vole smrt nego da ih spreče da se mole Gospodu.

99. Rekoše da ih ponekad posećuju duhovi s naše zemlje, da ih pitaju kome se Bogu oni mole. Odgovaraju da oni koji ih to pitaju mora da su sišli s pameti, jer nema veće ludosti nego li pitati kome se Bogu neko moli, kad se zna da ima samo

jedan Bog za celu vasionu, i da je još veća ludost ne reći da je Gospod jedini Bog koji nadgleda celo nebo i celi svet. Jer onaj koji nadgleda nebo, taj tako isto nadgleda i svet, jer se zemljom vlada preko neba.

100. Rekoše da na njihovoj zemlji neki nazivaju Gospodom njihovo noćno svetilo koje je široko. No ovi se drže odvojeni, jer ih ostali ne trpe. Njihovo noćno osvetljenje dolazi od velikoga prstena koji okružuje njihovu zemlju na otstojanju, kao i od meseca koji su poznati kao Saturnovi pratioci.

101. Kazaše da ih duhovi druge vrste, koji putuju u grupama, često posećuju, želeći da znaju kako je kod njih. Ovi na razne načine saznaju od njih što ovi znaju. Za ove rekoše da ovi nisu ludi, osim što su tako znatiželjni da skupljaju znanje radi samog znanja. Posle im je rečeno da ovi duhovi dolaze sa planete Merkur, a to je zemlja najbliža suncu, i da oni uživaju samo u tome da saznaju, a da pri tome ne misle kako da to znanje upotrebe.

102. Stanovnici i duhovi sa planete Saturn saobrazni su u Velikom Čoveku *smislu koji je između duhovnog i prirodnog čoveka*, ali smislu koji se udaljio od prirodnog i koji kreće se prema duhovnom. To je razlog da se ovi duhovi vide kako ih nose, to jest požuruju u nebo, i kako se odmah zatim šalju natrag. Jer sve što se odnosi na duhovni smisao je u nebu, a sve ono što se odnosi na prirodni smisao je ispod neba.

Pošto su duhovi s naše zemlje u Velikom Čoveku saobrazni prirodnom ili telesnom smislu, bilo mi je dopušteno da čistim iskustvom naučim kako se duhovni i prirodni čovek bore i raspravljaju, ako prirodni čovek nema vere ni ljubavi prema bližnjemu.

Duhovi sa zemlje Saturn viđeni su kako dolaze iz daljine, i tada je uspostavljena neposredna komunikacija između njih i takvih duhova s naše zemlje. Opazivši ih, naši duhovi kao da su poludeli, te počеше da ih obasipaju nepodobnim primedbama o njihovoj veri, a i o Gospodu. Posle njihovih grubosti i uvreda, oni su se bacili među njih, i u svome ludilu, od kojega kao da su patili, pokušavali su da im nanesu povrede. No duhovi sa Saturna se nisu nimalo uplašili, nego su ostali sigurni i mirni. Međutim, duhovi s naše zemlje, koji su se našli među njima, počеше da osećaju nelagodnost i da dišu s teškoćom, tako da su pobjegli, jedni u jednom pravcu a drugi u drugom, i tako su nestali.

Tako su prisutni duhovi videli kakav je prirodni čovek kada je odvojen od duhovnog čoveka. Kada uđe u duhovnu sferu, on tada kao da poludi. To je zato što prirodni čovek, kada je odvojen od duhovnog čoveka, prima samo iz sveta, a ništa iz neba. Svaki čovek koji se oslanja samo na svetsku mudrost, taj veruje samo ono što mu čula kažu, te ima poverenja samo u ono na što ga navode varljivi utisci njegovih čula. Ako duhovni svet ne uspe da ukloni ove varljive utiske, ovi ga vode lažnim verovanjima. Za njega duhovne stvari toliko malo znače, da on ne može da

podnese da se one pominju. Eto zašto ovakvi duhovi polude, ako se nađu u duhovnoj sferi. No ovo se ne dešava dok žive na svetu. Oni tada ili misle o duhovnim stvarima na prirodni način, ili začepi uši kad čuju nešto o njima, ili čuju, ali ne slušaju.

Ovo iskustvo pokazuje da prirodni čovek ne može da uđe u duhovnog čoveka, to jest da se uspne do duhovnog čoveka. Ali kada je neko u veri i kada uživa u duhovnom životu, tada duhovni čovek vrši uticaj na prirodnog čoveka, i misli u njemu. Duhovni svet i duhovni uticaj se mogu osećati u prirodnom svetu, ali ne i obratno.

103. Od duhova s te zemlje bio sam obavešten o njenim stanovnicima, to jeste kakva je priroda njihovog društva. Rekoše da žive u grupama po porodicama, jedne odvojene od drugih. Tako muž i žena sa decom oblikuju jednu grupu. Kada deca uđu u brak, oni ostavljaju porodični dom, i više se za njega ne brinu. Rezultat je to da se duhovi s te zemlje vide u parovima. Ne staraju se mnogo oko hrane i odeće. Žive od voća i povrća koje rađa njihova zemlja. Nose laganu odeću, jer ih štiti debela koža ili ogrtač koji ih štiti od hladnoće. Pored toga, rekoše mi da svi na njihovoj zemlji znaju da će živeti posle smrti, tako da ne obraćaju pažnju svojim telima, osim koliko je potrebno da bi se održavali u životu. Kažu, život se nastavlja, i biće posvećen službi Gospodu. To je razlog da oni ne pokapaju tela svojih mrtvih, nego ih izbacuju, pokrivajući ih granjem šumskog drveća.

104. Kada sam ih zapitao o velikom prstenu koji se vidi okolo njihove planete kako se uzdiže iznad horizonta te planete i da menja njen izgled, rekoše da ga oni ne vide kao prsten nego kao nešto belo na nebu u raznim pravcima.

Zemlja ili planeta Venera i njeni duhovi i stanovnici

105. U predstavi duhova i anđela planeta Venera se pokazuje na levo malo natrag na izvesnom otstojanju od naše zemlje. Kaže se, u predstavi duhova stoga što nijedan duh ne vidi sunce ovoga sveta niti ijednu planetu, Oni samo imaju ideju da ovi postoje. Zboga toga se sunce ovoga sveta njima pokazuje kao nešto iza, i kao nešto sasvim tamno, a planete nekretnice u našem sunčanom sistemu vide u utvrđenom položaju, vidi gore br. 42.

106. Na planeti Veneri postoje dve vrste ljudi, koje su suprotne po karakteru. Neki su blagi i čovekoljubivi, a drugi su grubi i divlji skoro kao divlje životinje. Oni koji su blagi i čovekoljubivi, ti se vide na drugoj strani njihove zemlje. Oni koji su grubi i divlji kao divlje životinje vide se licem prema nama. Treba znati da ovaj izgled zavisi od njihovog načina života, jer to je ono što je uzrok privida prostora i otstojanja u tome svetu.

107. Neki od onih koji su viđeni s druge strane planete, a koji su blagi i čovekoljubivi, dođoše da me posete. Primetio sam ih iznad moje glave, i razgovarao s njima o različitim predmetima. Između ostaloga rekoše da kada su bili na svetu da su priznavali, a sada još više, našega Gospoda kao svoga jedinoga Boga. Izjavili su da su ga videli u njihovom svetu, i naslikali kako se On njima pokazao. Ovi duhovi su u Velikom Čoveku saobrazni sa *memorijom materijalnih stvari koje se slažu s memorijm nematerijalnih stvari*. Ovome poslednjem su saobrazni duhovi s Merkura. Razultat je to da se duhovi sa Merkura slažu s ovim duhovima sa Venere. Tako, kada su zajedno, njihov uticaj izaziva znatnu promenu i jako delovanje u mome mozgu, vidi gore br. 43.

108. Međutim, nisam govorio s duhovima sa strane koja gleda prema nama, a koji su grubi i divlji kao divlje životinje. Ali sam od anđela čuo o njihovoj prirodi, i o izvoru njihovog divljaštva. Rekli su mi da oni nalaze veliko zadovoljstvo u krađama, a osobito kada jedu ono što je ukradeno. Njihovo uživanje u jedenju okradenog prenelo se na mene, pa sam mogao da osetim koliko je bilo snažno. Nekada je i na našoj zemlji bilo naroda koji su po svojoj prirodi bili ovako divlji, kao što se vidi iz anala raznih naroda, a i po stanovnicima Kanaana, vidi I Samuelova 30: 16. A to se moglo videti i kod Jevrejskog i Izrailjskog naroda u Davidovo vreme, kada su oni vršili upade svake godine kako bi plenili druge narode, i pravili gozbu od plena. Rečeno mi je da su ovi stanovnici većinom džinovi, i da su ljudi naše zemlje njima rastom samo do pupka. Pored toga, oni su glupi i ne pitaju šta je nebo ili večni život, nego se samo staraju za svoju zemlju i za svoja stada.

109. Pošto su takve prirode, kada pređu u sledeći život, njih silno napadaju zla i obmane. Njihovi paklovi se vide blizu njihovoga sveta, i oni nemaju dodira s paklovima iz našega sveta. To je stoga što su po prirodi i karakteru sasvim različiti, pa su njihova zla i njihove obmane sasvim drugoga tipa.

110. Međutim, oni među njima koji mogu da se spasu, oni su na mestima pražnjenja ili čišćenja, gde se dovode u stanje potpunog očajanja. Ni na koji drugi način se ne mogu savladati i odstraniti njihova zla i obmane. Kada su u ovakvom

stanju, neki od njih uzvikuju protivu neba. No ovo se njima prašta, jer dolazi od njihovog očajanja. Gospod umiruje njihove grdnje, tako da ne idu preko određene granice. Pošto prođu kroz veliku patnju, oni se spasavaju, jer su tada telesne stvari kod njih kao mrtve. Dalje je rečeno o ovim duhovima da kada su živeli na njihovoj zemlji, da su verovali u neko Vrhovno Biće, ali bez Posrednika. No kada se spasu, tada su poučeni da je Gospod jedini Bog, Spasitelj, i Posrednik. Neke od njih sam video, pošto su prošli kroz mnoge patnje, kako se podižu u nebo. A kada su stigli tamo, opazio sam kod njih takvu nežnost i radost, da je to izazvalo suze u mojim očima. ,

Duhovi i stanovnici Meseca

111. Neki se duhovi pojaviše iznad glave, i tada su se čuli glasovi kao da je grmljavina. Njihovi glasovi su bili kao grmljavina iz oblaka posle munje. Utvrdio sam da je to bilo veliko mnoštvo duhova, koji su imali tu veštinu da izgovaraju glasove s tako velikom bukom. Prostiji duhovi, koji su se našli pored mene, to su ismevali, čemu sam se vrlo čudio. Uskoro se pokazao uzrok ovome, naime da duhova koji su gremeli nije bilo mnogo, nego malo, i da su to bili mali dečaci, i da uprkos toga što su zastrašivali ovakvom bukom, da nisu bili u stanju da ikome naškode. Kako bih saznao kakvi su, neki od njih su sišli s visine odakle su gremeli. Što me je iznenadilo, jedan je nosio drugoga na leđima, pa su tako njih dvoje meni prišli. Lica im nisu bila ružna, ali su bila izduženija od lica ostalih duhova. Rastom su bili kao mali sedmogodišnji dečaci, ali snažni. Dakle, bili su to patuljci. Anđeli mi rekoše da su ovi bili sa Meseca. Onaj koji je bio nošen na leđima, kada je došao k meni, prišao mi je s leve strane ispod lakta, i odatle sa mnom govorio, rekavši da oni ovako grme kad god govore, te da tako zastrašuju duhove koji im misle nešto loše, pa tako neke nagnaju u beg, tako da oni idu sigurni svuda gde god žele. Kako bi zaista znao da oni proizvode ovaj zvuk, povukli su se od mene ka drugima, ali su i dalje bili na vidiku, i odatle su zagrmeli na sličan način. Pokazali su još i to da ovaj glas kao grmljavina dolazi iz pojasa, kao podrigivanje. Primećeno je bilo da je to dolazilo od toga što stanovnici Meseca ne govore iz pluća kao stanovnici drugih zemalja, nego iz pojasa, dakle iz vazduha koji se tamo sakuplja, a to je stoga što Mesec nije obavijen atmosferom kao ostale zemlje. Bilo mi je rečeno da su u Velikom Čoveku duhovi sa Meseca saobrazni zifoidnoj hrskavici, tamo gde se spajaju rebra, a odakle izlazi *facia alba* koja je središte pojasnih mišića.

112. Duhovi i anđeli znaju da ima stanovnika na Mesecu, ali da ima i stanovnika i na mesecima ili pratiocima koji se okreću oko zemalja Jupiter i Saturn. Ni oni koji nisu videli ili govorili sa tamošnjim duhovima ne sumnjaju u to da tamo ima ljudi, jer su i to zemlje. A gde je zemlja, tu su i ljudi, zato što je čovek cilj radi kojega je svaka zemlja stvorena. Veliki Tvorac nije stvorio ništa bez nekoga cilja. A da je cilj ljudskog roda nebo, to je jasno svakome ko misli sa imalo prosvetljenog razuma.

*Razlozi da je Gospod hteo da bude rođen na našoj zemlji,
a ne na nekoj drugoj*

113. Mnogo je razloga, o kojima sam saznao iz neba, da je Gospod blagoizvoleo da se rodi i uzme za sebe ljudsko na našoj zemlji, a ne na nekoj drugoj. Glavni razlog je *Reč koja može da se napiše na našoj zemlji, a kada je napisana, može da se objavi po celoj zemlji, i da kad je objavljena, da može se sačuvati za sve potomstvo, i da bi se pokazalo, čak i onima u drugom životu, da je Bog postao Čovek.*

114. *Glavni razlog je Reč, zato što je Reč sama Božanska Istina, koja uči čoveka da Bog postoji, da postoje nebo i pakao, i da postoji život posle smrti. Pored toga, Ona uči kako čovek treba da živi i da veruje kako bi stigao u nebo i uživao večnu sreću. Sve ovo bi bilo nepoznato bez Otkrivenja, a na ovoj zemlji bez Reči. A čovek je tako stvoren da njegovo unutrašnje ne može da umre.*

115. *Da bi Reč bila napisana na našoj zemlji, to je stoga što veština pisanja postoji ovde od davnih vremena, prvo na kori drveća, pa na pergamentu, kasnije na papiru, a na kraju štampanjem. Sve je ovo providio Gospod radi Reči.*

116. *Da bi Reč bila objavljena po celoj zemlji, a to je stoga što ovde postoji trgovina među narodima, kopnom i vodom, po svim delovima kugle zemaljske. Naime, jednom napisana, Reč se može predavati od naroda do naroda, i može da se svuda uči.*

117. *Da bi se Reč, jednom napisana, sačuvala kroz sve potomstvo, što znači kroz hiljade i hiljade godina, a da je sačuvana, to je dobro poznato.*

118. *Da bi se pokazalo da je Bog postao Čovek.* Ovo je prvi i suštinski razlog radi kojega je Reč otkrivena. Jer niko ne može da veruje u Boga i da Ga voli, ako ne može da ga zamisli u nekom obliku. Stoga oni koji priznaju nešto što je nevidljivo pa stoga i neshvatljivo, njihova misao se utapa u prirodu, pa tako oni ne veruju ni u kakvoga Boga. Stoga je Gospod blagoizvoleo da bude rođen na ovoj zemlji, da ovo postane poznato kroz Reč, te da se Ona zna ne samo na ovoj kugli, *nego da bi bila poznata duhovima i anđelima s drugih zemalja, a tako isto i Neznabošcima s naše zemlje.*

119. Treba da se zna da Reč, koju je Gospod dao kroz nebo, na našoj zemlji objedinjava nebo i zemlju, i da radi toga postoji saobraznost sa svim što je sadržano u slovu Reči sa Božanskim stvarima u nebu. A u svom najdubljem smislu Reč govori o Gospodu, Njegovom Carstvu u nebima i na zemljama, i o ljubavi i veri od Njega i u Njega, pa tako i o životu od Njega i u Njemu. Ove stvari anđeli vide predstavljene u nebu kada se na našoj zemlji Reč čita i besedi.

120. Na svakoj drugoj zemlji Reč se objavljuje usmeno kroz duhove i anđele, kao što je pokazano kada se govorilo o stanovnicima zemalja našega sunčanog sistema. No ovo objavljivanje je unutar porodica, jer ljudski rod na najvećem broju zemalja živi podeljen po porodicama, tako da Božanska istina, koju otkrivaju duhovi i anđeli, ne ide izvan granica porodica, pa stoga se ona izvrće ili gubi ukoliko se neprestano ne obnavlja. Drugačije je na našoj zemlji gde Božanska istina, koja je Reč, ostaje za uvek u njenoj celovitosti.

121. Treba da se zna i to da Gospod priznaje i prima sve, sa bilo koje zemlje da dođu, ako priznaju i mole se Bogu u ljudskom obliku, ukoliko je Gospod taj Bog u ljudskom obliku. Pošto se Gospod pojavljuje stanovnicima na drugim zemljama u obliku anđela, stoga kada duhovi i anđeli sa tih zemalja saznaju od duhova i anđela s naše zemlje da je Bog u stvari Čovek, oni primaju tu Reč, priznaju je, i raduju se da je tako.

122. Gornjim razlozima se može dodati i taj da su stanovnici naše zemlje u velikom Čoveku saobrazni prirodnom i spoljašnjem smislu Reči, a koji smisao je poslednji u kojemu se unutrašnji život zatvara, i počiva kao na zajedničkoj osnovi. Sličan slučaj je i sa Božanskom istinom u slovu, koja se naziva Reč, i koja je iz toga razloga data na ovoj zemlji, a ne na jednoj drugoj. A pošto je Gospod Reč, Prvo i Poslednje u Njoj, stoga da bi sve postojalo zajedno po redu, On je bio voljan da se rodi na ovoj zemlji, i da postane Reč, prema onome što je napisano kod Jovana:

U početku beše reč, i reč beše u Boga, i Bog beše Reč. Ona beše u početku u Boga. Sve je kroz Nju postalo što je postalo. U Njoj beše život, i život beše videlo ljudima. I Reč postade telo i useli se u nas puno blagodeti i istine, i videsmo slavu Njegovu, slavu kao jedinorodnoga od oca. Boga niko nikad nije video: jedinorodni sin koji je u naručju oca, On ga objavi. I: 1 do 14, 18.

Reč je Gospod kao Božanska istina od Gospoda. No ovo je tajna koju mogu da razumeju samo neki.

Zemlje na nebeskom svodu

123. Oni koji su u nebu, oni mogu da govore i razgovaraju s anđelima i duhovima ne samo s našeg sunčanog sistema, nego i sa onima koji su sa drugih zemalja u vasioni van ovoga sistema, i to ne samo sa duhovima i anđelima nego i sa samim stanovnicima, no samo s onima čije je unutrašnje biće otvoreno, tako da mogu da čuju kada se govori iz neba. Isti slučaj je i sa čovekom čije je stanište u svetu, kome je dato od Gospoda da govori s duhovima i anđelima. Jer čovek je po svom unutrašnjem biću duh, a telo koje nosi u svetu služi mu da obavlja zadatke u ovoj prirodnoj ili zemaljskoj sferi, koja je poslednja. Ali nikome nije dato da razgovara kao duh s anđelima i duhovima ako nije takav da može da bude u društvu s anđelima i duhovima po veri i po ljubavi, niti pak može s njima da se druži ako ne veruje i nema ljubavi ka Gospodu. Naime, čovek se pripaja Gospodu kroz veru u Njega i ljubav prema Njemu, to jeste kroz istine nauka i kroz dobra života od Njega. A kada je povezan s Gospodom, on je siguran protiv napada zlih duhova iz pakla. Kod ostalih se njihovo unutrašnje ne može toliko otvoriti, jer nisu u Gospodu. To je razlog da je tako malo danas onih kojima je dato da govore i razgovaraju s anđelima. Tome je jasan dokaz to što danas malo ko veruje da postoje duhovi i anđeli, a još manje da su oni kod svakoga čoveka, i da je preko njih čovek povezan s nebom, a kroz nebo s Gospodom. Još ih je manje koji veruju da čovek, kada umre njegovo telo, živi kao duh, i to u ljudskom obliku kao i pre.

124. Stoga što mnogi u crkvi ne veruju u život posle smrti, a jedva da bilo ko veruje u nebo, ili u Gospoda kao u Boga neba i zemlje, Gospod je otvorio unutrašnje moga duha tako da ja, još dok sam u telu, mogu u isto vreme da budem s anđelima u nebu, i ne samo da s njima govorim nego da tamo vidim začuđujuće stvari, te da ih i opišem. *Ko nam je došao iz neba i rekao da takvo mesto postoji, i šta je tamo? Znam da će oni koji su pre odricali u srcu da postoji nebo i pakao i*

život posle smrti, da će oni i dalje ostati tvrdi u svom mišljenju, i sve to odricati. Naime, lakše je učiniti da svraka pobeli nego li ubediti takve da poveruju, ako su u srcu odbacili veru. Razlog tome je to što oni o ovim stvarima misle odrečno, a ne potvrdno. No uprkos toga, neka ovo što je do sada rečeno i što će još biti rečeno bude za onaj mali broj koji su u veri. A ostali će priznati, makar i malo, pa ćemo izneti ove stvari koje će da privuku i da obraduju one koji su željni znanja. A sada o zemljama u nebeskom svodu.

125. Onaj koje ne poznaje tajne neba, taj ne može da veruje da čovek može da vidi tako udaljene zemlje i da o njima govori iz iskustva, koje je stiče preko svojih čula. No neka taj zna da su prostori i rastojanja, a otuda i kretanja u prirodnom svetu, jesu uzrokovani promenama unutrašnjih stanja, i da se kod anđela te promene vide kao promene mesta, tako da oni mogu da se prividno premeštaju s mesta na mesto kao posledica tih promena stanja, od jedne do druge zemlje, čak i do zemalja koje su na kraju vasiona. Tako isto i čovek može da bude prenesen svojim duhom, dok telo ostaje na svome mestu. To je upravo bilo sa mnom, pošto mi je Gospodovom Božanskom milošću dato da razgovaram sa duhovima kao duh, a u isto vreme s ljudima kao čovek. Da se čovek može premestiti svojim duhom, to čulni čovek ne može da razume, pošto je on u prostoru i vremenu, i meri svoje pokrete prema njima.

126. Da postoji mnogo svetova, može da se zaključi po tome što postoji toliko vidljivih sazvežđa u vasioni. A poznato je u učenom svetu da je svaka nepokretna zvezda sunce na svome mestu, jer stoji utvrđeno na jednom mestu kao sunce naše zemlje, i da rastojanje čini da ono izgleda malo kao zvezda. Stoga, kao i naše sunce, i ono ima oko sebe planete, koje su zemlje. Razlog da ih mi ne vidimo je u tome što su na tako ogromnoj udaljenosti, i što imaju svetlost samo sa svoje zvezde, koja svetlost ne može da se odbije i stigne do nas. Zaista, radi koje druge svrhe postoji tako veliko nebo sa toliko zvezda? Jer svrha stvaranja vasiona je čovek, kako bi od njega nastalo anđeosko nebo. Naime, šta je ljudski rod, a iz njega i anđeosko nebo od jedne zemlje za Beskonačnog Tvorca za Kojega hiljade i desetine hiljada zemalja ne bi bilo dovoljno? Računajući pokazuje se da kada bi bilo milion zemalja u vasioni, a ljudi na svakoj zemlji po tri stotine miliona, i sto pokolenja u šest hiljada godina, i ako bi se svakom čoveku ili duhu dao prostor od tri kubika, ceo broj tih ljudi ili duhova, sabranih u jedno telo, još uvek ne bi ispunili hiljaditi deo prostora naše zemlje, a to znači možda ne više nego prostor jednog jedinog pratioca planete Jupiter ili Saturn. A to bi bio prostor koji bi se jedva video iz vasiona, jer pratilac je jedva vidljiv golom oku. Šta je ovo za Tvorca vasiona Kojemu ne bi bilo dosta ako bi se ispunila cela vasiona, jer On je Beskonačan. O ovim stvarima sam razgovarao s anđelima, koji rekoše da i oni

imaju ideju da je ljudski rod mali po broju u upoređenju s Beskonačnim Tvorcem, iako oni ne misle prema prostoru nego prema stanjima. Tako je i u njihovoj ideji da ako bi bilo onoliko miriada zemalja koliko se može zamisliti, to bi sve bilo ništa za Gospoda. No u onome što sledi, zemlje na nebeskom svodu biće opisane iz samoga iskustva. Tako će biti pokazano kako sam ja bio prenesen u mome duhu, dok je telo ostalo na svome mestu.

Prva zemlja u nebeskom svodu, njeni duhovi i stanovnici, po onome što sam čuo i video

127. Od Gospoda sam poveden uz pomoć anđela na jednu zemlju u nebeskom svodu, gde mi je bilo dato da gledam samu zemlju, ali ne da razgovaram sa samim tamošnjim stanovnicima, nego sa duhovima koji su bili odatle. Svi stanovnici ili ljudi svake zemlje, kada se završi život u svetu, postaju duhovi, i ostaju blizu njihove zemlje. Upravo se od ovih duhova može saznati o njihovoj zemlji i o tamošnjim stanovnicima. A to je zato što kada ljudi napuste svoje telo, nose sa sobom ceo svoj život i sećanje. Kada se neko vodi na zemlje u vasioni, on se ne vodi i ne premešta telom, nego duhom. A duh se vodi na taj način što se vrše promene njegovog unutrašnjeg života, a što duhu izgleda kao kretanje kroz prostor. Približava se u skladu sa slaganjem ili neslaganjem stanja života, zato što slaganje povezuje a neslaganje razdvaja. Iz ovoga se vidi kako se duhom premešta, i kako se približava nečemu što je udaljeno, dok sam čovek ostaje na svome mestu. No samo je Gospod taj koji može da povede duha izvan njegovoig sopstvenog sveta kroz promene unutrašnjih stanja, i da postupno vrši promene kako bi se došlo do stanja u kome su oni ka kojima se vode. Naime, tu je potrebno neprekino upravljanje i predviđanje od početka do kraja, i kada se ide tamo i kada se vraća, a osobito kada se radi o čoveku koji je još uvek u prirodnom svetu svojim telom, pa prema tome i u prostoru. Da se ovo dešava, to one koji su u telesnim čulima niko ne može da ubedi, zato što telesna čula ne mogu da shvate kretanje bez prostora. Pa ipak, oni koji misle služeći se čulom svoga duha, koji je donekle udaljen od čula tela, dakle na unutrašnji način sami od sebe, oni se mogu navesti da poveruju i da shvate. To je stoga što u ideji unutrašnje misli nema ni prostora ni vremena, nego umesto toga ono što čini da postoji prostor i vreme. Upravo radi takvih osoba biće izneseno u onome što sledi nešto o zemljama na nebeskom svodu, a ne radi ostalih, ukoliko ne dopuste da ih se pouči.

128. U budnom stanju, ali u duhu, poveo me je Gospod preko anđela do neke zemlje u vasioni, u pratnji nekoliko duhova s ovoga sveta. Kretali smo se na desno, a sve je trajalo dva sata. U blizini granice našega sunčanog sistema pokazao se jedan blistavi i svetli oblak, ali gust, a iznad njega jedan vatreni dim koji se uzdizao iz neke velike provalije. Bio je to široki ponor koji je odvajao naš sunčani svet na jednoj strani od nekih svetova zvezdanog svoda. Taj vatreni dim pojavio se na znatnoj udaljenosti. Bio sam nošen posred njega. A tada se pojaviše ispod toga ponora vrlo mnogo ljudi koji su bili duhovi, jer duhovi se svi pojavljuju u ljudskom obliku, jer u stvari su ljudi. Čuo sam ih kako govore jedan s drugim, ali mi nije bilo dato da znam odakle su i kakvi su. No jedan među njima mi reče da su oni stražari kako duhovi s ovoga sveta ne bi prešli u neki drugi u vasioni, a da im za to nije dato dopuštenje. Da je tako, bilo je i potvrđeno. Naime, neki duhovi koji su bili u našem društvu, ali koji nisu bili osposobljeni da pređu, kada su došli u taj veliki međuprostor, počеше da zapomažu, govoreći da nestaju. A izgledali su kao da su u smrtnoj borbi ili agoniji, te su se stoga zaustavili na toj strani provalije, nemogavši dalje, pošto ih je plameni dim obavio i mučio.

129. Posle toga sam nošen kroz taj veliki ponor, da bih na kraju stigao na mesto gde sam se zaustavio. Tada su se iznad moje glave pojavili duhovi s kojima mi je bilo dato da govorim. Po njihovom govoru, a i po načinu na koji su shvatali i objašnjavali stvari, bilo mi je jasno da su s neke druge zemlje, jer su se jako razlikovali od duhova iz našega sunčanog sistema. A i oni su iz moga govore приметli da sam iz daleka.

130. Pošto smo razgovarali o raznim predmetima jedno vreme, pitao sam ih kojem se Bogu mole. Odgovoriše da se mole jednom anđelu koji da se njima pokazuje kao Božanski Čovek, i da ih On poučava i daje im da shvate šta treba da rade. Još rekoše da oni znaju da je Svevišnji Bog u suncu anđeoskog neba, i da se On pojavljuje njihovom anđelu a ne njima, i da je On odviše veliki da bi se oni usudili Njemu da se mole. Anđeo kome su se molili bilo je jedno anđeosko društvo, kojemu je Gospod dao da se o njima stara, to jeste da ih uči putu koji je pravedan i ispravan. Tako, oni primaju svetlo od jednog plamena, koji se pokazuje kao mala baklja, sasvim u plamenu, i žuta. Razlog tome je to što oni ne obožavaju Gospoda, pa zbog toga ne primaju svetlo iz anđeoskog neba, nego iz jednog anđeoskog društva. (*Anđeosko nebo je jedno od dva carstva, Duhovno ili Nebesko, koja su iznad Sveta duhova. Anđeosko društvo je jedno od društava u Svetu duhova u kome se duhovi pripremaju da pređu u jedno od Carstava. Prim.prev.*) Kad mu je to od Gospoda dato, jedno anđeoslo društvo može da pokaže takvo svetlo duhovima koji su u nižem predelu. To društvo sam i ja video, visoko iznad njih. A tamo sam video i kako se pojavio plamen od kojega je dolazilo svetlo.

131. Što se tiče ostalih, oni su bili skromni, i pomalo priprosti, ali su mislili vrlo dobro. Po svetlu kod njih, moglo se zaključiti o njihovoj sposobnosti razumevanja, jer je razumevanje u skladu s primanjem svetlosti koja je u nebima. Naime, Božanska istina koja proističe od Gospoda kao sunce, to je ono što tamo svetli, i što daje anđelima moć da vide i da shvataju.

132. Obavešten sam bio da su stanovnici i duhovi sa te zemlje saobrazni nečemu u slezeni Velikog Čoveka, a što sam osetio kao delovanje na slezenu dok sam s njima razgovarao.

133. Pitali su ih o suncu njihovog sistema, koje obasjava njihovu zemlju. Rekoše da tamo sunce izgleda kao u plamenu. Kada sam predstavio koliko je veliko sunce naše zemlje, rekoše da je njihovo manje. Njihovo sunce za nas je zvezda, a anđeli su mi rekli da je to jedna od manjih zvezda. Još rekoše da se nebeski svod vidi i s njihove zemlje, i da se njima pokazuje jedna zvezda veća od ostalih prema zapadu. Iz neba bi rečeno da je to naše sunce.

134. Ubrzo se moj vid otvorio, pa sam mogao pomalo pogledati u tu samu zemlju. Pokazale su se livade i šume s lisnatim drvećem, a i vunaste ovce. Posle sam video i neke stanovnike, koji kao da su bili niže klase, obučeni slično seljacima u Evropi. Video se muškarac s njegovom ženom. Imala je lepo lice i dražestan hod, a takav je bio i muškarac. No, što me čudilo, imao je naduven hod, s prilično visokim korakom. Nasuprot, žena je hodala poniznim korakom. Anđeli rekoše da je takav običaj na toj zemlji, i da su takvi muškarci omiljeni, jer da su uprkos tome dobri. Još mi je rečeno da njima nije dozvoljeno da imaju više žena, jer je to protiv njihovih zakona. Žena koju sam video imala je pred grudima široku odeću kojom se mogla zakloniti, ali koja je bila tako napravljena da je mogla u nju da stavi ruke i da je obavije oko sebe, i da tako hoda. Njen donji deo se mogao podignuti, i kad je bio podignut i stavljen preko tela, izgledao je kao gornja odeća koja pokriva grudi, slično onome što nose žene na našoj zemlji. No ta ista odeća služila je i muškarcu, koji se video kako je uzima od žene i stavlja sebi na leđa, opuštajući njen donji deo, koji se tada spustio do stopala, kao toga, pa je hodao tako obučen. To što sam video na toj zemlji, to nije bilo viđeno očima moga tela, nego očima moga duha. Naime, duh može da vidi ono što je na nekoj zemlji, kada to Gospod dozvoli.

135. Pošto znam da će se sumnjati da li je moguće da čovek vidi očima svoga duha nešto na tako udaljenoj zemlji, dopušteno mi je da kažem kako ta stvar stoji. Rastojanja u drugom životu nisu kao rastojanja na našoj zemlji. U drugom životu

razdaljine su u potpunom skladu sa stanjima unutar svakoga čoveka. Oni koji su u sličnom stanju, oni su zajedno u jednom društvu i na jednom mestu. Sve je tamo prisutno prema sličnosti unutrašnjih stanja, a sve je udaljeno u skladu s različitostima stanja. Tako sam se ja našao blizu te zemlje kad me je Gospod doveo u stanje slično stanju njenih duhova i stanovnika, i tako sam tada prisutan i govorio s njima. Iz ovoga je jasno da zemlje u duhovnom svetu nisu udaljene na isti način kao u prirodnom svetu, ali su to samo po prividu, prema stanju života tamošnjih stanovnika i duhova. A stanje života je stanje osećanja u odnosu na ljubav i veru. Dopušteno mi je da objasnim kako je duh u stanju da vidi ono što je na nekoj zemlji, ili što je isto, čovek kao duh. Ni duhovi ni anđeli ne mogu da vide ništa što je na svetu svojim vidom. To je stoga što je svetlo na svetu gusta tama, isto kao što ni čovek svojim telesnim vidom ne može da vidi bilo šta u drugom životu. Pa ipak, i duhovi i anđeli, kada to Gospod hoće, mogu da vide ono što je na svetu kroz ljudske oči. No ovaj dar Gospod se daje samo onima kojima je dao da govore s duhovima i anđelima, i da budu u njihovom društvu. Dato im je bilo da duhovi kroz moje oči vide ono što je na svetu. Ponedak se desilo da su kroz moje oči videli svoje prijatelje koje su imali dok su živeli u telu, prisutne kao pre, što ih je zapanjilo. Tako, videli su svoje muževe, ili žene, i njihovu decu, i želeli da im kažem da su bili tu, i da su ih videli, a hteli su i da im kažem o tome kako im je u drugom životu. No meni je bilo zabranjeno da im kažem i da otkrijem da su bili viđeni, zato što bi me nazvali umobolnim, ili bi mislili da sam u nekom deliriumu uma. Jer meni je poznato da oni, uprkos što to priznaju usnama, da oni ne veruju u srcu da ima duhova, i da mrtvi ustaju, i da su među duhovima, i da ovi mogu da vide i čuju kroz čoveka. Kada je moj unutrašnji vid bio otvoren, i kada su oni u drugom životu videli kroz moje oči svet i ono što je u njemu, bili su tako iznenađeni da su to nazvali čudom nad čudima, pa su osetili novu radost, da je data komunikacija između zemlje i neba, te neba i zemlje. Ova je radost trajala mesecima. No posle je postala nešto obično. Tako su prestali da se čude. Bio sam poučen da kroz druge ljude duhovi i anđeli ne vide ništa na svetu, ali opažaju misli i osećanja onih ljudi pored kojih su. (*Duhovi se nalaze kod svakog čoveka, i kroz njih se održava veza s nebom i paklom, ali ni jedni ni drugi nisu toga svesni. Otvorena komunikacije je štetna i opasna. Vidi o tome u delu Nebo i Pakao, i u delu Apokalipsa Objašnjena n. 1063. Prim. prev.*)

Iz ovoga je vidljivo da je čovek tako stvoren da, dok još živi na svetu među ljudima, da u isto vreme živi u nebu među anđelima, i obrnuto, tako da nebo i svet kod čoveka budu zajedno, i da deluju kao jedno. Tako čovek može da zna šta je u nebu, a anđeo šta je na svetu. A kada ljudi umru, oni tako mogu da pređu iz Gospodovlg carstva na zemlji u Gospodovo carstvo u nebu, ne kao u drugačije carstvo, nego kao u isto ono u kojemu su bili kada su živeli u telu. No kako je čovek postao telesan, on je sebi zatvorio nebo.

136. Na kraju razgovarao sam s duhovima koji su bili s te zemlje o raznim stvarima na našoj zemlji, osobito o naukama koje ne postoje drugde, kao što je astronomija, geometrija, mehanika, fizika, hemija, medicina, optika, filosofija, i razne veštine, koje nigde drugo nisu poznate, kao što je brodogradnja, izlivanje metala, pisanje na papiru, i štampanje onoga što je napisano na papiru, da se tako ovo prenosi drugima na zemlji, i da se to čuva za potomstvo hiljadama godina. Naime, rekao sam im da je to urađeno sa Rečju koja je od Gospoda, te da na taj način postoji neprekidno Otrivanje na našoj zemlji.

137. Na posletku pokazan mi je pakao onih koji su sa te zemlje. Oni koje sam video jako su me uplašili, te se ne usuđujem da opišem njihova čudovišna lica. Tu su se videle i čarobnice, koje su obavljale svoje odvratne veštine. Izgledale su obučene u zeleno, a ulivale su u mene užas.

Druga zemlja u nebeskom svodu, njeni duhovi i stanovnici

138. Posle me je Gospod odveo ka zemlji koja je bila dalje od zemlje o kojoj smo do sada govorili. Da je bila udaljenija, bilo je jasno to tome što je bilo potrebno dva dana da bih bio tamo odveden svojim duhom. Ovo zemlja je bila na levo, dok je prethodna bila na desno. Kako u duhovnom svetu udaljenost ne dolazi od daljine mesta nego od različitosti stanja, kao što je gore rečeno, ja sam po sporosti kretanja, koje je trajalo dva dana, mogao da zaključim da se njihovo unutrašnje stanje, a to je stanje osećanja i misli, razlikovalo srazmerno razlici njihovog stanja od unutrašnjeg stanja duhova sa naše zemlje. Pošto sam prenesen tamo duhom kroz promene mojeg unutrašnjeg stanja, to mi je omogućilo da posmatram same postupne promene pre nego li sam tamo stigao. To je bilo dok sam bio u budnom stanju.

139. Kada sam tamo stigao, nije se videla zemlja, nego duhovi sa te zemlje jer, kao što je gore rečeno, duhovi sa svake zemlje pojavljuju se okolo svoje zemlje, zato što je njihov genije sličan geniju stanovnika, pošto potiču od njih, a i zato što treba da im služe. Ti su se duhovi videli na znatnoj visini iznad moje glave, odakle su me posmatrali dok sam se približavao. Treba znati da oni koji stoje na visini u drugom životu, da oni mogu da gledaju one koji su ispod njih, i da što stoje

visočije, to je njihov pogled širi. Oni ne samo da mogu da ih gledaju, nego mogu s njima i da govore. S njihovog povišenog stanja mogli su da primete da ja nisam bio s njihove zemlje, nego s jedne udaljene. Stoga su mi se obarali pitajući me o raznim stvarima, na koje mi je bilo dato da odgovorim. Između ostalog, rekao sam im sa koje sam zemlje, i kakva je to zemlja. Posle sam im govorio o drugim zemljama u našem sunčanom sistemu, a u isto vreme i o duhovima sa zemlje ili planete Merkur, kako ovi lutaju po mnogim zemljama da bi sakupljali znanja o različitim stvarima. Čuvši ovo, rekoše da su takvi duhovi bili viđeni i kod njih.

140. Anđeli sa naše zemlje mi rekoše da su stanovnici i duhovi sa te zemlje u Velikom Čoveku saobrazni *oštrini vida*, i da je to razlog da se pojavljuju na visini, i da su oni izvanredno bistrovidi. Zato što su u takvoj saobraznosti, a i zato što su videli jasno ono ispod njih, uporedio sam ih s orlovima kad sam s njima razgovarao. No na ovo su se ljutili pretpostavljajući da sam mislio da su kao orlovi grabljivci, te da su stoga oni loši. No odgovorio sam im da ih nisam uporedio s orlovima kao grabljivcima, već kao onima koji imaju oštar vid.

141. Pitani su o Bogu kome se mole. Odgovoriše da se mole Bogu vidljivom i nevidljivom, Bogu vidljivom u ljudskom obliku, i Bogu nevidljivom i bilo kojem obliku. Po njihovom govoru, kao i po idejama njihovih misli koje su mi bile prenesene, njihov vidljivi Bog bio Sam naš Gospod, a kojega su i oni nazivali Gospodom. Na ovo je bilo dato da odgovorim da se na našoj zemlji moli Bogu nevidljivom i vidljivom, i da se nevidljivi Bog naziva Ocem, a vidljivi Gospodom, ali da su dva jedno, kao što je On Sam učio, rekavši da niko nije video Oca, nego da su Otac i On jedno, i da onaj koji vidi Njega, vidi Oca, i da je Otac u Njemu, i On u Ocu, te da su stoga dva jedno Božansko u jednoj Osobi. Da su ovo reči Samoga Gospoda, vidi kod *Jovana V. 37* and *X. 30. I X. 7, 9 do 11.*

142. Posle videh druge duhove sa iste zemlje, koji su se pojavili na mestu koje je bilo ispod onih prethodnih, i sa kojima mi je bilo dato da razgovaram. No ovi su bili idolopoklonici, jer su se klanjali idolu od kamena, koji je ličio čoveku, ali ne lepom čoveku. Treba znati da svi koji stignu u drugi život u početku se mole kao što su to radili na svetu, ali se postupno od toga odvajaju. Razlog je to što njihov način klanjanja ostaje u početku isti, ukorenjen u čovekom unutrašnjem životu, iz kojega se može izdvojiti ili iskoreniti samo postupno. Videvši ovo, bi mi dato da im kažem da se ne trteba klanjati mrtvom nego živom Bogu. Na ovo odgovoriše da oni znaju da Bog živi, a da kamen ne živi, ali da oni misle na živoga Boga kada gledaju kamen u obličju čoveka, i da se inače ideja njihove misle ne može učvrstiti i odrediti prema nevidljivom Bogu. Tada mi bi dato da im kažem da ideje misli mogu da se učvrste i odrede u odnosu prema vidljivom Bogu kada se učvrste i

odrede prema Gospodu, koji je Bog vidljiv u misli u Ljudskom obliku. Tako čovek može da se spoji s nevidljivim Bogom mišlju i osećanjem, a to znači u veri i ljubavi, kad je vezan za Gospoda, a ne ni na koji drugi način.

143. Zapitani da li oni u njihovom svetu žive pod vlašću prinčeva ili kraljeva, duhovi koji su bili na visini odgovoriše da oni ne znaju šta su kraljevstva, a da oni žive pod svojom vlastitom upravom, podeljeni na plemena, porodice i domaćinstva. Zapitani da li se živeći tako osećaju sigurnima, odgovoriše potvrdno, pošto jedna porodica nikada ne zavidi niti hoće da otme nešto od drugih. Pomalo su se ljutili na ova pitanja, osećajući se kao optuženi da imaju neprijatelje ili da treba da se čuvaju kradljivaca. Šta je više potrebno, rekoše, nego hrana i odeća, i život u zadovoljstvu i u miru pod svojom vlastitom upravom?

144. Dalje pitani o njihovom svetu, rekoše da u njemu ima livada, cvetnih vrtova, i šuma punih voćaka, a potom jezera sa ribom. Ima plavih ptica sa zlatastim perjem, i životinja velikih i malih. Među manjim pomenuše neke koje imaju uzdignuta leđa slično kamilama u našem svetu. Međutim, oni ne jedu njihovo mesao, nego samo ribu, skupa sa voćem i povrćem sa zemlje. Nastaviše govoreći da ne grade kuće da bi u njima živeli, nego da žive u šumskim predelima, gde prave krovove među lišćem da bi se sklonili od kiše i vrućine od sunca.

145. Kad su ih pitali o njihovom suncu, koje je vidljiva zvezda iz našega sveta, rekoše da je plameno, i da ne izgleda veće od ljudske glave. Anđeli su mi rekli da je njihovo sunce jedna od manjih zvezda, ne daleko od nebeskog ekvatora.

146. Video sam duhove koji su izgledali slično onome kako su izgledali kada su živeli u njihovom svetu. Lica su im bila slična ljudima u našem svetu, osim što su im oči bile manje, a tako isto i nosevi. To je meni izgledalo pomalo ružno, no oni rekoše da su male oči i nosevi njima znak lepote.

Video sam jednu ženu koja je nosila ogrtač na kome su bile ruže različitih boja. Pitato sam ih kako u njihovom svetu prave odeću. Odgovoriše da je prave od biljaka od kojih skupljaju one delove koji se mogu pretvoriti u vlakna, i da onda stavljaju vlakna pored vlakna u duplim i troduplim slojevima, i da ih onda ovlaže smolastom tečnošću, da bi im dali čvrstinu, bojeći iz zatim sokovima trava. Pokazali su mi kako prave vlakna: sede naslanjajući se natrag na sedištu, i savijaju vlakna nožnim prstima. Kada završe, uzmu ih u ruke, i dovrše rukama.

147. Isto tako rekoše da na njihovoj zemlji muž ima samo jednu ženu, ne više, i da imaju desetoro do petnaestoro dece. Dodali su da među njima ima bludnica. No

one posle telesnog života, kada postanu duhovi, postanu čarobnice, i bacaju se u pakao.

Treća zemlja u nebeskom svodu, njeni duhovi i stanovnici

148. Pojaviše se neki duhovi na otstojanju koji nisu hteli da se približe. Tome je razlog bio to što nisu mogli da budu s duhovima s naše zemlje, koji su bili okolo mene. Iz ovoga sam opazio da su bili s druge zemlje, a potom mi je rečeno da su bili s neke zemlje u vasioni. No gde je bila ta zemlja, to mi nije bilo rečeno. Ovi duhovi nisu bili voljni da bilo na koji način misle o svom telu, kao ni o telesnim i materijalnim stvarima, za razliku od duhova s naše zemlje. To je bio razlog da nisu hteli da se približe. Međutim, kada su se sklonili neki duhovi s naše zemlje, ovi su se približili i razgovorali sa mnom. Strahovanje, koje je dolazilo od sukoba sfera, tada je nestalo. Naime, duhovne sfere okružuju sve duhove i društva duhova, jer one ističu iz života osećanja i misli, pa kada postoje suprotna osećanja, tada dolazi do sukoba, a odatle i strahovanje. Duhovi s naše zemlje rekoše da ne smeju da im se približe, jer da kada su se približavali, ne samo što su osetili strah, nego im je izgledalo da su im ruke i noge vezane zmijama, od koji se nisu mogli osloboditi sve dok se nisu povukli. Ovome prividu je uzrok saobraznost, zato što su duhovi s naše zemlje saobrazni spoljašnjem smislu u Velikom Čoveku, pa stoga i telesno čulnom, a ovo čulno je predstavljeno zmijama. (*Pod spoljašnjim smislom se misli kako na ljubav prema svemu što je vanjsko i materijano tako i na spoljašnji ili doslovni smisao Reči Božije. Prim. prev.*)

149. Zato što je priroda duhova s te zemlje takva, oni ne izgledaju pred očima drugih duhova kao drugi duhovi u jasno ljudskom obliku, već kao oblaci, a u najvećem broju slučajeva kao tamni oblaci, pomešano s nečim što izgleda kao čovek. No oni rekoše da su oni beli iznutra, i kada postanu anđeli, tamna se boja pretvara u lepu plavu, kao što su mi i pokazali. Pitao sam ih da li su imali takvu ideju o svome telu dok su živeli u svetu kao ljudi. Rekoše da ljudi s njihove zemlje ne pridaju važnosti telu, nego samo duhu u telu, jer znaju da ovaj živi u večnosti, a da telo nestaje. Isto su tako rekli da mnogi na njihovoj zemlji veruju da duh u telu postoji od večnosti, i da ulazi u telo kod začeca. Ali su onda dodali da sada znaju da nije tako, i da se kaju da su mali tako pogrešno mišljenje.

150. Kada sam ih zapitao da li žele da vide nešto na našoj zemlji, rekoše da je to moguće kroz moje oči, vidi broj 135. Ali prvo su rekli da ne mogu, a onda da to ne žele, jer bi mogli videti samo zemaljske i materijalne stvari, od kojih se oni u mislima udaljavaju što je moguće više. No i pored toga, bile su im pokazane divotne palate, kao što su one koje pripadaju pričevima i kraljevima na našoj zemlji, jer se ovakve stvari mogu pokazati duhovima, a kada se pokažu, tada se vide upravo onakve kakve su. Ali duhovi s te zemlje nisu te stvari cenili, nazivajući ih mermernim slikama. A onda mi rekoše da oni imaju još divnije, a to su njihova svetišta, koja nisu od kamena nego od drveta. Kada im je rečeno da su i ti zemaljski, odgovoriše da nisu, nego da su nebeski, jer kada ih gledaju, oni imaju ne zemaljsku nego nebesku predstavu, verujući da će slične videti u nebu posle smrti.

151. Tada su pred duhovima sa naše zemlje predstavili njihova svetišta, a naši duhovi rekoše da nisu nikada videli ništa divnije. A i ja sam ih video, i ne mogu da ih opišem. Bila su sagrađena od drveća, ali ne tesanog, nego rastućeg na njihovom rodnom tlu. Rekoše da na njihovoj zemlji ima drveća izvanrednih po rastu i po visini. Ove oni od početka sređuju tako da služe i kao portici i kao zidovi, i da oni sekući i kalemeći grane dok su nežne, spajaju ih i pripremaju tako dok još rastu, a grane se isprepleću i spajaju kako bi bile pod svetišta, i uzdižu se sa strana kao zidovi, i pregibaju se iznad kao lukovi za krov. Služeći se ovim sredstvima, oni grade svetište zadivljujućom veštinom, uzdignuto visoko iznad zemlje, a propremaju i uspon u to svetište tako što postavljaju redom grane drveća koje se čvrsto povezuju. Pored toga oni ukrašavaju svetište izvana i iznutra na razne načine savijajući lisnate grane u raznim oblicima. Tako grade čitave šumarke. No kakva su ona svetišta iznutra, to mi nije bilo dopušteno da vidim. Rečeno mi je da svetlost njihovog nebeskog sunca prodire do njih kroz otvore između grana, a tu i tamo se prenosi preko kristala, kroza što svetlost, koja pada na zidove, menja boje kao duga, osobito plavu i narandžastu. Te boje oni vole više nego ostale. Takva je njihova arhitektura, koju pretpostavljaju najdivnijim palatama naše zemlje.

152. Dalje rekoše da stanovnici ne žive na visokim mestima, nego na zemlji u niskim malim kućama kotedžima, iz razloga što su visoka mesta namenjena Gospodu, koji je u nebu, a niska mesta ljudima, koji su na zemlji. Bili su mi pokazani njihovi kotedži. Bili su četverougao, a unutra su bili duž zidova ležajevi na kojima su ležali jedan pored drugoga. Na suprotnoj strani bilo je polukružno udubljenje ispred kojega je bio sto, a iza toga ognjište koje je osvetljavalo celu sobu. Na ognjištu nije gorela vatra, nego svetleće drvo koje je davalo isto onoliko svetlosti koliko bi to davao plamen od gorućeg drveta. Rekoše da ti komadi drveta uveče izgledaju kao užareni ugalj.

153. Rekoše da ne žive u društvima, nego u odvojenim domaćinstvima. Oni su zajedno kada se sastanu za svetu službu. Tada učitelji hodaju ispod svetilišta, dok su ostali u porticima sa strane. Za vreme ovih skupljanja, osećaju unutrašnju radost zato što gledaju hram i svetu službu koja se u njemu izvodi.

154. Po predmetu bogoslužnja, rekoše da oni priznaju Boga u ljudskom obliku, to jest našega Gospoda. Naime, Gospod prima sve one koji priznaju Boga vasionu u ljudskom obliku, i On ih vodi. Ostale se ne može voditi, jer je njihova misao bezoblična. Dodali su da stanovnici njihovog sveta primaju pouku o onome što je u nebu kroz jednu vrstu neposrednog dodira s anđelima i duhovima. Njima je lakše nego drugima doći u dodir, jer ih Gospod vodi, pošto oni iz svojih misli i osećanja izgone telesne stvari.

Zapitah ih šta se dešava s onima koji su rđavi. Rekoše da nikome u njihovome svetu nije dozvoljeno da se loše vlada, no ako neko ima loše misli i čini loša dela, njega kori jedan duh koji mu preti smrću ako nastavi da čini ono što je krivo. Ako nastavi, on gubi svest i umire. Na ovaj način su ljudi na tome svetu sačuvani da ih ne zavedu oni koji su loši.

Jedan duh te vrste bio je poslat meni, da bi sa mnom govorio onako kako govori s lošima. On je prouzrokovao bol u predelu moga pojasa, rekavši da je to ono što radi onima koji imaju loše misli i koji počinjaju loša dela, preteći im da će umreti ako nastave. Kažu za one koji obesvećuju svetinje, da su strogo kažnjeni, i da pre nego dođe duh koji kažnjava, pokazuju im se čeljusti lava, široko otvorene, blede boje, koje kao da će progutati njihovu glavu. Duha koji kažnjava oni nazivahu đavolom.

155. Pošto su želeli da znaju kako stoji s otkrovenjem na našoj zemlji, rekao sam im da se ono izvodi pisanjem i besedama iz Reči, a ne neposrednim razgovorom s duhovima i anđelima, i da ono što je napisano može da se štampa i objavi, i da se čita i razume u čitavim zajednicama, i da se tako može život popraviti. Vrlo su se čudili da takva veština, potpuno nepoznata drugde, postoji ovde. No shvatili su da se Božanske stvari na ovoj zemlji, gde se telesne i zemaljske stvari toliko vole, da ne mogu da se ulivaju iz neba i da se primaju na neki drugi način, i da bi za takve bilo opasno govoriti s anđelima.

156. Duhovi s te zemlje pojavljuju se na planu iznad glave, na desno. Svi se anđeli razlikuju u pogledu njihovog položaja u odnosu na ljudsko telo. A to je stoga što je čitavo nebo saobrazno svemu što je u čoveku. Ovi duhovi se održavaju na tome planu i na tome rastojanju, jer oni nisu saobrazni spoljašnjem biću u čoveku, nego

s njegovom unutrašnjem. Oni deluju na levo koleno, sa treperenjem koje se jako oseća. To je znak da su saobrazni *povezivanju prirodnih i nebeskih stvari*.

Četvrta zemlja u nebeskom svodu, njeni duhovi i stanovnici

157. Bio sam odveden u još jedan svet u prostoru izvan sunčnog sistema. To je izvedeno kroz promene mog mentalnog stanja, promene koje su delovale na moj duh. To je stoga, kao što je već rečeno nekoliko puta, što se duh prenosi s mesta na mesto samo kroz promene njegovih unutrašnjih stanja. Njemu ove promene izgledaju kao kretanje s mesta na mesto ili kao putovanje. Trebalo je deset časova neprekidnih promena kako bih bio doveden do njihovog stanja života od mogega stanja, to jeste da bih tamo stigao svojim duhom. Putovao sam prema istoku, na levu stranu, a činilo mi se da se penjem iznad vidika. A mogao sam da jasno gledam svoje kretanje i napredovanje od prethodnog položaja, dok oni koje sam ostavio iz sebe nisu iščezli s vida. U međuvremenu razgovarao sam o raznim predmetima s duhovima koji su me pratili.

S nama je bio jedan duh koji je za života na svetu bio crkveni dostojanstvenik i vatren besednik, a isto tako i pisac. Moji pratioci duhovi su mislili, sudeći po mojoj predstavi o njemu, da on mora da bude izvanredan Hrišćanin u srcu. Naime, na svetu se misli i sudi o nekom čoveku prema tome kako besedi i kako piše, a ne prema njegovom životu, ako je ovaj nepoznat. Ako li u njegovom životu ima nešto što se ne podudara, za to se nalaze izgovori. Jer kada je predstava stvorena, tada se u mislima i u opažanju sve tumači tome u prilog.

158. Kad sam opazio da sam u duhu putovao po zvezdanom svodu daleko van sunčevog sistema, a što je bilo očito po promenama stanja i po neprekidnom kretanju koje je trajalo skoro deset časova, na kraju sam čuo duhove koji su govorili blizu neke zemlje, koju sam posle i video. Kada sam došao do njih, a posle razgovora, rekoše mi da im ponekad dolaze posetioци odnekle, koji s njima razgovaraju o Bogu i unose zabunu u njihovu misao. A pokazali su mi put odakle dolaze, iz čega sam zaključio da su to bili duhovi s naše zemlje. Zapitani što ih je zbunjivalo u njihovoj misli, odgovoriše da je to bilo zbog toga što su oni govorili da se mora verovati u Božansko biće u kome se razlikuju tri Osobe, koje da su ipak nazivali jednim Bogom. I kada su oni ispitali predstave u njihovom mišljenju, pokazalo se da oni misle ne na tri koja se nastavljaju, nego na tri koja su odvojena.

Kod nekih, kao tri osobe koje razgovaraju jedna s drugom. Kod nekih, kao dve koje sede zajedno dok treća sluša, i tada govori iz njih. Iako zovu svaku Osobu Bog, i imaju različite ideje o svakom, oni ih uprkos toga nazivaju jednim Bogom. Žalili su se jako da ih oni zbunjuju time što misle na tri a govore o jednom, kad treba misliti kao što se govori, i govoriti kao što se misli. Tada je duh, koji je u svetu bio crkveni dostojanstvenik i besednik a koji je bio sa mnom, bio ispitan kakvu je on imao predstavu o jednom Bogu i tri Osobe. Tada je on predstavio tri Boga kao da se nastavljaju, ali je ovo trojstvo predstavio kao nevidljivo zato što je ono Božansko. A kada je ovo prikazao, pokazalo se da je tada mislio samo na Oca, a ne na Gospoda. A pokazalo se da je njegova ideja o nevidljivom Bogu ništa drugo nego priroda u svojim počecima. Iz ovoga se pokazalo da su za njega prvi počeci u prirodi Bog, i da se on odatle može lako dovesti do toga da prirodu priznaje kao Boga. Treba znati da se svačija ideja o bilo čemu o svakom predmetu prikazuje u drugom svetu uživo, ad vivum, i da se na ovaj način jasno pokazuje šta je neko mislio i opazio o verskim stvarima, kao i to da je ideja o Bogu glavna među svim idejama, zato što se preko nje ostvaruje povezivanje s Božanskim bićem, a na taj način i sa nebom. Zapitani kakvu su predstavu oni imali o Bogu, ovi duhovi odgovoriše da oni ne zamišljaju Boga kao nevidljivog nego kao vidljivog u Ljudskom obliku, i da to oni znaju ne samo po unutrašnjem opažanju, nego i po tom što se On pojavljuje njima kao Čovek. Dodali su da ako bi prema predstavi posetilaca mislili o Bogu kao nevidljivom, tako bez oblika i neke osobine, oni ne bi nikako ni mogli da misle o Bogu, jer ono što je nevidljivo, ne ulazi u misaonu predstavu. Kad sam ovo čuo, bilo mi je dato da im kažem da je dobro što misle o Bogu u Ljudskom obliku, i da mnogi na našoj zemlji tako misle, osobito oni koji misle na Gospoda, i da su drevni ljudi samo tako i mislili. Tada sam im rekao o Abrahamu, Lotu, Gedeonu, i Manoj i njegovoj ženi, i onom što se o njima kaže u Reči, naime, da su oni videli Boga u Ljudskom obliku i priznavali Ga tako viđenog za Tvorca vasione, i nazivali Ga Jehovom, i sve ovo po unutrašnjem zapažanju, no da se ovo unutrašnje zapažanje u naše vreme izgubilo u Hrišćanskom svetu, ali da se zadržalo kod priprostih koji su u veri.

159. Pre našeg razgovora, oni su verovali da smo mi u našem društvu želeli da ih zbunimo predstavom o Bogu kao trojici. No kada su sve čuli, obradovali su se, pa su rekli da je Bog, kojega su tada nazvali Gospodom, njima poslao neke da ih pouče o Njemu. Rekli su da oni neće da prime posetioce koji ih zbunjuju, osobito one koji govore o tri Osobe u Božanstvu, jer da oni znaju da je Bog jedan, a ne jednodušna grupa od tri, ali da su bili voljni da govore o Bogu koji je bio kao anđeo, u kojemu postoji najdublji plan života u nevidljivom elementu koji mu dozvoljava da misli i da bude mudar, i vanjski plan života kao element koji je vidljiv pod ljudskim oblikom, iz kojega on vidi i deluje, i proizlazeći život koji je

sfera ljubavi i vere od njega, zato što iz svakoga duha i anđela proizilazi sfera života po kojoj se on prepoznaje iz daljine. A što se tiče Gospoda, da je proizlazeći život od Njega u stvari Samo Božansko koje ispunjava i sačinjava neba, jer proizlazi od samoga *esse* života ljubavi i vere. Rekoše da samo na ovaj i ne ni na koji drugi način oni mogu da shvate Trojicu u Jednom u isto vreme. Čuvši ovo, bilo mi je dato da kažem da se takva predstava o Trojstvu i Jedinstvu slaže s anđeoskom predstavom o Gospodu, i da je to iz samoga Gospodovog učenja o Njemu. Naime, On uči da su Otac i On jedno, da je Otac u Njemu, i On u Ocu, i da ko vidi Njega, vidi Oca, i da onaj koji veruje Njega, veruje Oca i poznaje Ga, a isto tako da Tešitelj, pod kojim se razume proizlazeće Božansko, a koje On naziva Duhom istine i Svetim Duhom, da ono proizilazi od Njega, i da ne govori od sebe nego od Njega. Pored toga, da se predstava o Trojstvu i Jedinstvu slaže sa *esse* i *existere* Gospodovog života kada je On bio na svetu. *Esse* Njegovog života je bilo Božansko Samo, jer je On začeo od Jehove, a *esse* svačijeg života je od onoga koji ga je začeo. *Existere* toga života je od *esse*, koje *existere* je Ljudsko po obliku. *Esse* svakog čovečjega života je od njegovog Oca, i naziva se dušom, a *existere* života koje je od njega je ono što se naziva telom. Duša i telo čine jednog čoveka. Sličnost između njih je kao sličnost između onoga što je napor i onoga što je delo koje proizilazi, jer delo je napor u činu, pa tako dva čine jedno. Napor u čoveku naziva se voljom, a napor u delu se naziva delovanjem. Telo je oruđe kroz koje volja, koja je početak, deluje. Tako, oruđe i početna načela na delu su jedno. Tako su telo i duša jedno. Anđeli u nebu imaju takvu ideju o duši i telu. Tako oni znaju da je Gospod učinio Svoje Ljudsko Božanskim iz Božanskog u Sebi, koje On naziva Njegovom dušom od Oca. Vera koja je primljena u celom Hrišćanskom svetu ovo ne odbacuje, jer ona uči da *iako je Hristos Bog i Čovek, ipak On nije dva, nego jedan Hristos. On je potpuno jedan i jedna Osoba samo, jer kao što su telo i duša jedan čovek, tako je Bog i Čovek jedan Hristos. Zato što postoji ovakvo jedinstvo, ili Jedno u Gospodu, stoga je On, za razliku od svakog drugog čoveka, ustao ne samo dušom nego i telom, koje je On proslavio u svetu. O čemu je On poučio Svoje učenika, govoreći,*

Taknite me i pogledajte, jer duh nema ni mesa ni kostiju, kao što vi mene vidite. Ove stvari su oni duhovi dobro razumeli, jer se ovo slaže s idejom anđeoskih duhova. Oni su dodali da Gospod ima svu moć u nebima, i da su neba Njegova. Na to mi je bilo dato da odgovorim da ovo zna i crkva na zemlji, iz samih Gospodovih usta, pre nego što se uzneo u nebo, jer je On tada rekao,

Sva je sila data meni i na nebu i na zemlji.

| 160. Posle sam razgovarao s tim duhovima o njihovoj zemlji, jer svi duhovi- znaju o njihovoj zemlji kada Gospod otvori njihovo prirodno ili spoljašnje sećanje. Naime, sve sa sveta oni sačuvaju kod sebe, ali se to ne otvara osim kada to Gospod

dopusti. Tada duhovi s te zemlje rekoše o zemlji sa koje su bili, da kada im je dozvoljeno, oni se pokazuju stanovnicima njihove zemlje, i razgovaraju s njima kao ljudi, i da se to izvodi tako što se oni vraćaju u svoje sećanje, a tako i u misao u kojoj su bili dok su živeli na svetu. A tada se i stanovnicima otvara unutrašnji vid, to jest vid njihovog duha, kroz koji ih oni vide. Dodali su da stanovnici ne znaju da ovi nisu sa njihove zemlje, a to primećuju tek onda kada se ovi odjednom izgube iz vida. Rekao sam im da je tako bilo na zemlji u drevna vremena, kao sa Avramom, Sarom, Lotom, stanovnicima Sodoma, sa Manoomom i njegovom ženom, sa Jošuuom, Marijom, Jelisavetom, i s nekim prorocima, i da se Gospod pokazao na sličan način onima koji su Ga upravo videli onakvoga kakav je bio na zemlji, sve dok se On sam njima nije otkrio. Ali da je ovo retko u naše dane da se ljudi ne bi prisiljavali da veruju, jer vera koja se prima pod prisilom, kao pod uticajem čuda, ona ne ostaje čvrsta. To bi u isto vreme bilo štetno za one koji bi možda primili veru kroza Reč u stanju kada nema prinude.

161. Duh, koji je na svetu bio dostojanstvenik i besednik, nikako nije verovao da postoje druge zemlje osim naše, jer je on učio na svetu da se Gospod rodio samo na ovoj zemlji, i da se niko ne može spasiti bez Gospoda. Stoga je on doveden u ono stanje u koje se dovode oni na njihovoj zemlji, i tako je poslat na tu zemlju da bi ne samo video, nego da bi i razgovarao s njenim stanovnicima. Kada se ovo izvelo, tada je uspostavljena veza i sa mnom, tako da sam i ja na sličan način video stanovnike, i drugo na njihovoj zemlji, vidi br. 135. Tada su se tamo pojavile četiri vrste ljudi. Prvi su bili obučeni. Sledeći su bili nagi boje ljudske kože. Posle toga su bili nagi s telima u plamenu. A poslednji su bili crni.

162. Kad je duh, koji je bio dostojanstvenik i besednik, bio s onima koji su bili obučeni, pojavila se žena vrlo lepog lica, obučena u jednostavnu odeću, s tunikom koja je dražesno visila iza nje i prelazila preko ruku. Imala je lep ukras na glavi u obliku kapice sa cvećem. Onaj je duh uživao gledajući ovu devicu, i govorio s njom, pa ju je uzeo i za ruku. No čim je ona primetila da je on duh, i da nije s te zemlje, požurila je da se udalji od njega. Tada su mu se pokazale na desno mnoge druge žene koje su čuvale ovce i jaganjce, koje su one vodilo na pojilo, koje je primalo vodu iz jezera preko malog jarka. One su bile obučene na sličan način, a držale su pastirske palice u rukama, kojima su vodile ovce i jagnjad na pojilo. Rekoše da ovce idu tamo gde one pokažu palicom. Ovce koje smo videli, bile su poširoke i s vunastim repovima, koji su bili i široki i dugački. Lica žena, videne izbliza, bila su puna i lepa. A i muškarc, koji su se videli, isto tako s licima boje ljudske puti kao na našoj zemlji, ali s tom razlikom što je donji deo njihovog lica, tamo gde je brada, bio crn. A nos je bio više boje snega nego li boje ljudskog tela. Zatim je duh koji je bio besednik na svetu bio odveden dalje, ali nevoljno, jer je još

uvek mislio na onu ženu koja mu se toliko dopala, a što se pokazalo tako što se na mestu gde je bio pokazala njegova senka. Tada je došao onima koji su bili nagi, i koji su hodali dvoje po dvoje, muž i žena, pokriveni oko slabina, i s nekim pokrivalom na glavi. Taj duh, dok je bio s njima, odveden je u stanje u kome je bio kada je na svetu želeo da besedi, pa je rekao da želi da im besedi o razapetom Gospodu. No oni nisu bili voljni da slušaju ništa tako, jer da oni ne znaju šta to znači, ali da znaju da Gospod živi. Tada je izjavio da želi da im besedi o živom Gospodu. No i ovo su odbili da slušaju, govoreći da primećuju u njegovom govoru nešto što nije nebesko, jer se odnosilo na njega, njegovu slavu i počasti, zato što oni mogu po zvuku nečijega glasa da kažu da li nešto dolazi iz srca ili ne, i pošto je on bio takav, da on ne može da ih uči. Na ovo on je začutao, dok je na svetu bio vatreni besednik, koji je nekom veštinom mogao da izazove kod slušalaca pobožnost, ali to je bilo od sveta, a ne od neba.

163. Dalje rekoše da mogu da osete da li postoji prava bračna ljubav među onima koji su nagi u tome narodu, pa su pokazali da ovo osećaju po duhovnoj predstavi o braku, koja je meni prenesena; da tu postoji sličnost unutrašnjih stanja od kojega dolazi spajanje dobra sa istinom, to jest ljubavi i vere, a potom iz te veze silazi u telo gde bračna ljubav počiva. Naime, sve što je u umu pokazuje se na telu u prirodnom svetu, tako i u bračnoj ljubavi kada se unutrašnja bića uzajamno vole, i kada iz te ljubavi hoće i misle ono što i onaj drugi, te su tako povezani unutar njihovih umova. Tako duhovno osećanje, koje pripada umu, postaje prirodno osećanje u telu, i oblači se u čulo bračne ljubavi. Duhovno osećanje, koje pripada njihovome umu, je osećanje dobra i istine, i to je njihovo povezivanje. Sve što pripada umu, a to je ono što pripada mišljenju i htenju, sve se to odnosi na istinu i na dobro. Rekoše da ono što postoji između jednog muškarca i nekoliko žena, da to nije ni na koji način bračno, pošto brak dobra i istine, koji pripada umu, postoji samo između dvoje.

164. Duh, koji je gore pomenut, tada dođe onima koji su bili nagi, ali s telima kao u plamenu, i na kraju onima koji su bili crni, od kojih su neki bili nagi a neki obučeni. No ovi različiti ljudi su boravili na različitim mestima na istoj zemlji, zato što se duh može u trenutku povesti na udaljene delove zemlje stoga što se duh ne kreće prostorom kao što se čovek kreće, nego se kreće kroz promene stanja, vidi br. 125, 127.

165. Napokon sam razgovarao s duhovima s te zemlje o tome šta stanovnici naše zemlje veruju o uskrsavanju posle smrti, jer ljudi s naše zemlje ne mogu da zamisle da čovek ulazi u drugi život odmah nakon smrti, i da se tamo pokazuje kao čovek, s licem, telom, rukama, nogama, i sa svim čulima, kako sa spoljašnjim tako

i s unutrašnjim, a još manje mogu da zamisle da su obučeni u odeću, te da imaju kuće i boravišta. A to je uglavnom stoga što oni misle iz čulnih stvari koje su telesne, pa tako ne veruju da postoji bilo šta što ne vide i ne mogu da dodirnu. A samo mali broj njih mogu da se udalje od spoljašnjih čulnih stvari, i da uđu u ono što je unutrašnje, da bi to osetili. Otuda je to da ne mogu da misle o duhu kao o čoveku, nego misle da je to nešto kao vetar, vazduh, ili dah, bez oblika, ali u čemu ima života. To je razlog da veruju da neće ustati pre kraja sveta, koji oni nazivaju Poslednji Sud, a tada će, po njihovom verovanju, telo- koje se pretvorilo u prah i rasulo na sve strane- vratiti i spojiti s njegovom dušom i duhom. Dodao sam da im je ovo dopušteno da veruju zato što oni koji misle samo iz spoljašnjeg i čulnog, samo tako mogu da oblikuju predstavu o tome da će se čovek opet obući u telo, koje je nosio dok je bio na svetu. Tako, ako bi se reklo da će ponovo ustati, oni bi u srcu odbacili učenje o uskrsavanju i o večnom životu kao nešto neshvatljivo. No ovakva misao o uskrsavanju korisna je i po tome što oni ipak veruju u život posle smrti, zbog čega, kada leže bolesni i kada ne misle kao ranije o svetskim i telesnim stvarima, a to znači ne po čulima, oni tada veruju da će živeti odmah posle smrti. Tada govore o nebu, i o nadi da će tamo živeti odmah posle smrti, stavljajući na stranu učenje o Poslednjem Sudu. Rekoh ovim duhovima i to, da se ja zaista čudim kako oni koji su u veri govore o životu posle smrti i o svojim prijateljima koji umiru ili koji su već umrli, a ne misle u isto vreme o Poslednjem Sudu, da oni veruju da će živeti kao ljudi odmah nakon smrti. No čim pomisle o Poslednjem Sudu, ova se ideja promeni u materijalnu predstavu o njihovom zemaljskom telu, da će se ono opet spojiti s njegovom dušom. Naime, oni ne znaju da je svaki čovek duh uznutra, i da je duh taj koji živi u telu i svim njegovim delovima, a ne telo samo od sebe, i da je to od duha da telo ima ljudski oblik, i da je čovek uglavnom duh, ali koji je nevidljiv očima tela, ali je vidljiv očima duhova. Otuda kad se otvori vid čovekovog duha, anđeli se pokazuju kao ljudi. Tako su se anđeli pokazivali drvnim ljudima, kao što se vidi iz Reči. Ponekada sam razgovarao s duhovima koje sam poznao kao ljude dok su živeli na svetu, pa sam ih pitao da li žele da se ponovo obuku u svoje zemaljsko telo, kao što su to nekad mislili. Čim su ovo čuli, na samu pomisao da bi se spojili s njihovim telom, pobjegli su, začuđeni da ljudi na svetu tako misle iz slepe vere bez ikakvog razumevanja.

166. Osim toga, video sam njihova obitavališta. To su bile dugačke a niske kuće, s prozorima sa strane, već prema broju soba ili odaja na koje su kuće bile podeljene. Krov je bio zasvođen, a bila su vrata na svakoj strani na kraju. Rekoše da su bile sagrađene od zemlje dok je krov bio pokriven busenima, a prozori vlaknima trave tako ispletenim da je svetlost prolazila kroz njih. Videla su se i deca. Rekoše da su ih susedi posetili, naročito radi dece, kako bi bili u društvu s njihovom decom, pod nadzorom i brigom svojih roditelja. Pokazala su se i polja koja su se tada belela od

sazrele žetve. Pokazana su i semena ili zrna od ove žetve, koja su bila kao zrna kineske pšenice, (*Kineska pšenica je verovatno riža. Prim. prev.*) Pokazani su nam i hlebovi napravljeni od zrnevlja, koji su bili mali i četvrtasti po obliku. Pored toga, pokazana su i travna polja, sa cvećem, i voćkama čiji je plod bio sličan narovima, a pokazani su i grmovi koji nisu bili loza, ali koji su rađali bobice od kojih se pravilo vino.

167. Njihovo sunce, koje je za nas zvezda, pokazuje se kao u plamenu, a po širini je za četvrtinu našega sunca. U njihovoj godini ima oko dvesto dana, a dani su dugi petnaest časova, u upoređenju s danima na našoj zemlji. Ta zemlja je među najmanjima u nebeskom svodu, pošto je jedva pet stotina nemačkih milja po obimu. Ovo sam naučio od anđela kroz upoređivanje s onim što su anđeli videli u meni, to jest u mome sećanju u odnosu na našu zemlju. Do ovih zaključaka su došli preko anđeoskih predstava, jer anđeli znaju mere prostora i vremena odmah u odnosu na prostore i vremena drugde. U ovim upoređivanjima anđeoske predstave, koje su duhovne, mnogostruko prevazilaze ljudske predstave, koje su prirodne.

Peta zemlja u nebeskom svodu, njeni duhovi i stanovnici

168. Ponovo sam odveden na drugu zemlju u vasioni izvan našega sunčanoga sistema, i ovaj put kroz promene stanja, koje je trajalo skoro dvanaest časova. Sa mnom u društvu bilo je nekoliko duhova i anđela s naše zemlje, s kojima sam razgovarao za vreme toga kretanja. Nošen sam bio ponekada koso nagore i koso nadole, neprestano na desno, što je u duhovnom svetu u pravcu juga. Samo sam na dva mesta video duhove, a na jednom sam s njima i razgovarao. Za vreme toga putovanja, data mi je prilika da opazim kako je ogromno Gospodovo nebo, koje je za anđele i duhove. Po onome koliko je bilo nenastanjeno, mogao sam da zaključim da je bilo ogromno, te kad bi bile i miriade zemalja, i na svakoj zemlji množina ljudi kao na našoj zemlji, još uvek bi za njih bilo mesta kroz večnost, tako da se nikada ne bi napunilo. Ovo sam mogao da zaključim upoređujući ga s širinom neba koje je okolo naše zemlje i koje je predviđeno za to, koja širina je relativno bila mala, tako da nije bila ni sto milioniti deo nenastanjenog neba.

169. Kada se anđeoski duhovi sa te zemlje pokazaše na vidiku, prišli su mi, pitajući nas ko smo, i šta hoćemo. Mi rekosmo da smo došli radi putovanja, da su nas uputili ovamo, i da se oni nemaju čega plašiti od nas. Naime, oni su se bojali da smo mi od onih koji ih uznemiravaju u vezi sa Bogom, verom, i stvarima slične prirode, zbog čega su ovi došli na tu stranu njihove zemlje, odgoneći ih koliko je

to moguće. Upitamo ih čime su ih oni uznemiravali. Odgovoriše, idejom o tri, kao i idejom da je Božansko bez Ljudskog, u Bogu, a da oni znaju i opažaju da je Bog jedan, i da je On Čovek. Tada se pokazalo da su oni koji su ih uznemiravali a koje su oni izbegavali, da su bili s naše zemlje. Ovo je potvrđeno time što se zna da na našoj zemlji ima takvih koji idu okolo u drugom životu zato što uživaju u putovanjima, koje su navike stekli na svetu. Naime, na drugim zemljama nije uobičajeno putovati kao na našoj. Tada je otkriveno da su to bili monasi, koji su putovali po našoj kugli zemaljskoj iz revnosti da obrate neznabošce. Stoga smo im rekli da su dobro učinili što su ih oterali, jer njihova namera nije bila da poučavaju, već da steknu dobit i moć, i da oni pronalaze veštine kako da zarobe umove, da bi kasnije od tih napravili robove. Pored toga, dobro su uradili što nisu dozvolili da ih njihive ideje o Bogu uznemiravaju. Dalje rekoše da ih ovi duhovi zbunjuju time što tvrde da treba da imaju veru, i da je onako kako oni kažu. No ovi im odgovoriše da oni ne znaju šta je vera niti šta je značenje verovanja, jer doni opažaju u sebi da li je stvar istinita ili nije. Ovi su bili iz Gospodovog nebeskog carstva, gde se istine znaju po unutrašnjem opažanju, istine koje mi nazivamo istinama vere, jer njih Gospod prosvetljava. No to je drugačije s onima koji su iz duhovnog carstva. Da su anđeoski duhovi s te zemlje bili iz Gospodovog nebeskog carstva, dato mi je da vidim po plamenom svetlu tamo gde se ulivala njihova predstava. Naime, svetlost je plamena u nebeskm carstvu, dok je u duhovnom bela. Oni koji su iz nebeskga carstva, kada se razgovara o istinama, kažu da da, ili ne ne, i nikada ne razmišljaju o istinama da li je nešto ovako ili onako. To su oni o kojima je Gospod rekao,

Neka vaša reč bude da da i ne ne, jer što je više, oda zla je.

Otuda to što ti duhovi rekoše da ne znaju šta je to imati veru ili verovanje. Oni smatraju da je to kao kad bi neko rekao svome drugu koji vidi kuće ili stabla svojim vlastitim očima, da treba da ima veru ili da veruje da su to kuće i stabla, kada on sam vidi jasno da jesu. Takvi su oni iz Gospodovog nebeskog carstva, i takvi su bili ovi anđeoski duhovi. Rekosmo im da samo mali broj ljudi na našoj zemlji ima to unutrašnje opažanje zato što oni zaista nauče istine, ali ih ne pretvaraju u dela. Jer u čoveku su dve sposobnosti, koje se nazivaju razum i volja. Oni koji primaju istine ali ne dalje od memorije i odatle samo malo ih primaju u razum, ali ne u život, to jest u volju, ovi – iako su nesposobni da prime i malo rasvetljenja to jest unutrašnjeg vida od Gospoda - oni su to ti koji kažu da se istine moraju verovati, odnosno da su istine predmeti vere, i oni su ti koji razmišljaju o njima da li su istine ili nisu. Šta više, oni ne žele da se one vide iz unutrašnje svetlosti, niti kroz prosvetljeni razum. Oni ovako govore, zato što u njima te istine ne primaju svetlo iz neba, a oni koji ne vide u svetlu neba, njima obmane mogu da izgledaju kao istine, a istine kao obmane. Otuda su mnogi toliko slepi, da iako ne tvore istine to jest ne žive po njima, oni i pored toga kažu da se mogu spasiti kroz

samu veru, kao da znanje o stvarima vere sačinjava čoveka, a ne život u skladu s tim znanjem. Posle smo razgovarali o Gospodu, o ljubavi prema Njemu, o ljubavi prema bližnjemu, i o novom rođenju, govoreći da voleti Gospoda jeste voleti zapovesti koje su od Njega, a što je živeti prema njima iz ljubavi. Da je ljubav prema bližnjemu hteti dobro i činiti dobro sugrađaninu, svojoj zemlji, crkvi, i Gospodovom carstvu, i to ne radi sebe, da bi bili viđeni, ili radi zasluge, nego zbog osećanja za dobro. Što se tiče novog rođenja ili preporoda, primetili smo da oni koji su ponovo rođeni po Gospodu, a koji istine odmah prevode u život, oni stiču unutrašnje opažanje o istinama. Međutim, oni koji primaju istine prvo u memoriju, pa posle ih hoće i čine, to su oni koji su u veri, jer oni deluju iz vere, koja se tada naziva savest. (*Ovde autor govori o dva tipa ljudi, a posle i anđela. Jedni odmah uvode istine u živost iz ljubavi prema dobru, a drugi to rade onda kada se kod njih pojavi savest koja ih vodi, a koja je ljubav oprema istinama. Prvi postaju nebeski anđeli i pripadaju Nebeskom carstvu, dok oni drugi postaju duhovni ili unutrašnji anđeli, i pripadaju Gospodovom Duhovnom carstvu. Prim. prev.*) Oni kažu da oni opažaju da je nešto tako, i tako opažaju šta je vera. S njima sam razgovarao kroz duhovne predstave, kroz koje se sve može izložiti i shvatati u svetlosti.

170. Duhovi s kojima sam sada razgovarao su bili sa severnog dela njihove zemlje. Posle sam odveden drugima koji su bili na zapadnoj strani. A ovi, u želji da otkriju ko sam i šta sam, odmah rekoše da u meni nema ništa osim zla, misleći da će me tako sprečiti da im se približim. Primećeno je da je to način na koji oni pristupaju svima onima koji dolaze k njima. Ali meni je bilo dato da odgovorim da ja dobro znam da je tako, ali da tako isto ni kod njih nema ništa osim zla, stoga što je svako rođen u zlu, pa zato je sve što dolazi od čoveka, duha, i anđela, a izvire iz njegovog vlastitog bića, ili propriuma, da je to čisto zlo, isto onako kao što je svako dobro od Gospoda. Tako su osetili da sam u istini, te sam bio propušten da s njima govorim. Pokazaše mi njihovu predstavu o zlu kod čoveka, i o dobru od Gospoda, kako su odvojeni jedno od drugoga. Postavili su jedno pored drugoga, skoro kao u nastavku, ali ipak da se razlikuju, a koji su bili povezani na neizreciv način, tako da dobro vodi zlo, da ga ograničava i da mu ne dopušta da radi sve što mu se sviđa. Na taj način dobro savija zlo u željenom pravcu, a da to zlo ne zna. Na taj su način pokazali prevlast dobra nad zlom, a u isto vreme su pokazali da je to stanje slobode. Tada zapitaše kako se Gospod pokazuje anđelima s naše zemlje. Rekao sam im da se On pokazuje u suncu kao Čovek, okružen sunčanom vatrom, od koje anđelima u nebima dolazi svetlost, a da je toplina koja proizilazi iz njega Božansko dobro, dok je svetlost koja proističe Božanska istina, svaka ova od Božanske ljubavi, koja je vatra koja se pokazuje oko Gospoda u suncu. Međutim, to sunce se pokazuje samo anđelima u nebu, a ne duhovima koji su ispod, pošto su oni udaljeniji od primanja dobra ljubavi i istine vere nego li anđeli koji su u nebima,

vidi n. 40. Bilo im je dopušteno da se raspituju o Gospodu, i o tome kako se On pokazuje anđelima s naše zemlje, jer je tada Gospod blago izvoleo da se pokaže pred njima, te da dovede u red ono što su kvarili loši duhovi na koje su se oni žalili. I ovo je bio razlog da sam ja tamo odveden, kako bih video sve ove stvari.

171. Tada se video taman oblak prema istoku, kako se spušta s visine, a kako se spuštao postajao je svetao i poprimao ljudski oblik. Ovaj oblik se napokon pokazao kao blistavo zračenje, oko kojega su bile male zvezde iste boje. Na ovaj način se Gospod pojavio pred duhovima s kojima sam ja razgovarao. Ovome Prisustvu približili su se sa svih strana svi duhovi koji su se tu našli. A kada su stigli, dobri su odvojeni od loših, dobri na desnu stranu a loši na levu, i to sve odjednom, kao samo od sebe. Oni na desno bili su svrstani prema tome kakvo je bilo njihovo dobro, a oni na levo prema tome kakvo je bilo njihovo zlo. Tada su dobri ostavljeni da bi oblikovali jedno nebesko društvo među sobom, dok su loši bili bačeni u paklove (*Ovo bacanje u paklove je slikovito prikazivanje onga što se dešava nekad brže a nekad sporije, po volji samih loših duhova koji se grupišu prema vrsti zla kome pripadaju, da bi tako stvorili jedno pakleno društvo, kao što dobri duhovi spontano stvaraju svoje nebesko društvo. Nebeska i paklena supstancija ili vibracija su toliko različite, da oni ne mogu da opstanu zajedno. Vidi delo Nebo i Pakao. Prim. prev.*) Tada sam video kako se ovo blistavo zračenje spušta sasvim duboko u niže predele tamošnje zemlje (*Niže zemlje su duhovne oblasti koje su ispod Sveta duhova gde se duhovi čiste od onoga što je spoljašnje, a što im smeta da se uzdignu u više sfere. Tako isto se u tim duhovnim predelima duhovi pripremaju za pakao, ako se ne mogu osposobiti za nebo. Spoljašnje je ono što je čovek pokazivao prema svetu oko sebe, a unutrašnje je ono što je čovek pokazivao samome sebi ili Bogu u sebi. U nevidljivm svetu nutrašnje je jače od spoljašnjeg. Do slaganja mora doći, i dolazi kako bi duh mogao da se opredeli za nebo ili pakao. Prim. prev.*) Tada je blistavo zračenje izgledalo čas kao plamen koji se pretvara u blistavilo, a čas kao nešto blistavo koje se pretvara u tamu, a čas kao tama. Anđeli mi rekoše da ovo pokazuje kako se prima istina od dobra, i obmana od zla kod onih koji nastanjuju niže predele njihove zemlje, ali da samo blistavo zračenje nije prolazilo kroz ove promene. Rekoše i to da su niži predeli njihove zemlje nastanjeni kako dobrim tako i lošim, ali da su sasvim odvojeni, kako bi dobri vladali nad lošima po Gospodu (*Ovde se vidi da se pod predelima ispod zemlje ili nižom zemljom ne misli da prirodni već na duhovni svet gde postoji replika prirodnog sveta koja se stvara iz svesti i sećanja duhova koji su stigli sa te zemlje. Stoga se može s pouzdanjem reći da je budući život u stvari eksteriorizacija čovekovog mentalnog života. Naime, čovek živi u svojoj vlastitoj svesti ili potsvesti, kao što on tako živi uglavnom i dok je u zemaljskom telu, samo to nije*

tako jasno kao što postaje jasno kada se izađe iz zemaljskog ili prirodnog tela.
Prim. prev.)

Dodali su da Gospod s vremena na vreme podiže dobre u nebo, a onda drugi dolaze na njihovo mesto, i tako bez prestanka. Pri tome silaženju dobri se na sličan način odvajaju od loših, i tako se sve dovodi u red. Naime, loši se raznim veštinama uvlače u nastanbe dobrih, i gnjave ih. To je bio uzrok da je došlo do pohoda, (*Pod pohodom ili pohođenjem se misli da mini sudove koji se dešavaju u duhovnom svetu, kako bi se uspostavio poremećeni red. Prim. prev.*) Pokazalo se da je onaj oblak, koji se postupno spuštao postajući blistav i poprimajući ljudski oblik, da je to bilo jedno anđeosko društvo, u čijoj je sredini bio Gospod. Iz ovoga se moglo razumeti na šta se mislilo kod Jevanđelista, gde On govori o Poslednjem Sudu,

Da će doći s anđelima nebeskim na oblacima u slavi i moći.

172. Posle su se videli nekoliko monaških duhova koji su bili nekada putujući monasi ili misionari na svetu, o kojima je bilo reči ranije. A videla se i gomila duhova koji su bili sa te zemlje, većina loših, koje su oni bili zaveli i preveli na svoju stranu. Ovi su se videli na istočnoj strani te zemlje, sa koje su bili oterali dobre, a koji su se sklonili na severnu stranu te zemlje, a o kojima je bilo ranije govora. Ta gomila, zajedno s onima koji su ih zaveli, sakupila se u jedno telo koje je brojilo nekoliko hiljada, a koje se odvojilo kada su loši bili bačeni u paklove. Bilo mi je dato da razgovaram s jednim duhom koji je bio monah, te sam ga pitao šta tamo radi. Odgovorio je da ih uči o Gospodu. Pitao sam, šta još. Reče, o nebu i o paklu. Zapitah, šta dalje. Reče, o verovanju u sve ono što bi on rekao. Pitao sam, a šta dalje. Reče, o moći opraštanja grehova, o otvaranju i zatvaranju neba. Tada je bio ispitan o tome šta zna o Gospodu, o istinama vere, o opraštanju grehova, o čovekovom spasenju, te o nebu i paklu. Otkrilo se da je jedva bilo šta znao, i da je bio u tami i obmani o svemu ovome, i da je nad njim vladala požuda za dobiti i vladanjem, koje je stekao na svetu i doneo to sa sobom. Stoga mu je rečeno da zato što je putovao tako daleko vođen tom požudom, i da je bio takav s obzirom na nauk vere, da on u stvari lišava duhove s te zemlje nebeske svetlosti, i donosi tamu pakla, i da ih tako stavlja pod vladavinu pakla, a ne Gospoda. Pored toga, bio je lukav kada je zavodio, a glup o svemu što se odnosi na nebo. Na taj način su se duhovi te zemlje tih duhova oslobodili.

173. Duhovi s te zemlje još pomenuše da su se oni stranci, koji su bili monaški duhovi, između ostalog jako trudili da ih nagovore da žive u društvu zajedno, a ne odvojeno i usamljeno, jer se duhovi i anđeli udružuju i žive slično onome kako su živeli na svetu. Ovi su na svetu živeli u zajednicama, pa su tako živeli i u drugom životu. Oni koji su živeli odvojeno po kućama i po porodicama, oni stanuju

odvojeno i u drugom životu. Ovi duhovi sa te zemlje, dok su živeli kao ljudi, živeli su odvojeno, kuća do kuće, porodica do porodice, i narod do naroda odvojeno, te stoga nisu znali šta je to živeti u društvu. Stoga kad im je bilo rečeno da ovi stranci žele da ih ubede da žive u društvu, kako bi nad njima vladali, i da ih nisu mogli ni nakoji drugi način sebi potčiniti i napraviti od njih robove, na to su oni odgovorili da ni oni ne znaju na šta se misli pod vladanjem i gospodarenjem. Da oni beže čim se pomene vladanje i gospodarenje, pokazalo se jasno kada je jedan od njih, koji nas je pratio natrag, kada bu je pokazan grad u kome ja živim, čim ga je video, pobegao je, i nije se više video.

174. Tada sam razgovarao s anđelima, koji su bili sa mnom, o vladavinama, govoreći da postoje dve vrste vladavina, jedna prema bližnjemu a druga prema samome sebi. Da vladavina ljubavi prema bližnjemu postoji među onima koji žive odvojeno po kućama, porodicama, i narodima. A vladavina iz ljubavi prema samome sebi postoji kod onih koji žive u društvu. Nad onima koji žive odvojeno po kućama, porodicama, i narodima, vlada onaj koji je otac porodice, a pod ovim su očevi svake kuće. Ocem naroda se naziva onaj od kojega potiče porodica, od koje su ostale porodice i kuće. No ovi svi vrše vlast iz ljubavi, kao otac nad decom, koji ih uči kako treba da žive, čini im dobro, i daje im od svoga koliko god može. Nikada mu ne pada na pamet da ih potčinili sebi, da bi mu bili podanici ili sluge, nego ih voli da ga slušaju kao sinovi što slušaju oca. A kako ova ljubav raste kako raste potomstvo, kao što je poznato, stoga otac nacije postupa iz dublje ljubavi nego sami otac od kojega su potekli sinovi. Takva vladavina postoji i u nebima, jer je to Gospodova vladavina. Naime, Njegova vladavina je iz Božanske ljubavi prema celom ljudskom rodu. A vladanje iz ljubavi prema sebi počela je kada se čovek otuđio od Gospoda, jer u meri u kojoj čovek ne voli i ne klanja se Gospodu, u toj meri on voli i klanja se samome sebi, a toliko voli i svet. Tada, zbog potrebe da budu u sigurnosti, nacije - s porodicama i kućama - oblikovale su se u jedno telo, i uspostavile vladavinu raznih oblika. Jer u istoj meri u kojoj raste ljubav prema sebi, u istoj meri rastu zla svih vrsta, zavist, mržnja, osveta, okrutnost i prevara, a sve protivu onih koji im se protive. Zato što iz propriuma ili ega, u kojemu su oni koji su u ljubavi prema sebi, iz njega samo zlo izvire, jer je čovekov proprium samo zlo, a pošto je proprium zao, on ne prima dobro iz neba. Otuda je ljubav prema sebi, kada vlada, otac svih ovih zala. A takva je priroda te ljubavi, da kada joj se opuste uzde, ona navali, tako da na kraju svaki onaj nad kojim ona vlada želi da vlada nad svima ostalima u celom svetu, i da poseduje sva dobra drugih. Zaista, ni ovo joj nije dovoljno, nego želi da vlada nad celim nebom, što se vidi po Vavilonu naših dana. To je vladavina ljubavi prema sebi od koje se vladavina ljubavi prema bližnjemu razlikuje kao nebo od pakla. Međutim, ma koliko da je velika ljubav prema sebi u društvima, u kraljevstvima i u carstvima, i u

ovima se nađe i vladavina iz ljubavi prema bližnjemu kod onih koji su mudri od vere i ljubavi u Gospoda. Ovi vole bližnjega. Na drugome mestu će po Božanskoj milosti Gospodovoj biti pokazano da oni koji obitavaju u nebima, da se oni razlikuju po nacijama, porodicama, i kućama, iako su u društvima zajedno, ali po duhovnoj privlačnosti, a te privlačnosti su dobro ljubavi i istina vere.

175. Posle sam pitao te duhove o raznim stvarima na zemlji sa koje su bili, i kao prvo o Božanskoj službi i o otkrivenju. Što se tiče bogoštovlja, rekli su da se narodi po njihovim porodicama okupljaju u na jednom mestu svakih trideset dana, i slušaju besedu. Tada ih besednik, sa propovedaonice koja je malo izdignuta iznad zemlje, uči Božanskim istinama, koje da vode u dobro života. A u pogledu otkrivenja, rekoše da ono dolazi rano ujutro, kada su u stanju između sna i jave, kada su u unutrašnjoj svetlosti i kada im ne smetaju telesna čula i svetske stvari. Tada čuju kako nebeski anđeli govore o Božanskim istinama i o životu u skladu s njima, a kada se probude, da se tada pojavi jedan anđeo u beloј odeći pored kreveta, koji onda odjednom nestane iz vida, i da oni po ovome znaju da je ono što su čuli bilo iz neba. Na ovaj način se Božansko viđenje razlikuje od viđenja koje nije Božansko, jer kod viđenja koje nije Božansko ne pojavljuje se anđeo. Dodali su da ovakva otkrivenja primaju njihovi besednici, a ponekad i drugi.

176. Na pitanja o njihovim kućama, rekoše da su niske, od drveta, s ravnim krovom, sa kojega se spuštaju streje. Da u prednjem delu obitavaju muž i žena, u sledećem, koji se nastavlja, da su deca, a posle njih su sluškinje i sluge. Od hrane rekoše da piju mleko s vodom, i da je mleko od krava, koje da su vunaste kao ovce. O tome kako žive, rekoše da idu nagi, i da njima nagost nije nešto od čega se srame, a da se družu s onima koji su u njihovim porodicama.

177. Što se tiče sunca te zemlje, rekoše da stanovnicima ono izgleda kao u plamenu, da je dužina godine dvesto dana, a da je dan devet časova našega vremena, a što oni zaključuju prema danima na našoj zemlji, koje oni opažaju u meni. Dalje, da je kod njih uvek proleće i leto, a da su stoga polja uvek zelena, a drveće uvek nosi plod. Razlog da je ovako je u tome što je njihova godina tako kratka, budući da je samo sedamdeset i pet dana naše godine, a kada su godine kratke, hladnoća ne traje a ni vrućina letom, te je otuda zemljište uvek u zelenilu.

178. Što se tiče zaruka ili veridaba? i brakova na toj zemlji, rekoše da kćerka, kada joj je vreme za udaju, drži se kod kuće, i nije joj dozvoljeno da napusti kuću sve dok se ne uda, a da se tada vodi u određenu bračnu kuću, gde je mnogo drugih devoljaka za udaju koje su tu dovedene, te da se one postave iza jednog zaklona, koji seže do sredine tela, tako da se pokazuju nage grudima i licem, a da tada

mladići tu dođu da sebi izaberu ženu. Kada mladić spazi jednu koja mu odgovara, prema kojoj ga vuče njegova duša, on je uzme za ruku. Ako ona tada pođe za njim, on je vodi u pripremljenu kuću, i ona postaje njegova žena. Naime, oni po licu vide da li se slažu umom, jer je tamo je svačije lice pokazalo uma, gde nema pretvaranja i prevare. Kako bi sve bilo pristojno i bez požude, jedan starac sedi iza devica, a jedna starica pored njih, kako bi na sve pazili. Ima mnogo ovakvih mesta gde se vode mlade žene, a određeno je vreme kada mladi ljudi biraju. Naime, ako ne nađu devojku koja im odgovara, oni idu na drugo mesto, i ako ne nađu prvi put, oni se vraćaju u neko buduće vreme. Dalje rekoše da muž ima samo jednu ženu, i nikada više nego jednu, jer imati više bilo bi protiv Božanskoga reda.